

Değerli Genç Birikim Okurları, Rabbimize hamd, Rasulüne ve O'nun yolunu sürdürenlere salât ve selam olsun; Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Elinize aldığınız bu dergi bugün itibariyle 14. yaşına girdi. Yorulmadan, usanmadan, başkalarının sözüne bakmadan, kınama ve baskılara itibar etmeden, engel ve yıldırımlara aldırmandan geçen aralıksız tam 13 yıl, Türkiye'de dergicilik adına önemli bir süre. Rabbimiz bize bu fırsatı, bu nimeti verdi, ona ne kadar şükretsek azdır. Alnımızı secdeden kaldırmamak dahi şükürünü yerine getiremez iken, bir de böyle bir nimetle müşerref olmanın şükürünü nasıl eda edebileceğimizi bilemiyoruz. Ona sonsuz hamd ve senalar olsun.

14. yılımız hasebiyle dergimizin gerek kapasında gerekse içeriğinde birtakım değişiklikler yaptık, umarız yeni çehre ve içeriğimizi beğenirsiniz. Öneri ve değerlendirmeleriniz her zaman başımızın tacıdır.

Sevgili Genç Birikim Gönüldaşları,

İslam coğrafyası, yeni yıla çok hareketli girdi. Tunus'ta başlayan, Mısır'a uğrayan ve Suriye, Ürdün, Sudan, Arabistan, Yemen ve pek çok ülkeye rüzgarı ulaşan halk hareketleri nedeniyle halklarının düşmanı diktatörlerin, satılmış Amerikan yandaşı yöneticilerin uykularını kaçırıyor. Rahat uyku uyuyamayanların listesi uzun ama en başta ABD ve gayrimeşru çocuğu İsrail'in eli kanlı katilleri var. Haber saatlerine damgasını vuran halk hareketleri elbette biz Müslümanları endişelendiriyor. Kan, gözyaşı, zulüm ve istib-

dadın hiç eksik olmadığı bu topraklarda, hiç uğruna bir damla daha Müslüman gözyaşının akmasına razı değiliz. Ama biliyoruz ki herşeyin bir bedeli var ve kan emici vampir ruhlu satılmış ABD uşakları kendi konforlarının devamı için tüm ülke halkının yok olmasına razı iken, Azrail onlara 'hadi gidiyoruz!' demedikçe saltanatlarından vazgeçmezler. Bu halk hareketlerinin mahiyeti hakkındaki haberlerin doğruluğu tartışılır, büyük bir bilgi kirliliği var. Olayların mahiyeti ve sürecin değerlendirmesini yazarlarımız Ali KAÇAR ve Süleyman ARSLANTAŞ'ın, bir başka İslam beldesindeki gelişmeleri ise Mahmut Celal ÖZMEN'in kaleminden okuyabilirsiniz.

Rabbimizden İslam topraklarındaki bu toplumsal dönüşüm hareketlerinin intifadaya dönüşmesini, ABD ve uşaklarının sonu olmasını ve Müslüman halkların hayrına neticelenmesini dileriz.

Müslümanların bugün içinde bulundukları zilletin nedeni değişen dünyada nelerin değiştiğini/değişebileceğini ve neyin değişmez olduğunu birbirine karıştırmalarından kaynaklanmaktadır. Değişime tabi olan ve olmayan hususların ayrıştırılması Müslümanların sadece bugününü değil ahiretini de ilgilendirmektedir. Bu önemli konuyu M. Beşir ERYARSOY'un dilinden dinlemek büyük bir fırsattır. Hocamızın konferansını izleyemeyenler için metne döktük. Kendine özgü tarzıyla Şahin ÖZDAŞ da fitrattaki değişimi ele aldığı yazısına bu sayıda da devam ediyor.

Sizi Allah'a emanet ediyor ve dergimizle baş başa bırakıyoruz.

Yıl: 14 Sayı: 141

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İbrahim Hakkı Toprak

Genel Yayın Yönetmeni
Ali Kaçar

Yazışma Adresi
İlkiz Sokak No: 22/B
Sıhhiye - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

Yönetim Yeri

İlkiz Sokak No: 22/B
Sıhhiye - ANKARA
Tel: (0312) 229 67 18
Fax: (0312) 229 67 19

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Sistem Ofset
Strazburg Cd. No: 7/A
Sıhhiye - ANKARA
Tel: (0312) 229 18 81

Baskı Tarihi:
10.02.2011

genc
BİRİKİM

web : <http://www.gencbirikim.net>
e-mail : gencbirikimdergisi@gmail.com

Abone Şartları:

Yurtiçi abonelik için 6 aylık abonelik ücreti olan 24.00 TL'yi Yurt dışı abonelik için 6 aylık abonelik ücreti olan 35.00 TL'yi Yapı Kredi Bankası, Sıhhiye Şubesi (Şub. Kod. 309, Hes. No: 69405472) no'lu hesaba veya Ramazan DEMİRHAN 6157119 no'lu posta çeki hesabına yatırmanız ve Posta Çeki alındı belgesinin fotokopisini ve adresinizi İlkiz Sokak No: 22/B Sıhhiye /ANKARA adresine göndermeniz yeterlidir.

İÇİNDEKİLER

Tunus'tan Mısır'a; Diktatörlüğün Sonu Mu? / Ali KAÇAR.....	3
Tunus'tan Lübnan'a Ortadoğu / Süleyman ARSLANTAŞ	8
Irak'ta İç Göçün Evsiz Mağdurları / BBC'den aktaran: Celal SANCAR	12
Fitrat-ı Tağyir - 2 / Şahin ÖZDAŞ	14
Ulusçuluk, Ulus Devlet'de Siyaset Yapmak / Erdal BAYRAKTAR.....	17
Fildişi Sahili, Seçim ve Neler Oluyor? / Mahmut Celal ÖZMEN.....	20
Sünnet'in İslâm'daki Yeri ve Önemi - 1 / Ubeydullah TOPRAK	24
Modern ve İnsan / Hayriye BİCAN	29
Sudan ve Darfur İzlenimleri / Selman GAFFAROĞLU	32
İyi Laik, Kötü Müslüman: Tunus'taki Devrimin Çözümlemesi / Çev: İsmail CEYLAN ...	36
Röportaj: "Tufan'dan Tuğyan'a Mavi Marmara" / Genç Birikim.....	38
Ta'lim Terbiye mi? Eğitim/Eritim Öğretim/Öğütüm mü? / Muhammed Mahi MÜNİR	40
O Mavi Marmara'yı Beklerken / Erdal BAYRAKTAR	43
Konferans: "Değişen Dünyada İslam'ın Değişmeyenleri" / Beşir ERYARSOY	44
Konferans: "Müslüman Hanımın Kimliği ve Tesettür" / Sabiha ATEŞ ALPAT	49
Dil Nimetine Şükretmek / Medeni HANOĞLU	53
Kur'an ve İnsan / Murat ORAL.....	54
Toplumsal Mücadele / Ahmed Bahri DERYA.....	56
Kader - 2 / Fazlı BİLİR.....	58
Çocuk Eğitiminde Sevginin Rolü / İdris GÖKALP	62
Bilendikçe Keskinleştik / Ayşe Merve ADANUR	64

Tunus'tan Mısır'a; Diktatörlüğün Sonu Mu?

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

1 7 Aralık 2010'da, Tunus'ta, 26 yaşındaki bilgisayar mühendisi Muhammed Buazizi'nin kendisini yakmasıyla başlayan olaylar domino etkisiyle Cezayir, Ürdün ve Yemen'i etkilese de, -şimdilik- en çok etkilenen ülke Mısır olmuştur. Mısır'ın etkilenmesi ve artık çağdaş firavuna- Mübarek'in de, kendisini koruyan efendilerine rağmen sonunun gelmiş olması diğer ülkelerden çok daha önemlidir. Çünkü Mısır, sadece Ortadoğu'nun değil bütün Arap ülkelerinin lider ülkesi ve İslam dünyasının da çok önemli bir ülkesidir. Bu ülkedeki meydana gelecek bir değişiklik, yakın zaman içerisinde diğer bütün Arap ülke diktatörlüklerini, krallıklarını, sultan ve şeyhliklerinin de sonunun gelmesi demektir. Dolayısıyla Tunus'un ve Mısır'ın uğradığı akıbet, diğer diktatörlükle yönetilen Arap ülkelerini de beklemektedir. Bütün baskılara rağmen günlerce devam eden halkın direnişi, artık, diktatörler için yolun sonunun geldiğini göstermektedir. Çağdaş Firavun Mübarek, daha önceki diktatörler gibi halka mavi boncuk dağıtsa da, reform sözü ya da hükümeti görevden alıp yeni hükümeti görevlendirse de halk, Firavun'un gitmesi için gece gündüz demeden, bütün tehditlere ve sokağa çıkma yasağına rağmen Tahrir Meydanı'ndaki eylemlerine devam etmektedir. Hüsnü Mübarek için de, tıpkı Tunus diktatörü Zeynel Abidin Bin Ali gibi ülkeden kaçı için sayılı günler kalmıştır. Bu olaylar da göstermektedir ki, bütünüyle Ortadoğu 7-8 şiddetinde bir depremle sallanmaktadır. Ürdün diktatörü alelacele hükümeti görevden alarak yeni hükümeti tayin etmiş ve reform sözü vermiş olmasına rağmen gösteriler devam etmektedir. 1992'den beri on binlerce insanın katledilmesine neden olan Cezayir diktatörü, 10 yıldan fazladır devam eden olağanüstü hal'i hemen kaldırmıştır. Hâlâ Hama katliamının kanları ellerinde dururken ve binlerce Suriyeli kayıp iken, Suriye dik-

tatörü de halkına reform sözü vermiştir. Ülkesini ABD'nin bir üssü haline getiren ve ABD menfaatleri için halkına savaş açan Yemen'deki diktatör Ali Abdullah Salih'in de koltuğu sallanmaktadır. Nitekim 2013'de yapılacak seçimlerde yeniden aday olmayacağını açıklaması bunu göstermektedir. Oysa 1978'den beri tam 32 senedir haksızca, despotça ve silahların gölgesinde ve işbirlikçi bir anlayışla ülkeyi yönetmiştir. Ama verilen bu sözlere ve bütün baskılara rağmen, başkent Sana'da, 4 Şubat Cuma günü görkemli gösteriler yapılmıştır. Suud, Kuveyt ve diğer Birleşik Arap Emirliklerinde olayların olmaması, bu ülkelerin çok rahat olduğu anlamına gelmemektedir. Bu ülkeler de içten içe kaynamaktadır. Artık, Batılı devletlerin ve Siyonist rejimin, Ortadoğu'daki kukla yönetimleri için yolun sonu görünmüştür. İnşallah yakın bir zamanda Yemen, Ürdün, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri ve Suud krallarının da, tıpkı Mübarek ve Bin Ali gibi sonu gelecektir.

Diktatörlükle idare edilme bu ülkelerin kaderi midir? Elbette ki değildir. Ancak emperyal devletlerin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşturdıkları baskı, dayatma ve işgalleri neticesinde, kaderleri, kültürleri, inançları aynı olan bu ülke halklarını sun'i sınırlarla birbirlerinden ayırmak suretiyle kendi egemenliklerine almışlardır. Bu ülkelerde, önceleri kendilerinin atadıkları valiler kanalıyla manda rejimi kurmuşlardır. Ancak ilerleyen yıllarda baskı ve sömürünün artması nedeniyle halk ayaklanmalarını bastırmak amacıyla, bu sefer kendi yetiştirdikleri, eğittikleri ve devşirdikleri yerli işbirlikçiler kanalıyla bu ülkelerdeki egemenliklerinin devamını sağlamışlardır. Ancak, bu durum da çok uzun sürmemiştir. Çünkü bu ülkelerde, hiçbir şey değişmemiştir; yine ülke yönetiminde söz ve yönetme hakkı işgalci devletlere ait olmuştur. Tayin ettikleri yerli işbirlikçi yöneticiler ise, bir kukla olmaktan öte hiçbir fonksiyonları ol-

mamıştır. Bu nedenle halklar tam bağımsızlık için 1940'lı yıllardan itibaren eylemlere ve işgalcilere karşı örgütlenmeye başlamışlardır. Ne yazık ki, bu bağımsızlık dönemlerinde de, yine emperyal işgalci devletlerle işbirliği halinde olan diktatörler iş başına ge(tiri)lmıştır. Bu durum, Suriye için de, Mısır için de, Tunus ve diğer Ortadoğu ya da Arap ülkelerinin tamamı için de geçerlidir. Umud ederiz ki, tarih tekerrür etmez; yine, Tunus'ta, Mısır'da, dökülen bunca kana rağmen, emperyal devletlerin güdümünde yeni bir diktatör ülke yönetimine ge(tiri)lmez. Ancak ABD'nin ve diğer Batılı devletlerin, Tunus'ta Zeynel Abidin Bin Ali'den, Mısır'da ise Hüsnü Mübarek'ten sonrası için yaptıkları kirli pazarlıklar, halka rağmen yeni bir işbirliğinin yönetime getirileceği endişesini artırmaktadır. Umarız ki, halk, hiç olmazsa bu defa kandırılmış olmaz ve Siyonist ve Batılı emperyal devletlerin kuklası birinin yönetime ge(tiril)mesini engellerler. Muhammed Baradei, Ömer Süleyman ya da Ahmet Şefik örneği, aynı oyunun tekrar sahneye konmakta olduğunu göstermektedir. Halkın çok uyanık olması gerekmektedir.

Tunus'ta, Zeynel Abidin Bin Ali'nin kaçması-na neden olan olayları anlayabilmek için Tunus'un geldiği tarihi süreci anlamak ve hatırlamak gerekmektedir. Bu nedenle, Tunus'un tarihi süreç içerisinde, bugüne gelişle ilgili izlemiş olduğu yol haritasını incelemek gerekmektedir. Bilindiği gibi, son olayların cereyan ettiği topraklarda yaşayan halklar, düne kadar Osmanlı İmparatorluğu egemenliği altında idi. 1918'li yıllara kadar tek parça halinde yönetilen bu halklar, ne yazık ki, emperyal devletlerin dayatması neticesinde imzalanan Mondros Mütarekesiyle sun'î sınırlarla birbirlerinden ayrılmışlardır. Dönemin süper emperyal ülkesi İngiltere ve Fransa'nın, gerek bu ülke halklarına ve gerekse diğer yandaş müttefik devletlere dayatmasıyla Osmanlı topraklarında onlarca devletçik kurulmuştur. Tunus bu ülkelerden farklı olsa da, bu ülke halkı da, diğer ülke halklarıyla aynı kaderi paylaşmıştır.

Tunus, Kuzey Afrika'da 'Mağrib' ülkelerinin en küçüğüdür (164.150 km. kare). Tunus'un İslam'la tanışması ise 648'li yıllara rastlar. Emeviler, Abbassiler, Fatımiler başta olmak üzere çeşitli ülkelerin egemenliğine giren Tunus, 1574'de Osmanlı'ların eline geçerek, Osmanlıların bir eyaleti haline gelmiştir. Bu durum 1881 yılına kadar devam etmiştir. Tunus 12 Mayıs 1881'de Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Ancak, Fransızların işgaline rağmen, bu ülkede, Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği 1920'de imzalanan Sevr antlaşması-na kadar devam etmiştir. Fransızların Tunus'u işgalıyla birlikte, ülkeye "yüksek komiser" dedikleri genel vali tayin ederek yönetmeye başladılar. Fransız işgaline karşı zaman zaman başlayan halk direnişleri, her defasında çok kanlı bir şekil-

de bastırılmıştır. Halk direnişinin daha düzenli ve organizeli devam etmesi için direniş amaçlı çeşitli örgütler kurulmuştur; yerli aydınların öncülüğünde 'Genç Tunuslu Hareketi', işçiler tarafından kurulan 'Tunus Sosyalist Federasyonu' gibi. Ancak, daha sonraki yıllarda da etkisi halen devam eden ilk örgüt, Haziran 1920'de burjuva-milliyetçiler tarafından Liberal Anayasa Partisi, ya da kısaca Arapça 'Anayasa' anlamına gelen Destur adıyla bir örgüt kurulmuştur. Bu örgüt, genel seçimle kurulacak bir parlamento, bu parlamentoya karşı sorumlu olacak bir ulusal hükümet, basın özgürlüğü, eğitim hakkı ve Tunuslu memurlara Fransızlara tanınan hakların verilmesini istemekteydi. Bu örgüt bile, bu tarihlerde Tunus'un bağımsızlığını istemeyi programına henüz almamıştı. Fransızlar bu örgüte ve liderlerine karşı sürgün, cezaevi dâhil her türlü baskıyı uygulamaktaydı. 1924-1925'li yıllarda başlayan grevler de çok kanlı bir şekilde bastırılmıştır.

HABİB BURGİBA'NIN SAHNEYE ÇIKMASI

Habib Burgiba ismini ilk olarak, Destur hareketi içinde 1 Kasım 1932'de Action Tunisienne adlı gazeteyi çıkaran grubun lideri olarak duyurmuştur. Daha sonra arkadaşlarıyla birlikte, 2 Mart 1934'de Destur Partisi'nden ayrılarak Neo-Destur partisini kurarak ülkenin geleceğinde çok etkili olan bir örgütün de başına geçmiştir. Burgiba, partinin kuruluşu ile şöyle bir açıklama yapmıştır; "... Tunus'u kurtarmak istiyordum. Ve bu da böylesine yöntemler ve bu çeşit insanlarla olamazdı... Eski Destur'da, tabii, bir örgüt, yönetim ve para vardı. Bütün eylemin ana noktası olan Tunus'un bağımsızlığını unutmışlardı bile... Taptaze bir yaklaşımın temellerini ben koydum. Uyguladığımız kampanya planı Neo-Destur'u kurtardı..." Burgiba, aslında Fransızların yetiştirdiği bir kişiydi. Çünkü Burgiba, çocukluğundan beri Fransızların gözetiminde bulunmuş, bir Fransız ailenin yanında büyümüş ve Fransa'da hukuk öğrenimi görmüş biriydi. Fransızlar Burgiba'yı Tunus halkına kabul ettirebilmek amacıyla 1934-36 ve 1938-42 yılları arasında hapse de atmışlardır.¹ Bu nedenle ki, 3 Eylül 1937'de Neo-Destur'un tutuklanıp Sahra'ya sürgün edilen sekiz ileri geleni arasında Habib Burgiba da bulunmakta idi. Bu tutuklamalar Neo-Destur'u halk arasında daha popüler hale getirmiştir. Çünkü her tutuklama ve serbest bırakılmadan sonra, Tunuslu halka kısmi bir takım özgürlükler verilmekte idi. Ancak tanınan bu özgürlükler halk tarafından yeterli görülmediği için yeni ayaklanmalar gerçekleştirilmekte idi. Her ayaklanma, işgalci Fransız güçleri tarafından çok kanlı bastırılmakta idi. Bu kanlı olaylardan birisi de Neo-Destur Partisi öncülüğünde 7-9 Ni-

san 1938 tarihleri arasında Fransızlara karşı gelme kampanyası şeklinde gerçekleşmiş idi.

Neo-Destur hareketi iç otonomi istemekteydi, Fransızlar ise vermemekte direnmekteydi. Daha sonra Neo-Destur ile Fransız hükümeti arasında Nisan 1950'de varılan bir anlaşma gereğince, Tunus'a iç otonomi verilecek, devlet mekanizmasında Araplar çalıştırılacaktı. Ancak bu anlaşmaya rağmen, Fransızlar iç otonomiyi kabul etmediklerini, sömürgecinin devam etmesi gerektiğini söyleyerek, varılan anlaşmaya uymamışlardır. Bunun üzerine Neo-Destur hareketi öncülüğünde 21-23 Aralık 1950 tarihleri arasında üç günlük protesto grevi başlatılmıştır. Bu grev, Fransızlara karşı silahlı bağımsızlık mücadelesinin de başlangıcıdır.

Olayların büyümesi Tunus'ta gerilla birliklerinin oluşmasına neden olmuştur. Tunuslular, Ocak 1952'de 'Tunus Kurtuluş Ordusu' adı altında örgütlenmişlerdir. 5 Aralık 1952'de sendika başkanlarından Ferhad Haçid'in öldürülmesi ise bardağı taşıran son damla olmuştur. Olaylar daha da büyüyerek önlenemez hale gelince ve Fransızlar, Tunus'a 'iç otonomi' vermeye razı olunca, Kurtuluş Ordusu da 9 Aralık 1954'de silahlı mücadelesini durdurmuştur. Bu anlaşma nedeniyle, 18 Ocak 1952'de sürgün edilen Habib Burgiba, 1 Haziran 1955'de serbest bırakılmıştır. Bu tarihi izleyen iki gün içerisinde imzalanan antlaşma gereğince, bütün hükümet üyeleri Tunuslu olacak, devlet iç işlerinde bağımsız, savunma ve dış politikada Fransa'ya bağımlı kalacaktı. Kısa bir süre sonra da 20 Mart 1956'de imzalanan bir protokol ile Tunus'a bağımsızlık verilmiştir.

Tunus'ta, 25 Temmuz 1957'de Cumhuriyet ilan edilmiştir. Neo-Destur Partisinin kuruluşundan beri değişmez başkanı olan Habib Burgiba 1957'den sonra 7 Kasım 1987'ye kadar Tunus Cumhurbaşkanı olarak bulunmuştur.

25 Mart 1956'da yapılan seçimleri Neo-Destur'un içinde bulunduğu Ulusal Cephe kazanmıştır. Burgiba, 8 Nisan'da Meclis Başkanlığına seçilmiş, altı gün sonra da Bağımsız Tunus'un ilk ulusal hükümetini kurmakla görevlendirilmiştir. Yeni kurulan hükümet, ülkenin hayatını değiştirecek birtakım reformları gerçekleştirmeye girişmiştir. Gerçekleştirdikleri ilk reform, ne yazık ki din alanında olmuştur. Ağustos 1956'da yapılan bir adli reformla şeriat, kadı ve kabile soyluları mahkemeleri kaldırılarak, tek tip laik mahkemeler kurulmuştur. Burgiba, 1960 Ekim'inde yaptığı bir konuşmasında oruca ve oruç tutanlara saldırıdır. Burgiba bu konuşmasında; "Ramazan boyunca işler duruyor. Şu anda, biz üretimi artırmak için imkânsız gerçekleştirirken, nasıl olur da onun sifıra düşmesine seyirci kalabiliriz?" diyor. Burgiba yaptığı baskılarda o kadar ileri gitti

ki, Ramazan ayında televizyona çıkıp içki içerek "ülkenin ekonomik kalkınmasını ve çalışma temposunu yavaşlattığı" bahanesiyle Ramazan'da oruç tutmayı yasaklamıştır. Burgiba oruç hakkındaki bu düşüncelerini İslami açıdan meşrulaştırmak için de azgelişmişliğe karşı verdiği savaşta cihada benzetmiştir. Hac için Mekke yolculuğunun pahalı olduğu gerekçesi ile Mekke yerine Magrip'in kutsal kenti kabul edilen Keyrevan'ın ziyaret edilmesini istemiştir.

Burgiba tarafından Ramazan Bayramı ile ilgili 1960'da belirlenen takvime karşı küçük çapta gösteriler olmuştur. Kairouan ve Sfax'da, dini liderler Burgiba'nın bilimsel tarih tespitini de reddederek Ramazan Bayramı'nın belirlenen bir gün önce yapılmasına hükmetmişlerdir. 1961'de gösteriler daha şiddetli bir şekilde bürünmüştür. İlk olarak, Zeytuna Camii'nin baş imamı bayramı bir gün önce kutlamak istediği için görevden alınmıştır. Yaygın hoşnutsuzluk Kairouan'da hükümetin, Büyük Camii'nin ikinci imamının rejimin din politikasını eleştirdiğinden dolayı tayinine karar vermesinden sonra patlamıştır. 'Allahu ekber' diye bağırarak kalabalıklar yardıma çağırılmış ve gösteriyi bastırmak polisin 24 saatini almıştır. Bu, rejime karşı ilk ciddi patlamaydı ve ulemanın hâlâ yaygın bir desteğe sahip olduğu ve Ramazan konusunda izlenen politikanın Tunus toplumundaki güçlü bir İslami inanca dokunduğu anlamına geliyordu.

Burgiba, gerçekleştirdiği bu reformun en önemli ayaklarından birisi de aile hukuku alanında olmuştur. Bu hukuka göre kadınlara hukuken erkeklere eşit haklar verilmiş, Poligami ve rüşdünü ispatlamamışların evlendirilmeleri yasaklanmıştır. Çıkarılan Kişisel Statü Kanun, açıkça İslam hukukuna saldırıyordu. Yasa, evlilik ve boşanma kanununu yeniden düzenleyerek kadının resmi konumunu geliştirmeyi hedeflemişti. Çok eşlilik yasaklanıyor ve bir erkeğin eşini, devletin hukuki otoritesi devreye girmeksizin, boşayamayacağı hükmünü getiriyordu. On dört âlim yasayı itham eden bir fetva yayınlamışlardır.

Reform çerçevesinde hicaba karşı da bir kampanya başlatılmıştı. Burgiba sınıflarda hicabı yasaklayacak ve hatta onu 'iğrenç paçavra' diye tanımlayacak derecede ileri gitmişti. Burgiba "Orta yaşlı kadınların eski bir alışkanlığı terk etmedeki suskunluklarını anlayışla karşılasak bile, çocuklarını okulda örtünmeye zorlayan ailelerin inatçılıklarına ancak teessüf edebiliriz. Bu iğrenç paçavrayla işe giden memurlar bile görüyoruz. Bunun dinle hiçbir ilgisi yoktur" diyerek, işgalci güçlerin cesaret edemediğini yapmaya çalışıyordu.

Eğitim alanında da büyük değişiklik yapılmıştır. Tevhid-i Tedrisat denilen tek bir eğitim sistemi uygulanmağa başlanmıştır. Burgiba'nın reformlarının temel hedeflerinden biri eğitim reformuy-

du. Eğitim reformlarının iki amacı vardı: Eğitimde birlik ve bütün çocukların on yıl içinde ilkokula kaydı. Eğitim sisteminde birlik dini okulların devre dışı kalması ve Zeytuna ulemasının geleneksel öğretmen rollerinden yoksun kalmaları anlamını taşıyordu. Zeytuna Camii, batı tipi bir müfredata sahip yeni Tunus Üniversitesi ile birleştirilmiştir. Dini eğitim, bütün okullarda haftada iki saate indirilmiştir. Zeytuna mezunlarına din eğiticileri olarak bazı iş olanakları yaratıldıysa da, dini eğitimin içeriği ve metodu devlet tarafından sıkı bir şekilde kontrol edildi. (...)

Gannuşi o günleri şöyle hatırlıyor: "Öğrenimime devam etmek için Suriye'ye gittim. Çünkü Zeytuna mezunlarının üniversiteye girme ihtimali çok azdı: Kimisi memur olarak istihdam ediliyor, kimisi de kendine kırsal alanlarda iş buluyordu."²

Burgiba iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra işgalci Fransızların yapmaya cesaret edemediği reformları yapmaya başlamıştır. Reformlara dini alanda ve dini sembollerde başlamıştır. Oysa Burgiba ve partisi PSD (Sosyalist Düstur Partisi) bağımsızlık savaşı yıllarında İslami kurum ve sembolleri kitle desteği toplamak için kullanmıştır. Parti cami ve zaviyelerde toplantılar düzenlemiş ve insanları milli şehitler için beş vakit namaz kılmaya yönlendirmiştir. Fransız zulmüne karşı halkı cihada sevkettiği için Burgiba el-mücahidu'l-ekber (büyük mücahid) unvanını almıştır. Daha sonra ki yıllarda, Burgiba amacını İslami göstererek kitle desteğini tekrar harekete geçirmeye çalıştı. Fakat ikinci defasında, İslami kurumlara yönelik önceki saldırılarının aşırılığından dolayı o kadar başarılı olamamıştır.

ZEYNEL ABİDİN BİN ALİ'NİN DARBESİ YA DA İKİNCİ BURGİBA DÖNEMİ!..

İslami Yöneliş Hareketi'nin zaman zaman yaptığı eylemler Burgiba yönetimini zorlamakta idi. Tutuklamalar, işkenceler ve katliamlar bu eylemleri engellemeye güç yetirememekte idi. Nitekim Haziran 1984'de yapılan Ekmek Ayaklanmaları da bunu açıkça göstermiştir. Zaten Başbakan Mzali de, İslami Yöneliş'in eylemlerini bastıramadığını kabullenmişti. Temmuz 1986'da Burgiba aniden Başbakan Mzali'yi görevden almıştır. Oysa Burgiba, kısa bir süre önce kendisinden sonra Mzali'nin başkan olmasını istediğini açıklamıştı. Mzali'den sonra Fransa'da maliye eğitimi görmüş olan Raşid Sfar Başbakanlığa getirilmiştir. Ancak çok kısa bir süre sonra 2 Ekim 1987'de görevden alınmıştır. İşte Raşid Sfar'dan sonra Başbakanlığa 1987'den beri İçişleri Bakanı olarak görev yapan ve eski bir general olan Zeynel Abidin Bin Ali getirilmiştir. Bin Ali, Müslümanlara karşı sert davranmasıyla

la ve yoğun tutuklama yapmasıyla tanınmaktadır. 'Birçok gözlemciye göre Bin Ali'nin atanmasının sebebi, yönetim ile İslami muhalefet arasında devam eden çatışmaydı.'³ Daha önce Polonya'daki büyükelçilik görevinde bulunan Zeynel Abidin, önce Ulusal Güvenlik biriminin başına getirilmiş ve siyasi muhaliflere ve rejimi tehdit eden unsurlara karşı gösterdiği mücadele nedeniyle önce İçişleri Bakanlığına daha sonra da Başbakanlığa atanarak ödüllendirilmiştir.

Habib Burgiba'nın, 7 Kasım 1987'de sağlık durumu gerekçe gösterilerek cumhurbaşkanlığından uzaklaştırılmasının ardından yerine kendisinin beş hafta önce başbakanlığa atamış olduğu Zeynel Abidin Bin Ali geçmiştir. Öğrenimini Fransa'da tamamlayan, orada eğitilen ve kendisine batılı bir anlayış verilen Zeynel Abidin'in, diktatör Burgiba'yı devirip yönetimi devr alması Tunus halkı için pek olumlu bir anlam ifade etmemiştir. Çünkü Burgiba'nın zorla yaptıklarını, Zeynel Abidin hissettirmeden yavaş yavaş yapacaktı. Zira yeni Başkan bir dönemlerin emniyet genel müdürü ve İçişleri bakanı idi ve bu dönemlerinde Müslümanlara karşı sürdürdüğü katı ve acımasız tutumuyla tanınmaktaydı. Zeynel Abidin yönetimi devir aldıktan sonra halk üzerinde sevimli görünmeye ve sempatik davranmaya özen göstermiştir. Özellikle de Müslümanlara hoş görünmek için yeni adımlar atmıştır. Bu çerçevede, Tunus halkını kendisine inandırabilmek için Cuma günlerini tatil ilân ettirmiştir. Televizyon yayınları Kur'an-ı Kerim okunarak açılmaya başlamış, Burgiba döneminde tutuklanan binlerce Müslüman'dan dört bin Müslüman da serbest bırakılmıştır. Ayrıca sürgündeki İslâmî Yöneliş'in ileri gelenlerinin de ülkeye geri dönmelerine izin vermiştir.

İnsan hakları ihlalleri yeni yönetimin ilk yılında neredeyse tümüyle önlenmiştir. Bin Ali yönetimi Tunus İnsan Hakları Derneği (TİHD) ve diğer insan hakları örgütleri ile yapıcı bir diyalog başlatmış ve işkenceye karşı Birleşmiş Milletlerin 1984 Anlaşmasını imzalayan ilk Arap yönetimi Bin Ali'nin yönetimi olmuştur. Burgiba devrinde kapatılan muhalefet gazetelerine yayın izni verilmiş, ayrıca Burgiba'nın yakın arkadaşlarının çoğu devlet aygıtındaki yüksek mevkilerinden uzaklaştırılmış ve bazıları aleyhine rüşvet veya diğer suçlardan dava açtırılmıştır.⁴

Bin Ali, İslami Yöneliş Hareketi (İYH) ile gayrı resmi bir diyalog başlatmış, yasal olarak tanınacağına dair söz vermiştir. İYH ise, Bin Ali'nin iktidara gelişini, "ülkeyi iç savaştan korumak amacıyla Tanrı'nın bir lütfu" ilan ederek karşılık vermiş ve ölçsüzce övmüşlerdir. Ayrıca anayasa-

2 Dünya ve İslam Dergisi, Kış 1990, sayı, 1, s.93, İslam'ın Meydan Okuyuşu: Bağımsızlıktan Bu Yana Tunus başlıklı makale.

3 Dünya ve İslam Dergisi, Kış 1990, sayı, 1, s. 107-108

4 Dünya ve İslam Dergisi, Yaz 1993, sayı 15, s.37

yı koruyup, tanıma için diğer ölçütleri kabul edeceklerini ilan etmişler ve İslamcı yöneliminin üzerinde dikkatleri azaltmak için İYH'nin adını da Hizbu'l-Nahda olarak değiştirmişlerdir.⁵

Fakat Zeynel Abidin'in estirdiği bu olumlu hava fazla uzun sürmemiştir. Zeynel Abidin gerçek kanlı ve çirkin yüzünü 1989 yılında gerçekleştirdiği genel ve cumhurbaşkanlığı seçimleriyle koltuğunu sağlamlaştırdıktan sonra göstermiştir. Bu sözde seçimlerde bile, güçlü çıkan tek muhalif grup vardı: İslâmî Diriliş Hareketi (Nahda). Bütün seçim hilelerine, liderleri Gannuşî'nin sürgünden yeni dönmüş olmasına, siyasi parti oluşturmaları yasak olmasına mukabil, Nahda hareketi adayları bağımsız olarak girdikleri seçimlerde oyların yüzde 14'ünü almışlar, kırsal kesimde ise oyların yüzde 30'lara kadar çıkarmışlardır.⁶

Seçimlerden sonra Bin Ali, ikinci Burgiba dönemini başlatmıştır; muhalefet üzerinde baskılar yoğunlaştırıldı ve Nahda liderleri gözaltına alındı, mensupları tutuklandı ve işkenceye tabi tutuldu. Bütün baskılara, tutuklamalara ve işkencelere rağmen yapılan gösterilerde yüzlerce gösterici gözaltına alınmış, Nahda'nın yayımladığı el-fecr gazetesi kapatılmıştır. 1992'nin başında, en azından sekiz bin İslamcı eylemci tutuklanmıştı, yalnızca sekiz milyon nüfusa sahip bir ülke için şaşırtıcı bir rakam. Tunus lideri işte bu sözde seçimlerden sonra Burgiba çizgisine girmiş ve Tunus'u tam anlamıyla bir polis devleti yapmak için kollarını sıvamıştı. İlk hedef İslâmî muhalefet, yani Nahda hareketi idi. Bu çerçevede Hareketin mensuplarından pek çoğu tutuklanmış ve lider Raşid Gannuşî başta olmak üzere hareketin ileri gelenlerinin çoğu vatanlarını terk etmek zorunda bırakılmıştır.

Aslında Tunus için anlatılan bu tarihi süreç, Ortadoğu'nun her bir ülkesi için de aynen geçerlidir. Hatta Türkiye için de -işgal dönemi hariç, çünkü Türkiye, yabancı işgali yaşamamıştır- geçerlidir. Zaten Habib Burgiba, Mustafa Kemal'i kendisine örnek aldığını söylemektedir. Habib Burgiba'nın, dini alanda gerçekleştirdiği reformlar, Mustafa Kemal'in reformlarıyla karşılaştırıldığında birebir aynı olduğu görülecektir. Mustafa Kemal Milli Mücadele döneminde İslam'ı ve İslami sembolleri nasıl gündeme getirmiş ve arkasına sığınmış ise, aynı şekilde Burgiba da, başlangıçta, tıpkı Mustafa Kemal gibi, camilerde namaz kılmış, halkın İslami duygularını motive edici konuşmalar yapmıştır. Ancak daha sonra her ikisi de, gücü eline geçirince, tam anlamıyla despotik, jakobenist, diktatöryal, din dışı seküler ve batıcı bir yönetim kurmuşlardır.

BATILI DEĞERLER VE PROJELER İFLAS ETMİŞTİR!..

Tunus'la başlayan Mısır'la zirve yapan, Yemen, Ürdün, Cezayir ile devam eden olaylar, aslında Batı yanlısı projelerin ve Batılı değerlerin iflas ettiğini göstermektedir. Bu topraklarda on yıllardır devam eden bu diktatörlükler, krallıklar, Şeyhlikler ve Sultanlıklar, Batılı emperyal ülkelerin halkların başlarına zorla, baskıyla musallat ettikleri yönetimlerdir. İnsan hakları, özgürlükler, Koppenhag Kriterleri vb. değerleri gündeme getirecek birçok ülkeyi işgal eden bu emperyal ve işgalci devletler, kendi menfaatleri devam ettiği müddetçe, çağdışı kalmış diktatörlükleri, krallıkları, Şeyhlik ve Sultanlık rejimlerini ayakta tutmak için, bütün kriterlerini, olmazsa olmaz olarak lanse ettikleri değerlerini ayaklar altında rahatlıkla çiğneyebilmektedirler.

Ortadoğu'da ABD, projeleriyle, olmazsa olmaz olarak dile getirdiği değerleriyle iflas etmiştir. AB de, zorla dayattığı demokratik değerleriyle ve kriterleri iflas etmiştir. Aslında bütünüyle Batı, Cezayir'de FIS hareketine karşı askeri darbeyi desteklemekle, Hamas'ın seçimleri kazanmasına rağmen kabul etmemekle, Lübnan'da bir halk hareketi olanı Hizbullah'ı reddetmekle, Mısır'da Müslüman Kardeşleri öcü görmekle ve göstermekle, zaten çoktan iflas etmişti. Ancak hafıza-i beşer nisyanla maluldür sözü gereğince olaylar çabucak unutulmaktadır.

Halkların, muhteşem, benzeri tarihte çok az görülmüş halk hareketlerine rağmen ABD, başta Fransa olmak üzere AB ülkeleri, gidinceye kadar diktatör Bin Ali'yi ve hâlâ diğer diktatör Mısır Fırvunu Mübarek'i desteklemektedirler. Artık, bunca ihanetin, bunca kandırılmışlığın karşısında halkların gözleri açılmalı değil mi? Bilinmelidir ki bu diktatörler, yolsuzluklarını, sömürülerini, zulümlerini, baskılarını, katliam ve işkencelerini batılı devletlerin destekleriyle yapmaktadırlar. Tarih tekrar, yeni bir diktatörün gelmesi şeklinde tekerrür etmemelidir. Mısır, Tunus ve diğer ülke halklarını bekleyen en büyük tehlike, tarihin tekrar tekrar tekrar etmesidir. Onun için, bölge halkları çok uyanık olmalılardır. Ve bilmelidirler ki, en az kendilerine zulmeden diktatörler kadar, hatta daha çok Batılı sömürgeci devletler suçludurlar.

Not: Son günlerde, resmi olarak faaliyet gösteren başta Doğru Haber Gazetesi olmak üzere Mustazaf-Der derneği ile diğer derneklere karşı, 28 Şubat benzeri baskınların gerçekleştirilmesi ni kabullenmek mümkün değildir. Başta Mehmet Göktaş Hoca olmak üzere hukuksuz olarak gözaltına alınanlara geçmiş olsun diyorum. Özgürlükçü geçinen AKP döneminde bu tür hukuksuz, hatta kanunsuz baskınlar yapılabiliyor ise, kim bilir ulusalcı, Ergenekoncu bir iktidar döneminde neler yapılamaz ki?

5 Dünya ve İslam Dergisi, Yaz 1993, sayı 15, s.41

6 <http://www.altinoluk.com/dergi/index.php?sayfa=yillar&MakaleNo=d142s046m1>

Tunus'tan Lübnan'a Ortadoğu

Süleyman ARSLANTAŞ
sarslantas46@hotmail.com

Batı dünyasının bir ülkeyi ya da bir lideri sevebilmesi için o ülkenin ve liderinin İslam karşıtı ve Müslüman düşmanı olması gerekir. Tabii ki laik, seküler, demokrat Müslümanlar hariç! Fas'tan Malezya'ya kadar tüm İslam coğrafyasında bu durum geçerlidir. Bu konuda her ne kadar Amerika ile Avrupa arasında farklı yaklaşımlar olsa da temelde birbirlerinden farkları yoktur. Menfaatler noktasında farklılıkları olabilir. Ama birleştikleri temel husus İslam karşıtlığıdır.

Soğuk savaş dönemi diye bilinen aldatmacanın sona ermesinden sonra Amerika, daha önce siyasi ve ekonomik nüfuz alanı olan Ortadoğu'ya vekilleri vasıtasıyla girmiş iken, şimdi fiilen Ortadoğu'da, Afganistan'da, Pakistan'da... Fiilen gelişinin bedelini de kat be kat bölge halklarına ödetmeyi de ihmal etmeden şimdi Müslümanların içerisinde.

Soğuk savaş döneminde (1945-1990) Amerika'nın inisiyatifi ile Ortadoğu başta olmak üzere birçok bölge iki ülkenin Amerika ve Sovyetlerin siyasi nüfuz alanına dönüştürülmüştü. Ve bu iki güç birbirlerinin siyasi ve ekonomik nüfuz alanlarında birbirlerini hep kolladılar ya da Kuruşçev ve Kenedy'inin ifadesiyle; 'Barış içerisinde birlikte yaşamak' formülüne uydular. Ekonomik, askerî, siyasi savaşlar hep bu iki ülkenin toprakları dışında cereyan etti. Kendilerine ayırdıkları 'arka bahçe'lerini birbirleri adına korudular-kolladılar. Yunanistan, Türkiye, İran, Irak, Suriye ve tüm Orta doğu Amerika'nın arka bahçesi idi. Keza Kafkaslar, Balkanlar, Doğu Avrupa ve bir kısım Latin Amerika ülkeleri de Rusya'nın arka bahçesi idi. Mesela Amerika'nın arka bahçesinin sözde liderlerinden Nasır, Esad, Arafat zaman za-

man Amerika'ya rağmen tavır ve hareket ortaya koyarlardı. Ve zannedilirdi ki Nasır, Esad, Arafat vb. Amerikan karşıtı, Rusya dostu yani Komünist! Oysa durum hiç de öyle değildi bu saydıklarım ve benzerleri Batı ile ve bilhassa Amerika ile nikâhlı. Rusya ile ya da Doğu Bloğu ile flört hayatı yaşarlardı. Keza benzeri durumlar Kafkaslarda, Doğu Avrupa'da, Latin Amerika'da da yaşanırdı. Zira oralar da Rusya'nın 'arka bahçesi' idi. Amerika Rusya'nın arka bahçesinde meydana gelen olayların Rusya'nın lehine sonuçlanması için gayret gösterirdi. Doğu Avrupa ülkeleri başta olmak üzere Orta Asya ve Kafkaslarda bu duruma defalarca şahit olundu. Keza bazı Latin Amerika ülkelerinde de görüldü bu durum. Zaman zaman istisnai olaylar da olmadı değil. Mesela 1973'de Şili'de Allende'ye karşı Pinoche darbesini Amerika destekledi ve teşvik etti. Allende'nin de günahı doğrusu büyüktü, sen misin demokratik yöntemlerle Marksizm'i iktidara taşımak isteyen!.. Benzer bir günahı da Hamas 2006 seçimlerinde işledi ya... Hamas da kaybetmesi gereken seçimi Batı'nın usulüne uygun bir şekilde kazandı. Oysa halkı Müslüman olan ülkelerde İslami hassasiyeti olan partiler ancak seçimlere kaybetmek için girebilirler. Filistin'de, Cezayir'de bunlar yaşanmadı mı?

Amerika soğuk savaş sonrası girdiği Ortadoğu ve İslam coğrafyasında kendi projelerini uygulamaya çalışıyor. Projelerine önce 'Yeni Dünya Düzeni' dediler, sonra 'Büyük Ortadoğu Projesi' dediler, nihayetinde de 'Genişletilmiş Büyük Ortadoğu Projesi' dediler. Bu projelerin temel hedeflerinden birisi Siyasal İslam'ın iktidar şansını yok etmektir. Fas'tan Malezya'ya kadar hedeflenen proje bu. Amerika ve İslam karşıtı güçler

1970'li yıllarda bu işi hafife aldılar, bedelini İran İslam Devrimi ile ödediler. Şimdilerde Tunus'ta başlayan ve gittikçe Cezayir, Mısır, Ürdün gibi ülkelerde yayılma istidadı gösteren halk ayaklanmasının nerelerde nasıl sonuçlar doğurabileceğini kestirmek zor. Ancak yıllar önce merhum Lübnan'lı bir âlim olan Şeyh Said Şaban'a (1987) bir soru sormuştum: 'Lübnan'da ve Filistin'de İslâmi bir devletin ayak seslerini işitiyor musunuz?' diye. Üstad: 'Hayır! Ben Lübnan'da ve Filistin'de henüz İslâm'ın ayak seslerini duymuyorum. Fakat Mısır'da bunun ayak seslerini işitiyorum.' Demişti. Doğrusu benim de gözüm-kulağım hep Mısır'ın üzerinde. Tunus'ta başlayan ve Bin Ali'nin ülkeyi terk etmesi ile belirli bir ivme kazanan hareketler beni yeterince heyecanlandırmıyor. Mısır farklı bir ülke. Mısır'da meydana gelecek bir değişiklik tüm Arap dünyasını etkiler. Yine bir hatıramı paylaşayım; 1987 Hac için Mekke'deyim. Meşhur ve kanlı Mekke olaylarından bir gün önce Mekke'de İranlıların Hac merkezine gitmiştim. Orada görevli ve aynı zamanda İran Radyo ve Televizyon Kurumu'nun başkanı olan Huccet-ül İslâm Mescidi Cami isimli bir şahısla çeşitli konularda sohbet ediyoruz. Bir ara kendilerine Türkiye'ye yönelik yayınlarının tahrik edici olduğundan ve bunların da zarar verdiğinden bahsetmiştim. Kendisi bu uyarımı haklı bularak dedi ki: 'Biz, İran olarak İslâmi bir devrim yaptık, aradan 8 yıl geçti. Fakat tüm gayretlerimize rağmen devrim İslâm coğrafyasında gereken ilgiyi pratikte görmedi. Bunun da nedeni biz Şia'yız, sizler ise Sünni'siniz, bizim yaptıklarımızın, gayretimizin onda birini siz yaparsanız, bizden daha etkili olursunuz.' Demişti. Bu sözleri aslında önemli idi. İşte şimdi Mısır eğer gerçekten ekmek-peynir devrimi değil de modern Firavun ve hanedanlığına karşı ciddi bir halk devrimini gerçekleştirir ve halkın isteklerini merkeze alarak İslâmi bir yaklaşımla olayları değerlendirirse işte o zaman bunun sonucu olarak İslâm coğrafyasında bir domino etkisi meydana gelir- gelebilir...

Tunus ve İran halk hareketi mukayesesi

Tunus'ta başlayan halk ayaklanması ile 32 yıl önce İran'da başlayan halk ayaklanması arasında benzeyen ve benzemeyen yönleri göz önüne aldığımızda bu günkü Tunus olaylarının nerelere kadar gidebileceği konusunda bir takım ipuçları yakalayabiliriz sanıyorum. Öncelikle İran'da fiili olarak 1978 Eylül ayında 'Allâh-u Ekber!' nidaları ile başlayan ve 11 Şubat 1979'da devrime dönüşen olaylar, lider bir fikir ve lider fikir öncülerinin gözetiminde-kontrolünde başlamıştı. En önemlisi de ilkeli, ne yaptığını bilen kimseler tarafından yönlendiriliyordu.

Humeyni ve bir kısım arkadaşları sürgünde olmalarına rağmen olaya hâkim idiler. Bir başka önemli husus da Humeyni ve arkadaşları İslâmi ilkelere bağlı olmalarına rağmen başlattıkları devrim hareketinin adını 'İSLÂM' koymadılar. Ayaklanmanın ortak paydası: 'Şah'a ve Şah'lık rejimine karşı olmak' idi. Aksi halde İran Komünist Partisi Lideri Kiyanuri, Mehdi Bazargan, demokrat Beni Sadr, Ali Rıza Nobari, Kerim Senca-bi v.b.'ni nasıl, hangi çatı ve söylem altında bir araya getirebilirlerdi ki? Buradan İslâm -İslâm dışı söylem ve eylemlerle Humeyni devrim yaptı- gibi bir sonuç da çıkartılmamalıdır. Zira Humeyni ve arkadaşlarının İslâmi aidiyet ve söylemleri net idi. Belki gizli olan boyut stratejileri idi. Keza Hz. Peygamber de (a.s.) nübüvvet ve İslâmi söylemleri net olduğu halde, stratejik planlarını en yakınlarından bile saklamamış mı? Mesela Bedir Savaşı öncesi Kureyş Kervanını takipte izlediği strateji ve yine yeni Müslüman olmuş ve fakat kimliği açıklanmayan Nuaym isimli sahabenin Hendek savaşı öncesi Mekke müşrikleri ile Medine Yahudilerinin arasını bozma faaliyeti bunlardandır.

Tunus'ta başlayan ayaklanmada da Tunus Firavunu Bin Ali ülkeyi tıpkı İran Şah Rıza Pehlevi'nin terk ettiği gibi terk etti. 16 Ocak 1979'da Mahrabat Hava alanından kalkan Şah'ın uçağına Washington iniş izni vermedi. Aynı şekilde 14 Ocak 2011'de havalanan Bin Ali'nin de uçağına Fransa izin vermedi. Oysa Şah neredeyse tüm iktidarı boyunca Amerika'ya hizmet etti ve halkını ezdi. Keza Bin Ali'de tüm iktidarı boyunca Fransa'ya hizmet etti ve halkını ezdi. Ve kaderleri her ikisinin de aynı oldu. Şah Mısır'da öldü, kim bilir Bin Ali de belki Suudi Arabistan'da ölür!

Tunus ile İran arasındaki en önemli fark, İran'da olaylar başlamazdan önce teşekkül etmiş bir önderlik ve proje var idi, Tunus'ta ise şu ana kadar ne bir önder, ne de bir proje görmedik-duymadık... Oysa biliyoruz ki Tunus'ta 1980'lerden beri En-Nahda Hareketi diye bilinen bir hareket var ve bu hareketin İngiltere'de yaşayan Rasid Gannuşî adında bir lideri var. Keza Selefiler, Hizbut-Tahrir'ciler, Cemaat-i İslâmi mensupları, Şii unsurlar, demokrat Müslümanlar(!) bunların hepsi de Tunus'ta mevcutturlar ama şu ana kadar gerek ayaklanmayı yönlendirme bağlamında ve gerekse söylem ve eylem bağlamında herhangi bir seslerini duymadık. Ancak bu güne kadar gerek Gannuşî'nin kitap ve söyleşilerinden ve gerekse En-Nahda hareketi temsilcilerinin yaklaşımlarından biliyoruz ki; En-Nahda Hareketi Tunus'ta hep demokratik yollardan, barışçıl, uzlaşmacı bir yaklaşımla iktidar olmak istiyor. Yani

Türkiye'deki Milli Görüş Hareketi'nin Tunus versiyonu. Adı geçen diğer örgütlerin de en büyük dezavantajları ortak bir paydada buluşamamalarıdır. Mesela bu ortak payda illâ da İslâmi bir rejim kurmak olmayabilir, tıpkı İran'da olduğu gibi. Bin Ali ve rejimine karşı olmak ortak paydası da olabilir. Mesele önce enkazın kaldırılması ise eğer, kimse kendi tercihlerini dayatma lüksüne sahip olmamalıdır. Düşünebiliyor musunuz Hizbut-Tahrir'ciler ile selefi El-Hatib el-İdrisi'nin ve yine liderliğini İmad el Hamruni'nin yaptığı Şia'nın bir araya gelerek İslâmi bir ortak paydada buluşabilsinler? En-Nahda lideri Gannuşi bir İtalyan gazetesine verdiği demeçte: 'Bazıları beni Tunus'un Humeyni'si olarak sunuyor. Ama ben Humeyni değilim. Türkiye'deki AK-Parti'ye yakınım. Demokrasi ve ılımlı, modern İslâm yanlısıyız. AB'ye karşı değiliz...'(Dünya Bülteni 24.01.2011) Doğru! Gannuşi'ye Humeyni demek haksızlık olur. Çünkü Humeyni demokrat değildi!

Gannuşi'nin söylemlerine, Tunus'taki ayaklanmanın seyrine baktığımızda her ne kadar hareketi, halk ayaklanmasının fitilini seyyar satıcılık yapan bir gencin kendisini yakması ateşlemiş ise de olaylar BOP içeriğine uygun ılımlı İslâm, demokratik ve belki laik, insan haklarına nispeten saygılı, kısmen eşitlikçi bir düzene doğru gidiyor. Hâlihazırdaki hükümet ve bürokrasi de aslında Bin Ali'nin devamı mahiyetinde. Ancak bu hükümet ve bürokrasi karşılıklı taviz ve pazarlıklar sonucu el değiştirebilir. Zira bunun bir taktik olduğu aşikâr. Biraz da halk ayaklanmasının tepkisi Bin Ali taraftarlarının hükümette yer alması ile ölçülüyor. Şah da toprağı bol olsun giderken Şahpur Bahtiyar'ı Başbakan atamıştı. Ama Humeyni ve arkadaşlarının kararlı tutumu ve hele Humeyni'nin 1 Şubat 1979'da Bahtiyar Hükümeti'ne rağmen İran'a gelmesi Şah ve yandaşlarının tüm uzlaşma ümitlerini yok etmişti. Ve bu arada Humeyni'nin gelir gelmez ayağının tozuyla Mehdi Bazargan'ı Başbakan olarak ataması kararlılığın son aşaması idi. Ama ne yazık ki şu ana kadar ne sürgündekiler ne de içeridekiler ciddi bir kararlılık ve liderlik ortaya koyamadılar. Bu yüzden inşallah Tunus'ta da Hakk'ın dediği olur ama benim gözüm Mısır'da. Zira Mısır'daki İhvan, artısı ile eksisi ile çeşitli badirelerden geçmiş, bedel ödemiş, önderler çıkartmış, yer yer İslâm coğrafyasına önderlik yapmış bir harekettir. Bir hususun da altını çizelim. Tunus'taki harekette Ordu, Bin Ali aleyhtarı iken, Polis Bin Ali taraftarıdır. Meydana gelen çatışmalarda da daha çok asker ve polis karşı karşıya gelmekte. Saniyorum ilerleyen zaman dilimleri içerisinde ordu halkla bütünleşerek diktatörlükten ılımlı bir İslâm'a geçişe de yardımcı olacak. Zira Amerika'nın Avrupa'ya rağmen olaylara pozitif

bakması bunun bir işareti olsa gerek. İkinci beklenen gelişme de Bin Ali enkazının yerine halk ve ordunun tercihi yeni bir hükümet ve bürokratik değişim olacak. Sonuç olarak Tunus'ta olanlara 'Devrim' demek için elde önemli bir veri yok. Keza halkın geçim sıkıntısı nedeniyle başkaldırdığını iddia da olayları tahfif etmek olur. Gelişmeleri takip edeceğiz ama işaretler BOP kapsamındaki Amerikan patentli ılımlı İslâm'a geçişin işaretlerini veriyor...

Lübnan'da neler oluyor?

Lübnan'da Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'ın kabinedeki iki bakanını çekmesinin ardından Saad Hariri Hükümeti istifa etmek mecburiyetinde kaldı. Ve Hariri ayağının tozu ile hemen Türkiye'ye geldi ve krizin çözümü için yardım istedi. Türkiye'de, KATAR Dışişleri Bakanı'nın da katılacağı bir toplantı için Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nu Lübnan'a gönderdi. Taraflar arasında yapılan görüşmeler ve yine Hariri ve Nasrallah ile yapılan görüşmeler kamuoyuna olumsuz yansıdı ya da yansıtıldı, Oysa Nasrallah ile yapılan görüşmelerde beklenti çok açıktı. Nasrallah, Saad Hariri'nin babası Refik Hariri'ye yönelik suikast raporu konusunda BM Özel Mahkemesi'nin hazırlığını yaptığı raporu kabul edebileceğini ifade etmesi karşısında hükümetten çekilme kararı aldığını açıkça deklare etti. Ama bu kurulacak yeni bir hükümete katılmayacağı anlamına da gelmiyordu. Ancak kurulacak yeni hükümeti Saad Hariri'nin kurmaması ve kuracak olan yeni bir ismin de BM Özel Mahkemesi'nin kararını kabullenmemesini şart koşuyordu.

Türkiye ve Katar bu şartı dikkate alarak temalarını sürdürdüler ve Mişel Süleyman da Cumhurbaşkanı olarak yeni hükümeti kurma görevini Sünni kökenli Naci Mikati'ye verdi. Lübnan genelinde ufak-tefek tepkiler olsa da olay yatışacak gibi görünüyor. Zaten olayları tahrik edenlerin başında İsrail ve Amerika geliyor.

Ancak burada üzerinde durulması gereken konu Taraf Gazetesi yazarı Cemil Ertem'in ifadesiyle; 'Hariri suikastında BM Özel Mahkemesi bir neocon prodüksiyonudur. Bush zamanında hedef Suriye idi, şimdi Hizbullah.' (Taraf Gazetesi 16.01.2011) Yani niçin ilgili Mahkeme dün Suriye'yi suikastın faili gösterirken, bu gün niçin Hizbullah'ı suikast faili olarak gösteriyor?

Üzerinde durulması gereken önemli soru budur. Öncelikle şunu belirtelim ki Lübnan hemen hemen Ortadoğu'da hesabı olan herkesin hesaplaşma yeridir. Bilhassa Osmanlı sonrası Ortadoğu'da Lübnan birçok kavgalara ev sahipliği yapmış bir coğrafyadır. İran İslâm Devrimi gerçekleşikten sonra devrim önderi İmam

Humeyni'nin ilk işlerinden birisi Lübnan'da devrimi kabullenen bir örgüt oluşturmak oldu. Zira İmam, Lübnan'ı ve bilhassa Güney Lübnan'ı Filistin için mücadelede Kalb mesabesinde görüyordu. Lübnan'ın önde gelen şahsiyetlerinden ve ruhanilerinden olan İmam Musa Sadr 1975'de İsrail'in Güney Lübnan'ı işgal etmesinin ardından 6 Temmuz 1975'de Lübnan direniş gücü Efvac ül-Mukavemet ül-Lübnani'ye, kısa adı EMEL olan örgütü kurdu. Lübnan iç savaşı başladığında da İslâmi yönü ağır basan kesim bu örgütten ayrılarak ve tamamen hatt-ı İmam çizgisinde faaliyet göstermek için HİZBULLAH'ı kurdu. Bilhassa Mustafa Cemran'ın kontrolünde Güney Lübnan'da oluşturulan ve tamamen Filistin'in işgalden kurtarılmasını amaçlayarak mücadele etmeyi şiar edinen Devrim Muhafızları Hizbullah'ın silahlı kanadını oluşturdu. Ve o tarihten günümüze kadar da bu örgüt İsrail'in korkulu rüyasıdır. Nitekim 2006 Temmuz'unda yaşanan İsrail-Hizbullah Savaşı'nda da İsrail'e önemli zayıt verdirerek adı geçen savaşı kazandı.

Şimdi, önce adı geçen BM Özel Mahkemesi 14 Şubat 2005'te bir suikast sonucu öldürülen Refik Hariri'nin katili olarak Suriye'yi göstermişti. Lübnan halkı özellikle Sünni kesim günlerce Suriye'yi protesto etti. Lübnan oldukça sıkıntılı günler yaşıyordu. Ve 1975 sonrası başlayan Lübnan iç savaşı nedeniyle Lübnan'a giren toplam 35-40 bin askeri bulunan Suriye adı geçen rapor ve ona bağlı olarak başlayan baskılar sonucu Lübnan'dan çekilmek zorunda kaldı. Bu duruma en çok seven İsrail ve Amerika oldu. Çünkü İran Güney Lübnan'daki güçlere ve Hizbullah'a Şam vasıtasıyla lojistik desteğini sürdürüyordu. Bu durum hem İran'ı, hem Hizbullah'ı hem de dolaylı olarak

Filistin'i sıkıntıya soktu. İsrail bu vesileyle Suriye problemini halletmiş oldu. Ancak problem bütününü bitmedi. Zira Suriye'nin Lübnan'dan çıkmasının ardından 2006 Temmuz'unda Hizbullah'ı yok etmek için harekete geçti ise de olayın sadece Suriye ile ilgili olmadığını bedel ödeyerek anladı. Bu sefer Hizbullah'ın da etkisiz hale getirilmesi ya da yok edilmesi gerekiyordu. İşte son olarak BM Özel Mahkemesinin Hariri suikastının sorumlusunun Hizbullah olduğu şeklindeki kararı etrafa sızınca Hizbullah erken davrandı ve hükümetten çekildiğini ilan etti. Aksi halde adı geçen raporun Lübnan Hükümeti tarafından kabul edilmesi halinde Hizbullah'a yaptırım kaçınılmaz olacaktı. İsrail ve Amerika kararın gereklerinin yerine getirilmesi konusunda uluslar arası baskıyı artıracaklardı. Suriye engelini aşan İsrail böylece Hizbullah engelini de aşmış olacaktı. Şimdi gelinen noktada İsrail'in ve Amerika'nın iştahı kursağında kalmış oldu. Türkiye ve Katar ise Filistin'in geleceği için önemli stratejik bir konuma sahip olan Güney Lübnan'ın konumunu koruması konusunda dikkatli davranmaya devam ediyorlar. Zaten kriz için Lübnan'da bir araya gelen Suriye ve Suudi Arabistan temsilcileri çekilmişlerdi.

Sonuç olarak tıpkı 'gelin binmiş deveye, gör kısmeti nereye' sözünde olduğu gibi İsrail ve Amerika BM eliyle neyi planlıyordu, ne ile karşılaştı? Tasfiyesi düşünülen Hizbullah, hükümeti kuruyor, Amerika ve İsrail'in desteklediği cenah nal topluyor. Dikkat ediyor musunuz Batı'nın, İsrail'in nefret ettiği iki hareket burunlarının dibinde yükseliyorlar. Hizbullah ve Hamas'tan bahsediyorum. El-Cezire'nin yayınladıkları da Hamas'ı yükseltirken İsrail ve Amerikan dostu Mahmud Abbas ve FKÖ'yü alçaltıyor.. Allah (cc) neylerse güzel eyler..

Irak'ta İç Göçün Evsiz Mağdurları

BBC'den Aktaran: Celal SANCAR
sancarcelal@yahoo.com

Irak'ta, Saddam Hüseyin'in devrilmesi üzerinden sekiz yıl geçti; ama hâlâ neredeyse yarım milyon Iraklı, derme-çatma kamplarda zor bir yaşam mücadelesi veriyor. Bu kişilerin çoğu, savaşın ardından ülkede patlak veren etnik ve mezhep ayrılığına dayalı şiddetten kaçan, evinden-yurdundan olan Iraklılar. Şu an yeni Irak Hükümetinin ve BM yetkililerinin önünde çözüm bekleyen başlıca sorunlardan biri de işte bu: **"İç göçün evsiz mağdurları."**

Irak'taki BBC ekibinden izlenimler: "Irak'ın iç göç mağdurları için, ufukta kolay bir çözüm görünmüyor. Irak'ta iç göçe mecbur kalmış 1,5 milyon kişi arasındaki, en yoksul ve en korun-

masız olan topluluk bu yarım milyona yakın insan. 2008'den bu yana güvenliğin artmasıyla, yarım milyon kadar kişi evlerine dönebildi. Bağdat'tan sadece 20 dakika uzaklıkta olan, *İmam Ali Yerleşim Merkezi* diye anılan kamp, Iraklı ve uluslararası kurumların karşısındaki dev boyutlu sorunu özetliyor adeta. Eskiden Irak ordusuna ait olan bu kampta, 455 dolayında aile barınıyor. Tahminen 2500 kişi, devasa bir çöp dağının hemen yanbaşınde yaşıyor; çöplerin içinden geri dönüşüm için kullanılabilecek metal parçalarını ayıklıyor. Ülkenin dört bir yanından gelmişler buraya. Farklı farklı âcil nedenlerle, bazıları da uzun yıllar önce...

KAÇIŞ...

Üç küçük çocuğu olan İmm Fadel, 2003 yılında Saddam Hüseyin'in devrilmesinden sonra silahlı Kürtlerce Kerkük'teki evinden kovulduğunu anlatıyor. İmm Fadel'in Şii Arap ailesi, 1980'lerde Baas Partisi yönetiminin petrol zenginini bu bölgeyi Araplaştırma siyaseti kapsamında Kerkük'e yerleştirilmiş. Bu uygulama birçok Kürt ile Türkmen'in evlerinden olmalarına da yol açmış. İmam Ali kampındaki diğer ailelerse, El Kaide ile diğer militan grupların yıkımından kurtulmak için, Diyala vilayetiyle, başkentin kuzeyindeki diğer karışık nüfusa sahip kesimlerden ve Bağdat'ın Sünni bölgelerinden kaçıp gelmişler. 2006'da, mezhepler arası kanlı çatışmalar doruğa çıktığı sırada Bağdat'ın güneyindeki Dora'dan gelen Hüseyin Muhammed; 'Evlerimiz tahrip edildi. Geri dönmeye cesaret edemiyoruz. Burada, gündelikçilik ya da çöplükten işe yarar şey aramanın dışında hiç iş yok. Bizim tek istediğimiz kendimize ait küçük bir toprak parçası' diyor.

Kamptaki herkes de, şiddet yüzünden gelmiş değil buralara. Salima Cabbar kocasıyla birlikte konserve kutularından, teneke parçalarından ve balıktan yaptıkları karanlık kulübe-ye götürüyor beni. Burası üç küçük çocuğa sahip ailenin evi. Ailenin en genç bireyi bir haftalık bir bebek; kat kat battaniyeler altında, kundaklanmış yatıyor. Irak'ta kışlar acımasızca soğuk olur. Salima'nın evinde ne elektrik var, ne de soba. Kış soğuğuna rağmen yakındaki çöplüğün sinekleri çocuklara hücum ediyor. Salima ve ailesi, yakınlarda güneydeki Nasiriye'den gelmiş bu kampa. Bölgenin kuraklaşması yüzünden çiftçilik yapmak imkânsız hale geldiği için, birçok komşuları gibi teneke kutu ve çöplükten buldukları diğer şeyleri satarak geçiniyorlar; birkaç da koyun ve keçileri var.

İnsanları burada yaşamak zorunda bırakan, Saddam Hüseyin yönetimi ve sonrasındaki karışık ortamı. Perişan halde kışların birinin duvarında, 'Arap ulusunun şövalyesi Saddam Hüseyin' sözcükleri hâlâ okunabiliyor. Buradaki her ailenin derin sosyal ve ekonomik sorunları var; kolayca bir çözüm bulunabilmesi de mümkün değil.

BM Mültecilere Yardım Örgütü UNHCR, ailelerin çoğuna tuvalet ve su deposu temin etmiş. Zaman zaman bazı başka yardım malzemeleri de dağıtıyor; ama Örgüt, bunun soruna çare olmadığının farkında. UNHCR'in bu bölgedeki çalışmalarına başkanlık eden Nevrez Wardiye; 'Burada yaptığımız her şey geçici. Ama bu aileler için kalıcı çözümler üretmeye de çalışıyoruz;

ancak yalnızca Bağdat'ta bunun gibi 90 dolaşında kamp var, kolay değil işimiz' diyor.

GELECEK UMUDU

UNHCR, Irak'ın çeşitli yerlerinde bu tür göç edenlerin işgal edip yerleştiği 351 yerleşim merkezi bulunduğunu saptamış. Bu kamplarda da, 400 bin'in çok üzerinde insan yaşıyor. BM Örgütü'nün Irak temsilci Daniel Endres; **"Bir ulus şoka girdiğinde, çilesini en önce yoksullar çekiyor ve evlerini kaybettikleri için, bu tür kamplara sığınmak zorunda kalıyorlar. Şu anda en zor durumdaki ailelerle yüzyüzeyiz. Bu insanlara verilebilecek arazi, konut inşası ve altyapı işlerine bakmamız gerek; ama bütün bunlar, birkaç ay içinde yapabileceğimiz işler değil. Sorun, Irak'ta 1,5 milyon kadar konut eksikliği çekilmesinde yatıyor"** diyor.

Yeni Irak hükümetinin, siyasi durumu istikrara kavuşturabileceği umuluyor şimdi. Hükümet, bu yıl iç göç mağdurlarının sorunları çözmede önemli adımlar atmayı umuyor. Göçmenlerden sorumlu bakan Aşgar el-Musavi; **'Gelecek dört yıl için planlarımız var; ama şimdi, uzun erimli bir programda ilk adım olacak acil çözümler üretmeye çalışıyoruz'** diyor. Irak hükümeti, güneydeki bazı bölgelerde az gelirli için konut inşasına başladı. Bu programı ülke çapında yaymayı planlıyor; ama bütçesi kısıtlı ve bir ilerleme kaydedilebilmesi için başka bakanlıkların ve uluslararası kuruluşların işbirliğine ihtiyaç var.

İmam Ali kampı gibi yerlerdeyse, yüzlerce küçük çocuğa gelecek için umut ışığı verecek acil çözümler bulunabileceğini düşünmek güç. Buradaki çocukların yalnızca dörtte biri okula gidiyor. İnternet, buradan çok uzaklarda bir dünya. Salima Cabbar'a, 'çocukları için ne istediğini' soruyorum. Kulübenin çevresindeki çöp dağına işaret ederek, 'Büyüyelebilmelerini isterim' diyor." (BBC, 24.1.2011)

Fıtrat-ı Tağyir - 2

Sahin ÖZDAŞ
sahinozdas60@mynet.com

Geçen ay "FİTRAT-I TAĞYİR" (yaratılışı değiştirme) konusuna devam edeceğimizi belirtmiştik. Allah (cc)'ın "DİNİNE" müdahale sayılan bazı yasakları, sizlere açıklamaya çalışıyoruz ki en büyük düşmanımız olan şeytana uyarak onun uğradığı lânete uğramayalım ve en büyük dostumuz olan Allah (cc)'ın rahmetinden mahrum olmayalım.

Allah (cc) "*Bilmez misin, gerçek din (Halis Din) Allah'ındır. Allah'ın dışında birtakım dostlar (evliya) edinenler ise, 'onlara, yalnızca bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye tapıyoruz' (kanısındadırlar). Oysa Allah, ihtilafta oldukları bu konularda aralarında hüküm verecektir. Elbette Allah, yalancı kâfiri hidayete erdirmez.*" (Zümer 39/1-3) Buyurmaktadır.

Bu ayetin içinde "*halis din*" diye geçmesi, birde bizlere "*halis olmayan dinlerin*" var olduğunu çağrıştırmaktadır. **Evet, kuşkusuz iki tane din vardır, bunlardan birisi, Allah (cc)'ın bütün peygamberlere inzal buyurduğu İslam, diğeri de İslam dininin dışında, ama İslam dinine alternatif olarak uydurulmuş, insanları heva ve heveslerine taptırmak için icat edilmiş her türlü yaşam biçimi, bütün doktrinler, ideolojiler ve hayat felsefeleridir. Dini Allah (cc)'a has kılmanın önündeki en büyük engel, Kur'an'a alternatif haline gelmiş olan birtakım rivayetler, geleneksel yorumlar ve uydurulmuş menkıbelerdir. Pek çok hadis ve kutsî hadis olarak bildiklerimiz bu geleneksel yorumlardan beslenmektedir. Dini Allah (cc)'a has kılmak, öz olarak, dini Al-**

lah (cc)'ın dini olarak kabul etmektir. Dini Allah (cc)'ın indirdiği gibi kabul etmek demektir. Dini tahrif, tağyir ve tebdil etmemek demektir. **İlah ve Rab olarak Allah (cc)'ı tanımak, ibadeti yalnızca Allah (cc)'a yapmak, Allah (cc)'tan başkasından yardım talep etmemek, Allah (cc)'tan başkasının şefaati edeceğine inanmamak, yani din gününün sahibinin yalnızca ve yalnızca Allah olduğuna inanmaktır, Celle Celalühü ve Celle Şanühü.**

Osmanlı'nın iç ve dış işgali yaşadığı son dönemlerinde çoğunlukla doğu bölgesinde yaşayan Kürt kardeşlerimiz bu iç ve dış işgallere karşı onurlu bir duruş sergilemiş, bunun sonrasında ilk olarak birçok ilke ve inkılâplara yine bunlar karşı durmuşlardı. Bu duruşları göstermiştir ki Kürtler İslam dininden aldıkları vahiy kaynaklı öğütlerin neticesinde fıtratlarını değiştirmemenin bir sonucu olarak, Batılılaşmaya! Modernleşmeye! Çağdaşlaşmaya! Asrileşmeye, açılıp saçılmaya karşı kıyama kalkışmış ve birçok kelleler vermişlerdir. Çünkü Kürtler; doğruluğu, mertliği, misafirperverliği, yardımseverliği, haksızlığa karşı dik duruşlarını, Tillo'da, Hizan'da, Muş'ta Bingöl'de, Hakkâri'de kurulan İslami medreselerden almışlardı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla ülkenin doğusunda eğitim veren bu medreseler tedrisatı Kürtçe ve İslami bir eğitim içinde olduklarından kapatılmaları sonucu haliyle Kürt kültür ve edebiyatının da zora sokmuş İslam inancı bilgisi ve yaşamından da insanlarımızı adeta koparmıştır. Bunun sonucunda bilinçli bir şekilde asli yara-

tılış fitratları tağyir edilerek öz kimliğinden uzaklaştırılmış kardeşlerimiz diğer ırklara mensup kardeşlerimiz gibi gerek terör örgütlerinin, gerekse ağababaların ve gerekse de ateist liderlerin peşinden sürüklenerek fitratları tağyir edilerek acınacak hale gelmişlerdir. Bu sebeple de Kur'an bilgisinden yoksun olmaları sebebiyle şeytanın adımlarına uymuş Allah (cc)'ın dinini **Allah (cc)'a has kılmamışlardır**. Oysa Allah (cc) "*Şimdi siz, beni bırakıp ta onu (şeytanı) ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz hâlbuki onlar sizin düşmanınızdır. Zalimler için bu ne kötü bir değişimdir.*" (Kehf/50) buyurarak, kullarına, şeytanın dostluğunu tercih etmemeleri için tembihte bulunmuştur. İşte bu ayet-i celile bizlere düşmanlığı açıkça belirtilmiş olan İblis, birçok kere Allah (cc)'a karşı kullarını saptıracağını hiç çekinmeden söyleyebilmiş, Allah (cc) ta hikmeti gereği buna müsaade vermiştir. Çünkü biz müminlerin velisi olan Allah (cc) bizlere şeriat ve sünneti göndererek en büyük iyilikte bulunmuş iken bizlerin o dosdoğru yoldan ayrılarak yaratılış fitratımızı şeytanın adımlarına uydurarak tağyir etmemiz asla doğru değildir.

Modernleşme çağının! İnsanları kuşatma altına aldığı bu zamanlarda özellikle de "İslam" kimliğiyle gurur duyduğunu söyleyen birçokları çift kimlikli yanlış bir davranış biçimiyle insani ve İslami değerleri belirli zaman ve mekânlara tahsis ederek yaşamaktadırlar. Oysa asıl olan bu değerleri hayatlarının bütün alanını kapsayıp ve bütün zamanlarını kuşatacak şekilde yaşamalarıdır. Ancak, öncelikle kendileri eğitim almış tevhidi bilince sahip anne ve babanın aile ve toplum içerisindeki bütün söz ve davranışları bir mesaj özelliği taşıdığı zaman, örnek şahsiyetli insan ve dolayısıyla da bunun sonucunda fitrattan uzaklaştırılmamış bir aile ortaya çıkar.

Modernleşme çağının! İnsanları kuşatma altına aldığı bu zamanlarda özellikle de "İslam" kimliğiyle gurur duyduğunu söyleyen birçokları çift kimlikli yanlış bir davranış biçimiyle insani ve İslami değerleri belirli zaman ve mekânlara tahsis ederek yaşamaktadırlar. Oysa asıl olan bu değerleri hayatlarının bütün alanını kapsayıp ve bütün zamanlarını kuşatacak şekilde yaşamalarıdır. Ancak, öncelikle kendileri eğitim almış tevhidi bilince sahip anne ve babanın aile ve toplum içerisindeki bütün söz ve davranışları bir mesaj özelliği taşıdığı zaman, örnek şahsiyetli insan ve dolayısıyla da bunun sonucunda fitrattan uzaklaştırılmamış bir aile ortaya çıkar.

Bu ülkede yaşayan insanların çoğu kendilerini dindar olarak tanıtır. Hatta içkili oldukları zamanlarda bile Allah (cc)'a, Peygamber (sav)'e, Kur'an-ı Kerim'e laf

Modernleşme çağının! İnsanları kuşatma altına aldığı bu zamanlarda özellikle de "İslam" kimliğiyle gurur duyduğunu söyleyen birçokları çift kimlikli yanlış bir davranış biçimiyle insani ve İslami değerleri belirli zaman ve mekânlara tahsis ederek yaşamaktadırlar. Oysa asıl olan bu değerleri hayatlarının bütün alanını kapsayıp ve bütün zamanlarını kuşatacak şekilde yaşamalarıdır.

söylenmesine tahammül edemezler. Fakat aynı insanlar Allah (cc)'ın halis dinini heva ve hevesleriyle, paralarıyla, siyaset ve kanat önderleriyle, ideolojileriyle, hocaefendiler, şeyh efendiler ve bir takım şefaat edici mürşitlerle ya da eğlence merkezleriyle, tüketim tutkuları ile paylaşarak halis dinden bunlara bir pay, Allah (cc)'a da bir pay ayırmakla fitratlarını tağyir ederler. Hatta üç aylar, ramazan ayı, kandil geceleri, cuma akşamları, dini bayramlar ve hatta ezan okunurken Allah (cc)'a ayır-

dıkları paylar daha büyük olmaktadır. Anılan bu gün ve gecelerde şarapçıları bile şarap satmaz bunların. Bu ay, gün ve dakikalar geçince ise kendi hevaları ve şeytanlarıyla yüz yüze gelecek yüzüstlüklerini paylaşmaktadırlar. Şüphesiz bunların hesabını görecektir Allah (cc)'tır. **Eğer fitratı tağyir edilen bir insan insanın gerektirdiğini yaşayamaz, yaşadığı gibi inanmaya ve yüzüstleşerek başka galipleri taklit etmeye başlar.**

Mehmet Akif Ersoy karakteri bozuk insanlardan bıkmış olacak ki, bir gün şöyle demiş "*İkiyüzlüleri arıyorum. Meğer onlar ne iyi insanlarmış.*" Sebebini soranlara ise şöyle diyormuş "*Şimdi çok yüzlüler çıktı ortaya. Onlara bakınca ikiyüzlüleri çamla, çirayla aramaya başladım. Çünkü ikiyüzlüyü hiç olmazsa birazcık anlamak ve onun şerrinden sakınmak mümkündür. Şimdi ortaya çıkan çok yüzlüleri ise ne anlayabilmek, ne de onların şerlerinden emin olmak mümkündür.*" Mehmet Akif, bugün sağ olsaydı bu seferde çok yüzlüleri aramaya başlardı. Çünkü şimdi ortaya "*Yüzüstler*" çıktı.

Esasında, değişmeyen fitri davranışlarımız İslami bir bilgi birikiminden amele doğru hızla yol aldığı zaman tağyir edilmesi elbette daha zor olur. Bunun sonucunda sorumluluklarımızın üstesinden ancak, bilgi temeline dayalı bir yaşam ve İslami bir eğitim ile gelebildiğimizi göstermiş oluruz. Bu da Modern çağı! Ve İslam'ın değerlerini çok iyi bilmekten geçer. İnandığımız dinin ve

yaşadığımız hayatın biraz uzağında ya da dışındakalmak bizleri beklenmedik, aşılması zor ailevi ve toplumsal sorunlar ile karşı karşıya bırakacaktır. Ailemizi bizler için tanışma, dayanışma ve vahyin inşasının üstlenilerek korunma altına alındığı bir yer olarak bilmeli ve ona göre sorumluluk almalıyız. Biz Müslümanların aileye bakışlarını Kur'an'î ölçüler belirlemelidir. Bizler aileye modern değerler ile bakacak olur isek, bizlerin kuracakları aileler de, değer üreten aileler değil, değer tüketen kurumlar olacaktır. Aile toplumda değer üretilen, fertlerine eğitim, bilgi ve değer verilen yerler olması gerekirken, maalesef bugünkü aile manzaralarına baktığımızda görülen resmin, insan fitratlarının taşıdığı ve insani değerlerin tüketildiği yerler olarak görünmektedir. Bu bağlamda aileler bilinçli olarak adeta insan ve değer tüketen kurumlar haline getirilmişlerdir.

Aslında fitratı taşıyarak edilecek maddeye paraya ve itibara aç bırakılan insan tipi ilk olarak çevresini sömürmeye başlar. Tüm hayat mekanizmalarını maddi çıkarını azamileştirme yönünde kullanır. Artık bu bağlamda kutsalın ve geleceğin bu insan için hiçbir önemi kalmaz. Günümüzün bu tip olumsuz yöndeki değişimlerinden, maalesef Müslümanlar ve bu Müslümanların oluşturduğu aileler de çok yönlü etkilendiler. Bunun sonucu olarak "takvadan" ve akabinde "ibadet"ten uzak bir yaşama yönelerek, dava ve duadan uzaklaştılar. Bu değerlerin yaşatıldığı bir hayat yerine maddeci bir yaşama yöneldiler. Yaptıkları

Ailemizi bizler için tanışma, dayanışma ve vahyin inşasının üstlenilerek korunma altına alındığı bir yer olarak bilmeli ve ona göre sorumluluk almalıyız. Biz Müslümanların aileye bakışlarını Kur'an'î ölçüler belirlemelidir. Bizler aileye modern değerler ile bakacak olur isek, bizlerin kuracakları aileler de, değer üreten aileler değil, değer tüketen kurumlar olacaktır.

Aslında fitratı taşıyarak edilecek maddeye paraya ve itibara aç bırakılan insan tipi ilk olarak çevresini sömürmeye başlar. Tüm hayat mekanizmalarını maddi çıkarını azamileştirme yönünde kullanır. Artık bu bağlamda kutsalın ve geleceğin bu insan için hiçbir önemi kalmaz. Günümüzün bu tip olumsuz yöndeki değişimlerinden, maalesef Müslümanlar ve bu Müslümanların oluşturduğu aileler de çok yönlü etkilendiler.

dualar da tamamen hep sonuca yönelik oldu. Allah (cc)'tan istenilen güzel ve faydalı işlerin ortaya çıkması için üzerlerine düşen davranış ve sorumlulukları yapmaktan sürekli kaçındılar. Allah (cc)'ı kendilerine hizmet etmesi gereken bir varlık gibi algılamaya başladılar. Sekülerleşen (dünyevileşen) Müslüman aile yapılarında ve onların devamı niteliği taşıyan çocuklarında çözümler daha da hızlı oldu.

Bu tip çözülmeye yüzü dönük ailelerin çocuklarını sekülerleşmekten (dünyevileşmekten)

korumanın ve onları bu bataklıktan kurtarmanın en önemli saçı ayağı sevgi ile saygı ile ve eğer maddi yardım yapılabilecek durumlarda iseler maddi destek ile en kısa yoldan onlara ulaşabilmenin yollarını aramaktır. Biz tevhid bilince sahip Müslümanlara düşen en büyük görev de budur. Sonrasında Allah (cc)'ın izniyle onları tertemiz taşıyarak edilmemiş bir bilgi ve temiz bir ahlakla yetiştirmektir.

Bunun en önemli örneklerinden biride onlara her daim ve bütün gününü Rabbine (sahibine) (cc) dua etmeyi öğretmektir. Onlara, bir işe başlarken bitirirken, yataırken veya kalkarken, üzülduğünde ve sevindiğinde bir şeyin olmasını istediğinde, acıktığında veya doydığında hasta olup iyileşmek istediğinde ve iyileştiğinde, yani her zaman ve her yerde hem kendisine hem ailesine ve hem tevhid Müslümanlara ve dahi birbirimize dua etmesini öğretmek gerekmektedir. Dua... Dua... Dua... Hadi birbirimize dua edelim.

DUA BUYURUNUZ

Ulusçuluk, Ulus Devlet’de Siyaset Yapmak

Erdal BAYRAKTAR

Türkiye’de yaşanan son siyasi tartışmalar genelde İslam Ümmeti özelde ülkemizde, Ulusçuluk ve Ulus Devlet üzerinde yeniden düşünmemizi gerektiriyor. Bu konu vuzuha kavuşmadan ve üzerinde bir mutabakat sağlanmadan, Müslüman toplumların istikrara kavuşmaları mümkün görünmüyor.

İnsan fitratından olan ben duygusu ile sosyal fitrat olan kavim gerçeği, bencilliğe ve kavmiyetçiliğe dönüştüğü zaman insan ve toplum için bir fitneye dönüşüyor. Her türlü fitne, bireyi ve toplumu ifsat eder. Fitneyle yaşayan toplumlar felaha ulaşamazlar.

İlk insandan günümüze kadar kavim bir gerçektir. İnsanoğlunun bu gerçekle imtihanı devam ediyor ve kıyamete kadar da devam edecektir. Rabbimiz bir hikmete mebni olarak -tanışasınız, bilişesiniz - kavimleri yarattığını beyan ediyor. Bu yaratılış gerçeğini inkâr etmek, yaratılışa meydan okumaktır. Hayatın düzeni ve istikrarı yaratılışa uygun davranmakla gerçekleşir. Yaratılışa savaş açmak, hayata savaş açmaktır. Yaratılışı doğru kavramak, hayattaki sorunlara doğru yaklaşmanın ilk ve en önemli başlangıç noktasıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v), Medine’de Evs, Hazreç olarak kavimcilik taslayan Arapları bu beladan kurtararak, hem onları Yahudilerin oyuncağı olmaktan kurtarmış hem de Medine’ye huzur ve istikrar getirmiştir. İman ve kardeşlik temelinde kurulan bu yeni sosyal ve siyasi yapı, günümüze kadar insanlığın özlediği ve hayırla yâd edilen tarihsel bir örnek olarak duruyor, Müslümanların zihninde. Emevi saltanatının ve kavmiyetçiliğinin hortlaması bu örneğe büyük bir darbe vurmuştur.

Kavmiyetçilik, 19.yy’da, Ulusçuluk adı altında ideolojik bir kimlik kazandı. Modern Batı düşüncesinin formatlayarak içini doldurduğu Ulusçuluk, o günden bu yana Dünya’yı sosyal ve siyasi anlamda etkilemeye devam ediyor. 1789 Fransız ihtilaliyle ideolojik bir kimlik kazanan Ulusçuluk, sosyal ve siyasi yapısı farklı olan toplumları değişik biçimde etkiledi. Feodallite dönemini yaşayan Batı toplumlarının küçük siyasi birimlerini daha büyük üst kimliğe taşıyarak, toplumu görece olarak ileri bir aşamaya geçirdiği düşünülebilir. Ulus Devlet olarak siyasi bir veçhe kazanan Ulusçuluk, Napolyon’un Almanya’yı işgale kalkışmasıyla Avrupa’yı siyasi kargaşaya sokmanın fitilini ateşlemiş ve arka arkaya kurulan Batılı Ulus Devletler büyük savaşların çıkmasına sebep olmuştur. İmparatorluk siyasi yapıları Ulusçuluk ideolojisinin etkisiyle parçalanmıştır. Bu imparatorluklardan biri olan Osmanlı İmparatorluğu, Ulusçuluk fitnesinin etkisiyle çöküş sürecini durduramamış ve dağılmak zorunda kalmıştır. İmparatorluk yapıları çok dinli ve çok dilli yapılar olduğu için, Ulusçuluk ideolojisi bu yapıların dağılmasını hızlandırmıştır ve yıkıcı olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu dağılınca, İmparatorluk toprakları üzerinde onlarca yeni Ulus Devlet kurulmuştur. Dağılma süreci dış tahrikler yüzünden kontrolsüz gerçekleşmiştir. Bu yüzden Ulus Devlet’e sahip olan halklar bir türlü huzura kavuşamamışlardır. Ulus Devlet, Modern Batı düşüncesinden neşet ettiği için, o günkü konjonktüre uygun olarak Seküler, ırk temelli tekçi yapılardır. Batı’da da İslam Dünyasında da Ulus Devletler bir “kurgu”dur. Kurgu’yu hâkim güçler yapmaktadır. O dönemin hâkim güçle-

ri nasıl bir sosyo-politik tasarlıyorlarsa, kurulmasına katkı verdikleri Ulus Devletleri ona göre dizayn ediyorlar. Bu açıdan kurulan Ulus Devletler sosyal, kültürel, siyasal anlamda sorunlu olarak arz-ı endam ediyorlar. Ortadoğu'ya, Balkanlara, Afrika'ya, Asya'ya baktığımız zaman bu örnekleri çokça görebiliriz.

Osmanlı toprakları üzerinde kurulan Ulus Devlet'lerden biri de Türkiye Cumhuriyeti'dir. 1923'te kurulan Türk Devleti, kendini Ulus Devlet olarak tanımlamış ve kültürel, sosyal, siyasal yapısını da ona göre dizayn etmiştir. Osmanlı bakiyesi olarak kurulan Cumhuriyet, Osmanlı sosyo-kültürel mirasını istemese de tevarüs etmek zorunda kalmıştır. Ulus Devlet, bu bakiyeyi ve veraseti kabul etmeyince tasfiye ve kavgaya süreci başlamış oluyor. İnsan gibi Devlet'ler de tarihten tevarüs aldıkları mirası sırtlarından kolay kolay atamıyorlar. Ne yaparlarsa yapsınlar, beğenseler de beğenmeseler de o mirasla bir şekilde yaşamak zorundalar. Bu ilmî ve tarihsel bir gerçektir. Bu gerçeğe yüzleşmezseniz maddi ve manevi maliyeti yüksek bir fatura size kesilmektedir. Yüzleşenler akıllı olurlarsa, dezavantaj görünen mirası avantaja çevirebilirler. Osmanlı'dan Cumhuriyete dinî, kavmî, mezhebî sorunların yanında sınır sorunları da tevarüs etmiştir. Hristiyan, Yahudi, İslam dini, Türk, Kürt, Arap kavmi, Alevi, Sünni, Ortodoks gibi mezhebi sorunlar halen Cumhuriyet'in çözemediği sorunlar olarak önünde durmaktadır.

Ulus Devlet seküler temelde kurulduğu için, dinlerle kavgalı olarak hayata doğmuştur. Bir ırk üzerine bina edileceği için kavim sorununu entegrasyon, asimilasyon, olmazsa tasfiye usulüyle çözmeye kalkmıştır. Dinlerle ilişkisinde, hâkim milli dini ve mezhebini oluştururken diğer dinlere karşı anlayışsız davranmıştır. Milli dinini oluştururken kabul ettiği dini, yapı bozuma uğratarak içselleştirmeye çalışmıştır. Bütün bu ilişki biçimleri, sorunları çözmek yerine iyice içinden çıkılmaz hale getirmiştir. 80 yıldır yaşadığımız hikâyenin, tiyatronun içinde dram, trajedi, komedi türlerinin hepsine şahit olabilirsiniz. Cumhuriyet ilk önce İslam'ı resmi din olarak kabul etti, sonra bunu resmiyetten kaldırdı, kaldırdıktan sonra kendince İslam tanımlı yaparak, iktidar aygıtlarıyla topluma bunu dikte etmeye çalıştı. Türk'ten başka "ırk" kabul etmedi, Türk tanımını da Ulus Devlet ideolojisine göre yeniden tanımladı ve yeknesak bir Türk Ulusu inşa etmeye çalıştı. Mezhepleri kimi zaman destekledi, kimi zaman itekledi, halk tabiriyle burunladı. Ulus Devlet'in bir kurgu olduğunu söylemiştik. Müslüman halklar içerisinde çıkarılan Ulus Devletler, kelimenin tam anla-

myla bir kurgudur. Kurulan bu devletler, halklarına dayanmadan -çünkü önce devlet kurulur, sonra ona uygun vatan ve halk oluşturulur.- dış güçlerin desteğiyle veya onayıyla kurulmuşlardır. O açıdan desteğini aldığı devletin sözünden çıkamazlar. Zamanla halkının sırtından sopayı indirmeyen zalim bir kuklaya dönüşürler. Ulus Devletlerin tarihine bakarsanız bunu görebilirsiniz. İmparatorluk sistemleri içinde her şeye rağmen halledilmeye çalışılan sorunlar, bu gün kangren haline dönüşmüştür. Sorunu çözmek için kullanılan ilaç, hastalığı, tanımı ve çözümü olmayan başka bir hastalığa dönüştürmüştür. İmparatorluklarda her sistemde olduğu gibi sorun üretebilirler; sorunları çözemezlerse hayata veda ederler. Önemli olan, insanların ve halkların olabilecek en yüksek seviyede birlikte adilce yaşamalarıdır.

Bu gün Kürt sorunu, alevi sorunu, din sorunu olarak tartıştığımız sorunlar, kendisi sorunun kaynağı ve azmettiricisi olan bir ideoloji -Ulusçuluk- ve sistemle -Ulus Devlet- çözülemez. Buna inanarak sorunları çözeceğini iddia edenler, havanda su döverler; bu da zaman kaybı ve emek kaybından başka bir şey değildir. Ulusçuluk ve Ulus Devlet sarmalına bir giderseniz bir daha içinden çıkamazsınız. Tayyip Erdoğan, Ahmet Davutoğlu ve Kürtleri temsil ettiğini iddia eden örgüt ve kurumların yaşadıkları üzerinden düşündüğümüzde, olayı daha net olarak görebiliriz.

Tayyip Erdoğan'la düz bir insan olarak konuştuğunuzda -aldığı eğitim, yetiştiği kültür çevresi gereği- kavim ve dillerin Allah'ın bir ayeti olduğunu kabul edecektir. Her ayetin hayata geçirilmesi gerektiği gibi, bu ayetin de hayata geçmesi gerektiğinden bahsedecektir. Ama aynı Tayyip Erdoğan, T.C'nin başbakanı olduğu zaman ana dilde eğitime karşı olduğunu söyleyecektir. Olayı doğru görüp, sorunun kaynağını doğru tespit etmek zorundayız. Kim olursa olsun, Ulus Devlet ideolojisi ve sistemini kabul ettikten sonra, böyle düşünmese de böyle davranmak zorundadır. Bu aynı zamanda insani dürüstlüğü gereğidir. Tayyip Erdoğan'a kızmanın bir âlemi yok, kızacaksak, muhalefet edeceksek Ulusçuluğa ve Ulus Devlet yapısına kızıp ve muhalefet etmeliyiz. Tayyip Erdoğan'a kızmak zaman kaybetmektir ve kaybettiğiniz şeyi yanlış yerde aramış olursunuz. Ulusçuluk öyle bir akıl dışılık ki, Ulus Devlet'in gereği, stratejik faydası için, içerdeki Kürtlerini görmezden gelerek, başka bir Ulus Devlet'in sınırları içindeki Kürtlerle her tür kültürel, sosyal, ekonomik, siyasal ilişkilere girebiliyorsun.

Ahmet Davutoğlu üzerinden devam edelim. Ahmet Davutoğlu teorisini kurduğu siyasi programını, Ak Parti hükümetinde danışman ve dışişleri bakanı olarak uygulama fırsatı buldu. Hayata geçirmeye çalıştığı dış politika, Ulus Devlet yapısıyla bazı noktalarda çatışınca Neo-Osmanlıcı olmakla suçlandı. Sorun dış politika felsefesinin doğruluğu ve yanlışlığı değil, Ulus Devlet teori ve pratiğinin buna uygun olmamasıdır. İçerideki Ulusçu ve Ulus Devletçilerle, dışarıdaki uzantılarının menfaatlerine uygunluk sorunudur,

asıl mesele. Arap ulusçularla, Türk ulusçuları ve Ulus Devlet ideolojisinden nemalanan Uluslar arası güç odakları, gelişebilecek farklı bir Ulus Devlet dışı yapılanmaya şimdiden engel olmaya çalışmaktalar. Ulus Devlet ağaları, her türlü ulus üstü entegrasyonda menfaatlerinin elerinden gideceğini düşünürler. Hele bu entegrasyon Osmanlı'ya ruhunu veren İslam'ı hatırlatacak bir entegrasyonsa değil tahammül etmek, hayali bile korkunçtur. Küçük olsun, efendileriyse kendilerinin olsun. Olayın özü budur.

Ulus Devlet, hâkimiyeti altındaki kavimleri, kültürleri ideolojisi gereği tekipleştirmeye çalışırken büyük acılar çektirir. Türkiye'de ise olan daha çok gariban, mustazaf Kürt halkına olmaktadır. Uzun yıllardır Ulus Devlet yapılanmaları altında çektikleri yetmiyormuş gibi, şimdi de kendi içlerinden çıkan Ulusçuluk ve Ulus Devlet sevdalıları tarafından mağdur edilmekteler. Böyle giderse, Kürt halkının acısı ve çektikleri ikiye katlanacaktır. Fakat şöyle de düşünebiliriz: kendi dışımızdan zulüm görmekten se kendi içimizden gelen zulmü yeğliyoruz, bizi bırakın arkadaş denebilir. Ama bu iş öyle kolay değil. Başımıza/başınıza musallat olan Ulus Devlet, öyle kolayına bizi bize bırakmaz. Sizin de, bizim de anamızı ağılatır. Ha bu arada, siz, bir de sizinkilerden dayak yemeğe hazırlanmanız gerekiyor. Rabbimiz -haşa- boşuna söylememiş, "fitne kitalden beterdur." diye. Fitne bir girmeye görsün öyle kolay kolay çıkmıyor. O açıdan bütün Müslümanlar, bu fitneye karşı mücadele etmek zorundadırlar.

Her Ulusçuluk talebi parçalayıcı ve bölücüdür. Her türlü bölünme isteği ahmaklıktır. İm-

Her Ulusçuluk talebi parçalayıcı ve bölücüdür. Her türlü bölünme isteği ahmaklıktır. İmparatorluk, Ulus Devletlere bölününce, ne gayr-i Müslim ne de Müslim unsurlar rahat yüzü gördü. Rum, Ermeni komşularımızı kaybettik, Müslüman kardeşlerimizi düşman belledik... Her şeye rağmen birlikte yaşadığımız Kürt kardeşlerimizi kaybetmek üzereyiz.

paratorluk, Ulus Devletlere bölününce, ne gayr-i Müslim ne de Müslim unsurlar rahat yüzü gördü. Rum, Ermeni komşularımızı kaybettik, Müslüman kardeşlerimizi düşman belledik... Her şeye rağmen birlikte yaşadığımız Kürt kardeşlerimizi kaybetmek üzereyiz. Ulus milliyetçiliklerden mikro milliyetçiliklere doğru son hızla yol alıyoruz; hem de Rabbimiz bizlere, "insanlığa karşı örnek bir ümmet olma" hedefini göstermişken... Bunun yanında, Ulus Devlet'in gazına gelip kavmi hakları inkâr etmek, görmezden gel-

mekte aynı derecede ahmaklık ve aynı zamanda zulümdür. Allah'ın insanoğluna hediye ettiği haklar ulus, dini, stratejik nedenlerle iptal edilemez ve ertelenemez.

Bu arada Küreselleşme ile birlikte yeni bir fitne daha oluşmuş bulunmaktadır, yeri gelmişken onu da konuşmak zorundayız. Küreselleşme ideolojisi, hizmetine girdiği Liberal Kapitalist Pazar Ekonomisi'nin bütün bir yerküreye rahatça yerleşmesi için engel olarak gördüğü -bir zamanlar işine gelen-Ulus Devletleri, yeniden dizayn etmek, olmazsa tasfiye etmek istiyor. Ulus Devlet zulmünden çeken halklar için bunu bir kurtuluş olarak lanse ediyor. Ulus Devletleri kendi imkânlarıyla dönüştüremeyen ve tasfiye edemeyen muhalif hareketler, bu çözüme teşne hale getiriliyorlar. Özellikle İslami unsurlar, İslam Birliği idealinin içini boşaltarak bu projenin İslam'a uygunluğunu tartışıyorlar, 90'lı yıllardan bu tarafa. Küreselleşen Pazar Ekonomisi, hepimizi evrensel ve yerel değerlerimizden kopararak Tüketim İdeolojisinin müşterisi/kölesi yapmak istiyor. Pireye kızıp yorgan yakmaya çalışanlar, Irak'ın başına gelenleri düşünmek zorundalar.

Müslümanlar olarak her iki fitneye -Ulusçuluk, Küreselleşen Pazar Ekonomisi -karşı duyarlı olmak zorundayız. Şirk ve Küfür temelli bütün reçetelere karşı duyarlı olmak imanı bir zorunluluktur. Kendi değer ve ilkelerimizle var olma amacından uzaklaşmamamız gerekiyor. Kendi değer ve ilkelerimizin onay verdiği amaçlardan vazgeçmemeliyiz. Şimdilik bunlar, birileri tarafından-içimizdeki birileri-hayal görülse bile.

Fildişi Sahili, Seçim ve Neler Oluyor?

Mahmut Celal ÖZMEN
usve1970@yahoo.com

Tarihsel olarak bilindiği üzere Fransa, 1843 yılında Fildişi Sahili'ne girdi ve oranın bir Fransız vesayeti olduğunu ilan etti. Ancak Müslümanlar, Fransa'ya direndiler, onu hezimete uğrattılar ve orada İslam şeriatını tatbik eden bir İslami Emirlik ilan ettiler. Fakat Fransızlar, mücavir devletlerdeki kabilelerin yardımıyla Fildişi Sahili'ni işgal etmeyi ve oraya hâkimiyet kurmayı başardılar ve 1893 yılında oranın bir Fransız sömürgesi olduğunu ilan ettiler. Ardından o dönemdeki devletlerarası koşullar yüzünden De Gaulle'li Fransa tarafından şekli bağımsızlık verilen Afrika devletlerinin çoğunda olduğu gibi 1960 yılında Fildişi Sahili'ne şekli bağımsızlık verdiler. 1960 ila 1993 yılları arasında Fildişi Sahili devlet başkanlığını, 1993 yılında vefat eden Fransa'nın ajanı Felix Boigny Hovi [Boigny] yürüttü. Felix Boigny Hovi, otoritede bulunduğu sırada doğrudan Fransa ile kuvvetlerine dayandı ve ülkeyi, Fransa'nın talimatı doğrultusunda aşağıdaki şekilde taksim etti:

Müslümanlar; Batılı kaynaklar, malum politika gereği sayılarını düşürüp yaklaşık %40 veya daha az gösterecekler de Müslümanların sayıları ülke nüfusunun %65'ini bulmasına rağmen Kuzey'de zulme ve baskıya maruz kaldıkları yoksunluk, yoksulluk ve dışlanma halinin içerisinde iten kakao çiftliklerindeki çalışmada kullanılmaktalar.

Putperestler; varlıklı bir ortamda yaşamaktalar. İslam'ın putperestler arasında yayılmasını engellemek ve onları Nasranî yapmaya çalışmak amacıyla aralarında ülke başkanları ve ordu komutanlarının da olduğu Güneydeki putperestlerden bazıları Nasranî olmuştur.

Fildişi Sahili, dünya üretiminin yaklaşık %40'ını oluşturan ve Fransız şirketlerince işlenen kakao zengini bir ülkedir. Ayrıca bakır, elmas, kobalt, uranyum gibi başka madeni servetler de bulunmaktadır. Bu madenlerin geneline ise Fransızlar işletmektedir. Hatta oradaki mali kurumların geneline Fransızlar hâkimdir. Fildişi Sahili'nin yöneticilerinin yanı sıra sistemi de Fransa'ya bağlı olduğu gibi ekonomisi ve güvenliği de böyledir. Zira Fildişi Sahili'nde hâlâ ülkedeki hâkim zümreyi destekleyen ve sayıları 15 ila 20 bin arasında oldukları tahmin edilen sömürgeci Fransızları koruyan 900 unsurdan oluşan Fransız askeri bir kuvvet bulunmaktadır. Fildişi Sahili, Atlas sahilleri üzerindeki Gine Körfezi'ne düşmektedir. Dolayısıyla stratejik bir konuma sahip olup Fransız sömürgesi ve nüfuzu altında olan birçok Afrika ülkesi ile kuşatılmış bir durumdadır. Fildişi Sahili, Fransa'nın dilini ve kültürünü dayattığı Frankofon Örgütü'nün [*Fransızca konuşan ülkeler topluluğu*] kalelerinden biri sayılır. Bu nedenle ekonomik ve stratejik yönünün yanı sıra Fransız sömürgeciliği bakımından kültürel bir öneme de sahiptir.

Amerika, Fildişi Sahili'ni Fransız nüfuzundan çıkarmaya ve kendi nüfuzu altına almaya ihtimam göstermiştir. Bu nedenle Fildişi Sahili, bu çatışma yüzünden olaylara ve kargaşalara tanıklık etmeye başlamıştır. Zira 1999 yılının sonunda askeri bir darbeye tanıklık etmiş ve darbe lideri Robert Guei, seçim yapılması vaadinde bulunmuş, 22.10.2000 tarihinde seçimler yapılmış ve Fransa, Amerika'nın karşıt araçlarına rağmen ajanı Laurent Gbagbo'yı seçimlerde ik-

tidara taşımak yoluyla yönetimi elinde tutmayı başarmıştır.

Buna rağmen Amerika, farklı baskı araçlarını ve yöntemlerini kullanmaya devam etmiştir. O kadar ki Fransa, Gbagbo'nun gelecek seçimlerde iktidardan düşmesi endişesine kapılmıştır. Bu nedenle 2005'te görevi bittiğinde, Amerika'nın Gbagbo'ya ve rejimine yönelik artan baskıları ile uluslararası tecrit dayatmasında ve yaptırımlarında bulunması nedeniyle bu sene yapılan seçimleri altı kez ertelemiştir. Böylece seçimlerin ilk turu geçen Ekim ayı sonunda, ikinci turu ise 28.11.2010 geçen Kasım ayı sonunda yapılmıştır.

Seçimlerin sonucu şöyle olmuştur: Laurent Gbagbo'yu destekleyen Anayasa Konseyi, seçimleri %51,45 oy oranıyla mevcut devlet başkanının kazandığını duyururken Seçim Kurulu, %54,1 oy oranıyla rakibi Alassane Ouattara'nın kazandığını duyurdu. Amerika, Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyi, Seçim Kurulu'nun açıkladığı sonuçları ve seçimleri Alassane Ouattara'nın kazandığını kabul etti. Bunun üzerine Devlet Başkanı Gbagbo, Anayasa Komisyonu'nun açıkladığı sonuçlara göre kendini seçimlerin galibi görerek bunu reddedip otoritede kalmakta ısrar etti ve ordu da onu destekledi.

Amerika, Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyi'nin, Seçim Kurulu'nun ilanını, yani Gbagbo'nun düşmesini kabul etmesi ve Amerika'nın onu otoriteden indirecek tehdit ve ayartma eylemlerine devam etmesi,

Gbagbo'nun Amerikan politikası karşısı bir çizgide olduğu ve halen Fransa'ya olan dostluğunu koruduğu anlamına gelmektedir.

Alassane Ouattara'ya gelince; IMF başkan yardımcılığı görevindeyken "Boigny", gözle görülür baskısını hafifletmek amacıyla Amerika'yı hoşnut etmek için Alassane Ouattara'yı başbakanlığa getirdi. Fransa, IMF'de görevli iken Alassane Ouattara'nın eğiliminin farkında olmasına rağmen "Boigny" gibi deneyimli güçlü bir ajanının varlığından dolayı bundan endişe duymamakla birlikte Amerika'nın baskısından yana da rahattı... Ancak Fransa, 1993'te "Boigny'in" ölmesiyle nüfuzundan ve orada IMF'nin politikalarını uygulamaya başlayan Alassane Ouattara'nın yıldızının parlamasından endişelenir oldu. Dolayısıyla parlamento başkanlığına geçiş döneminde ülkeye başkanlık etmesi ve Alassane Ouattara'nın devlet başkanlığı seçimlerine girmesini engelleyecek bir kanun çıkarması ardından da 1995 yılında kendisini fiilen ülkeye devlet başkanı olarak ataması için kendi eliyle Henri Konan'ı getirdi

İşte tüm bunlar, Alassane Ouattara'nın IMF kuruluşunda bulunmasından bu yana Amerika'ya olan dostluğunu koruduğunu göstermektedir. Bu nedenle Amerika, seçimlerin galibi ve ülkenin meşru devlet başkanı saydığı Alassane Ouattara'yı desteklemiş ve bu konu üzerinde devletlerarası bir kamuoyu oluşturmuştur. Ardından onu, genel sekreteri Banki Mun yoluyla Birleşmiş Milletler de desteklemiştir. Böylece Amerika, 09.12.2010'da Alas-

sane Ouattara'ı Fildişi Sahili devlet başkanı olarak tanıdığı sırada bu hususta Güvenlik Konseyi'nde bir karar çıkarmayı başardığı gibi Laurent Gbagbo hakkında da bir uyarı kararı çıkarmayı başarmıştır. Bu uyarı kararında şöyle geçmiştir: "Güvenlik Konseyi üyeleri, halkın iradesini yok sayacak veya seçim sürecinin şeffaflığını ya da seçimlerin dürüstlüğüne zarar verecek her türlü girişimi en ağır ifadelerle kınar." Aynı şekilde Amerika, Afrika Birliği'nin de Alassane Ouattara'nın seçimleri kazandığını destekleyen bir karar çıkarmasını sağlamıştır. Amerika, Gbagbo'yu otoriteden indirmek ve otoriteyi Alassane Ouattara'ya teslim etmek için ayartmaların yanı sıra baskı ve tehditler de kullanmıştır. Zira Amerika'nın, 09.12.2010'da "Gbagbo otoriteyi Alassane Ouattara'ya teslim edinceye kadar Fildişi Sahili'nin birlikteki üyeliğini askıya aldığı" ilan eden Afrika Birliği'ni bu yönde harekete geçirdiğini gördük. Aynı şekilde Batı Afrika Ekonomik Topluluğu [BAET] da Gbagbo'dan otoriteden inmesini ve seçimlerin galibi olarak gördüğü Alassane Ouattara'ya teslim etmesini talep etmiştir. Hakeza Amerika, dünya kamuoyunu, devletlerarası ve bölgesel örgütlerin tamamını Gbagbo'ya ve rejimine karşı harekete geçirmiştir. Böylece ülkede kargaşa çıkarmış, şiddetli bir parçalanmaya karşı uyarıda bulunmuş, yaptırımları artırmak ve devletlerarası tecritle tehdit etmiştir. Bunun yanı sıra Gbagbo'ya karşı ayartmalarda da bulunmuştur. Zira Reuters Haber Ajansı, 10.12.2010'da bir Amerikalı yetkiliden şunları aktarmıştır: "Obama, Gbagbo'ya otoriteyi bırakması durumunda görevini bırakma kararını övecek, bölgede demokrasinin güçlendirilmesini görüşmek, kendisine oynayabileceği bir rol vermek için onu Beyaz Saray'a davet edecek dünyadaki ilk li-

der olacağı teklifinde bulundu. Bunu reddetmesi halinde ise Amerika, Gbagbo'ya yönelik tecrit dayatma çabalarını destekleyecek ve otoriteyi bırakmayı reddetmesi durumunda sorumluluğu kendisine yükleyecektir."

Amerika'nın baskıları ve siyasi uygulamaları, tehdit, korkutma ardından sopa ve havuç politikası olarak bilinen biraz da ayartma şeklindeki bu uygulamalar, Fransa ve Afrika Birliği'ni bir anlaşma karşılığında seçim sonuçlarını Ouattara'nın galibi olarak teyit etmek zorunda bırakan devletlerarası bir kamuoyu oluşturma bakımından gayet dakikti. Şu anda Fransa'nın öncülük ettiği ve Avrupa Birliği'nin özellikle de İngiltere'nin desteklediği bu anlaşma, otoritenin Kenya'da olduğu gibi paylaşımını öngörmektedir. Zira bu anlaşmaya göre Gbagbo, cumhurbaşkanı ve Alassane Ouattara da başbakan olarak kalacaktır. Fransa, hem Fildişi Sahili'ndeki kendi ordusunu hem de güçlü bir nüfuza sahip olduğu ülkenin ordusunu bir koz olarak kullanmaya çalışmaktadır. Yani Fransa bu askeri gücü, anlaşmanın kabulü için bir baskı kozu olarak kullanmaya çalışmaktadır. Nitekim İngilizler, Fransa'nın lehine Afrika'daki ajanları yoluyla bu yönde harekete geçtiler. Zira İngilizler, Güney Afrika'yı harekete geçirdiler ve Güney Afrika Dışişleri Bakanlığı da bir açıklama yaparak şöyle bir çağrıda bulundu: "Pretoria, birbiriyle rekabet eden liderleri sağduyulu olmaya ve ulusal uzlaşma için çalışmaya çağırır ve bu dönemde mutlak öncelik birlik olmalıdır." [BBC/09.12.2010] Dolayısıyla Güney Afrika, Alassane Ouattara'yı desteklediğini ifade etmemiş bilakis ülkenin birliğine ve Gbagbo'nun yönetimdeki bekasını koruma anlamına gelen bir uzlaşının sağlanmasına önem veren bir çağrıda bulunmuştur. Yine İngilizler, bu uzlaşının sağlanması amacıyla ajanları eski Güney Afrika Devlet Başkanı Thabo Mepki'yi harekete geçirdiler ve o da şeklen Afrika Birliği adına harekete geçmiştir... Mepki, Alassane Ouattara ile yaptığı yarım saatlik görüşmenin ardından Ouattara, Mepki'ye hitaben şöyle demiştir: "Kendisinden (yani Mepki'den), Gbagbo'nun otoriteyi bırakmasını istemesini talep ediyorum." [AFP/06.12.2010] Bu da Mepki'nin, Gbagbo'nun otoriteden inmesi için değil otoritede kalması için çalıştığını göstermektedir. Nitekim bizzat Mepki'nin bu görüşmenin ardından, "Durum gerçekten ciddi. Önemli olan şiddet eylemlerinin önlenmesi, tekrar savaşa dönülmemesi ve barışçıl bir çözümün oluşturulmasıdır" şeklinde yaptığı açıklama da bunu teyit etmektedir. [Aynı Kaynak] Yani Mepki'ye göre önemli olan Amerika'nın is-

tediği ve ısrar ettiği gibi Gbagbo'nun otoriteden inmesi ve Alassane Ouattara'nın gelmesi değil şiddetin önlenmesi, Fransız nüfuzunu zayıflatmak bir savaşın çıkmaması ve barışçıl bir çözümün oluşturulmasıdır. Bu da Gbagbo ile Ouattara arasında bir uzlaş formülünün oluşturulması demektir. Görüldüğü üzere İngilizlerin Amerikan nüfuzuna karşı çalışması, Fransa'nın kara gözü karakaşı için değil bilakis Fransa'nın Fildişi Sahili'ndeki nüfuzunun yok olmasının Afrika Kıtası kapsamında nüfuzlarını yadıkları ülkedeki kendi nüfuzlarına etki edecek olmasından dolayıdır. İngilizler, eski sömürgecilik döneminden beri çoğu zaman, kendi nüfuzlarını korumak ve bu uğurda aralarında işbirliği yapmak için Fransızlarla anlaşmaktadırlar. Ne zaman ki Amerika ortaya çıktı ve onları kendi sömürgelerinden tasfiye etmek için karşıt bir hamleye geçti, işte o zaman Amerika'ya karşı durmak için işbirliklerini arttırdılar. Bir diğer yönden İngilizler, Kuzey Afrika ülkeleri de dâhil birçok ülkede olduğu gibi Fransızların hâkim olduğu ülkelere nüfuzlarını kolayca yaymalarına rağmen kendilerine göre büyük kapasite ve potansiyellere sahip olan Amerika ile rekabet etmeleri kolay değildir. Hele ki Amerika'nın, İngilizleri kendi sömürgelerinden ve nüfuz bölgelerinden nihai olarak tasfiye etmeye çalıştığıнын farkındalarken.

Hakeza Fildişi Sahili'ndeki seçimle ilgili sorun, bariz tarafları Fransa ile Amerika'nın olduğu devletlerarası çatışma ile ilgili bir sorundur. Muhtemel çözüme gelince; şayet taraflar, istediklerini tamamen uygulayamazlarsa iktidarın paylaşımına dönük anlaşma sorunu çözer. Fakat taraflardan biri, istediği her şeyi elde eder veya elde edeceğini görürse anlaşmanın şansı zayıf olur. Gerek Fildişi Sahili'nde yaşananları gerekse Amerika'nın Gbagbo'ya karşı harekete geçirmeyi başardığı devletlerarası kamuoyunu takip eden bir kimse Amerika'nın, Gbagbo'yu indirme ve otoriteyi Alassane Ouattara'ya teslim etme ümidiyle anlaşmaya muvafakat etmeme yönünde eline uygun bir fırsat geçirdiğini görür. Görünür gelecekteki beklenti şimdilik en azından bu olmasına rağmen anlaşma ihtimali de ortadan kalkmamıştır... Amerika, yaşananlarla birlikte askeri bir darbe yapmadan seçimler yoluyla bir Afrika devletini elde etmek için eline bir fırsat geçtiği görüşündedir. Dolayısıyla bu durum, Amerika'ya ajanlarına açıktan sahip çıkmasını ve onları savunmasını sağlayacak daha inandırıcı gerekçeler kazandırmaktadır. Çünkü onlar, kendilerinin seçimler yoluyla halkın iradesine dayalı olarak gelmiş birer meşru yönetici olduğuna inanmaktalar. Dolayısıyla hiçbir kimse Amerika'yı kınayamamakta ve ajanları askeri

darbeler yoluyla gelse bile onu diktatör rejimleri desteklemekle suçlayamamaktadır.

Hakeza muhtemel beklenti; Amerika, Gbagbo'ya baskı yapmayı ve tehdit etmeyi bırakmayacağı gibi otoriteyi bırakmasını teklif etmekten de vazgeçmeyecektir. Zira devlet başkanıyla, dışişleri bakanıyla ve bunların dışındaki görevlileriyle Amerikan yönetimi, silah kullanacak ve iç savaş çıkaracak kadar bütün ağırlıklarını bu meseleye vermişlerdir. Dolayısıyla Amerika, nüfuzunu oraya yayması için Ouattara'yı iktidar koltuğuna oturtuncaya kadar onun başarı kozunu bırakmayacak ve onu var gücüyle destekleyecektir. Zira Amerikan Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, şöyle bir açıklamada bulunmuştur: "*Alassane Ouattara'nın Fildişi Sahili'nin meşru seçilmiş devlet başkanı olduğu ve seçim sonuçlarına saygı duyulması gerektiği hususunda tamamen müttetikiz.*" [BBC/03.12.2010] Bu defa Amerika'nın bunda başarılı olacağı görülmektedir. Binaenaleyh muhtemelen Amerika, Gbagbo'nun devlet başkanı ve Alassane Ouattara'nın başbakan olmasını öngören otoritenin paylaşımı formülünü reddedecektir. Hele ki Gbagbo rejimi, Müslüman olsa dahi kendi halkına zulmetmede nam yapmış ve Amerika da bunu nüfuzunu Fildişi Sahili'ne yaymayı ve Fildişi de dâhil Fransız nüfuzunu bölgenin tamamından yok etmeyi hedefleyen hamlesine bir gerekçe edinmişken. Nitekim Amerika, Fildişi Sahili'ne giden vatandaşlarına uyarıda bulunmuş ve dışişleri bakanlığının yaptığı açıklamasında şöyle demiştir: "*Gösterilerin ve şiddet olaylarının çıkması muhtemeldir.*" [AFP/05.12.2010] Yani Amerika, Gbagbo otoriteyi bırakmaması halinde âdete buna davetiye çıkarmakta veya bunun için hazırlık yapmaktadır. Bu da Fransa'nın otoritenin paylaşımında ısrar etmesi karşısında Amerika'nın Fransa'nın nüfuzu yerine tamamen kendi nüfuzunu yerleştirmekte ısrarcı olduğunu göstermektedir.

Hakeza bir İslam beldesi ve halkının çoğu Müslüman olan bu ülkenin akıbeti, devletlerarası çatışmanın ve servetlerini yağmalayan sömürgecilerin çatışmasının mahalli olarak kalacaktır. Zira Fransa, Fildişi Sahili'nde etkin bir rolünün bekası için hırs gösterirken Amerika da Fildişi Sahili'nin sadece kendisine kalması için hırs göstermektedir. Oysa Fildişi Sahili, geçmişte İslam ile yönetilen halkının genelinin Müslüman olduğu bir İslam beldesidir. Dolayısıyla Fildişi Sahili halkı, sömürgecilerin nüfuzunun müdahalesinden uzak bir şekilde ülkelerinin akıbetini ellerine geçirmelidirler.

Sünnet'in İslâm'daki Yeri ve Önemi - 1

Ubeydullah TOPRAK
ubeydullahtoprak@gmail.com

Tarihi bir mezheb olarak okuduğumuz ve tesiri bitti sandığımız Mutezile mezhebi, yeniden canlandırılıyor ve **"Çağdaş Mutezile"** olarak günümüzü etkilemeye çalışıyor. Mutezile'nin en bariz vasfı olan Yunan felsefesi uğruna Kur'an'ı te'vil etme, Hadisleri inkâr etme hastalığı, çağdaş Mutezilîlerde aynen devam etmektedir. Günümüz modern Mutezilî veya Haricîleri de aynen, ya hadisleri inkâr etmekte veya bütün ömrünü hadislerin ezberlenip korunması uğruna fedâ eden değerli muhaddislerimizin gayretlerini hafife almaktadırlar.

Bunu yaparken de -maalesef- rehberleri, bâtil batı müsteşrikleri olmaktadır.¹ İslâmî keşimde "Mealçiler" olarak da bilinen bir kesim: **"Bize Kur'an kâfidir. Allah bize onu göndermiş ve sadece ona dayanmamızı istemiş başka bir kaynakla bizi mesul tutmamıştır"** veya "Bize Kur'an yeter, ondan başkasını almayız, zira Kur'an tevatür yoluyla gelmiştir. Oysa Sünnet birçoğu ahad olan hadisler mecmuasıdır, dolayısıyla şüphelidir" diyerek bilerek veya bilmeyerek, maksatlı veya maksatsız Allah'ın Rasulü'nün Sünnetini devreden çıkarmaya çalışmakta; O'nun dinde hüccet oluşu, sıhhati ve râvîleri hususunda şüphe uyandırmaya gayret etmektedirler. Tevhidî hassasiyetleri olan ve sistem muhalifliğinde ittifak ettiğimiz bir zümre de; **"Hadisleri ne tamamen reddedelim. Ne de sahih denen her hadisi alalım. Kur'an'a uyarırsa onları alırız. Şayet uy-**

mazlarsa almayız" diyerek; Hz. Peygamber'in Sünneti karşısında gevşek davranmakta ve herhangi bir konuda bir hadîs delil olarak zikredildiği zaman da dudak bükmetedirler.²

Yukarıda zikrettiğimiz sapkın tâîfelere karşı muknî cevapların yazıldığı ehlinin mâlumudur ve bu konuda geniş bir kitap literatürü oluşmuştur.³ Bu konuda yapılan çalışmalara bir katkı olması ve bu kaynaklara ulaşamayabilecek okuyucularımız için bu çalışmayı yapmayı uygun bulduk. Tevfik Allah (cc)'tandır.

Sünnet; Kur'an-ı Kerim'den sonra İslâm'ın ikinci kaynağıdır. Kur'an da; -inançları, ibadetleri, ahlâkı, muamelatı ve edebleri ile- İslâm'ın temel kaidelerini ve esaslarını içeren ilâhî hükümler manzûmesidir. Sünnet ise; bütün bu konularda Kur'an'ın teorik olarak açıklaması, pratik olarak uygulamasıdır. İnsanlara ilâhî vahyi tebliğ eden bütün peygamberler gibi son peygamber Hz. Muhammed (sav) de bir uyarıcı ve korkutucudur. O, kendisine gelen vahyi açıklar, sözüyle ve hayatıyla insanlara yol gösterir. Peygamberin insanlara gösterdiği bu tavır, O'nun sünnetidir. O'nun sünneti, vahyin tef-

2 Bizzat şahit olduğumuz bir olayı aktarmakta fayda var. Ankara'da yerel yayın yapmakta olan, İslami hassasiyetleri olan bir radyoda, canlı yayına bağlanan bir dinleyici hadis okumak istediğini söyleyince, program sunucusu daha hadisi dinlemeden 'Hadisler şüpheli, hadis okumayın.' deme cüretini gösterebilmiştir. Allah(c.c) bu zihniyeti ıslah eylesin.

3 Muhammed Ebu Şehbe, Sünnet Müdafası, Rehber Yayıncılık, Ankara, 1990. Abdülgani Abdülhalık, Sünnetin Delil Oluşu, Şule yayınları. Muhammed Salih Ekinci, Hüccet Değeri ve Tedvin Açısından Sünnet, Rağbet Yayınları, İstanbul-2004. Muhammed Ebu Zehv, Hadis ve Hadisçiler, Ensar Neşriyat, İstanbul-2007.

1 Doç. Dr. Mevlüt Güngör, Kuran'ın Hz. Peygamberin Sünnetine Verdiği Değer, Yeni Ümit Dergisi, Sayı: 22, Ekim-Aralık 1993

siridir ve uygulamasıdır. Vahye inanan mü'minler, Peygamberin 'sünnetine' uyarlar. Çünkü Peygambere uymak aynı zamanda Allah'a itaat etmektir. Bundan dolayıdır ki sünnete uymak ve onun getirmiş olduğu hükümler ve yönlendirmeler ile amel etmek gerekir. Tebliğ ettiği Kur'an âyetlerine itaat olunduğu gibi, bu hususlarda Rasul'e itaat etmek de vaciptir. Bu duruma gerek Kur'an ve sünnetin kendisi, gerekse ümmetin icmâ'sı delâlet etmektedir. İslam'da Sünnetin yeri ve önemini; Kur'an, Sünnet ve Müslümanların icmâ'sı olarak üç ana başlık altında inceleyeceğiz.

İnsanlara ilâhi vahyi tebliğ eden bütün peygamberler gibi son peygamber Hz. Muhammed (sav) de bir uyarıcı ve korkutucudur. O, kendisine gelen vahyi açıklar, sözüyle ve hayatıyla insanlara yol gösterir. Peygamberin insanlara gösterdiği bu tavır, O'nun sünnetidir. O'nun sünneti, vahyin tefsiridir ve uygulamasıdır. Vahye inanan mü'minler, Peygamberin 'sünnetine' uyarlar. Çünkü Peygambere uymak aynı zamanda Allah'a itaat etmektir.

"Ey iman edenler! Allah'a, Rasulüne, gerek, Rasulüne indirdiği kitablara imanınızda sebat edin. Kim Allah'ın meleklerini, kitaplarını, resullerini ve âhîret gününü inkâr ederse hakikatten iyice uzaklaşmış, sapıklığın en koyusuna dalmış olur." (Nisa: 136)

"De ki: 'Ey insanlar, ben sizin hepinize Allah tarafından gönderilen Peygamberim.' (...) Öyleyse, siz de Allah'a ve O'nun bütün kelimelerine iman eden Nebiyyü'l-Ümmî olan o Rasulüne iman edin. Ona tâbi olun ki, doğru yolu bulasınız." (Araf: 158)

Ayetlerden de anlaşılacağı üzere Kur'ân-ı

Kerim Allah'a imanı Rasulüne iman ile eş değer kabul etmiş; İmanın esasları içinde Allah'a iman ile Rasulüne iman eş değer mütâlâa edilmiştir. Onun adı kelime-i şهادette Allah (cc)'ın adı ile peş peşe anılmakta olup, ayrılmaz iki bütün mesabesindedir. Rasulullah'a (s.a.s.) iman ve O'na uyma, Allah Teâlâ'nın istediği yola uymuş olmak için şarttır. Rasul'e iman, O'nun getirdiği vahye ve ortaya koyduğu sünnete bağlılığı gerektirirken, bunları tasdik etmemekten kaynaklanan vurdumduymazlık da imansızlığa delildir.

A) KUR'AN-I KERİM'DE SÜNNET:

Sünnetin İslam'ın en önemli temel unsurlarından biri olmasında Kur'an-ı Kerim'in rolü çok büyüktür. Kur'an-ı Kerim'in Hz. Peygamber'i sık sık ön plana çıkartması ve bir yandan ahlaki meziyetlerine dikkat çekerken, diğer taraftan onu örnek insan olarak vasıflandırması hadis ve sünnetin önemini artırmıştır. Başka bir deyişle, Kur'an-ı Kerim, Hz. Peygamber'in söz ve fiillerini daha risaletin başından itibaren kıymetlendirmiştir. Bu, doğrudan doğruya hadis ve sünnetin değer kazanması anlamına gelmektedir.⁴

1) Kur'an-ı Kerim'de Rasulullah'a (sav) İman Emredilmiştir

Kur'ân-ı Kerim'de Allah'a iman ile Rasulüne iman hükümleri defâatle zikredilmiştir. Bu âyetlerden her iki emrin de birbirlerini tamamlayıcı, biri olmadan diğerinin kabul edilmeyeceği hükmü çıkmaktadır. Örnek verecek olursak;

"(...) Allah, sizin hepinizi gaybe vakıf kılcak da değildir. Fakat O, Rasullerinden dileğini seçer (onu gaybe vakıf kılar). O halde Allah'a ve Rasulüne iman edin. Eğer iman eder, Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız size büyük mükâfat vardır." (Al-i İmran: 179)

2) Allah'a ve Peygamberine İtaat Birlikte Emredilmiştir

Bu mevzu ile ilgili âyetlerden bazıları şunlardır:

"Biz hiçbir peygamberi, Allah'ın izni ile kendisine itaat olunmaktan başka bir gaye ile göndermedik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri vakit sana gelip de Allah'tan af dileseler, sen de Rasul olarak onların affedilmelerini isteseydin, elbette Allah'ı Tevvab ve Rahim: tevbeleri kabul eden, pek merhametli bulurlardı."(Nisa: 64)

"(...) Rasul size ne verirse onu alınız, o sizi her neden menederse onu terk ediniz. Allah'a karşı gelmekten sakınınız. Muhakkak ki, Allah'ın cezası pek çetindir." (Haşr: 7)

"Kim Rasulullah'a itaat ederse Allah'a itâat etmiş olur. (Nisa: 80). "Ey Rasulüm de ki: -Ey

4 Kamil Çakın, İslam'da Hadis ve Sünnetin Yeri, sh.17, Seba Yayınları, Ankara-1997

insanlar, eğer Allah'ı seviyorsanız gelin bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.' Allah çok merhametli ve bağışlayıcıdır. De ki: -Allah'a ve Rasulullah'a itâat ediniz!" (Âl-i İmran: 31-32)

Bir diğer ayette de; "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin. Sizden olan idarecilere de... Eğer aranızda herhangi bir şey hakkında anlaşmazlığa düşerseniz onu Allah'a ve Peygamberine götürün. Eğer Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız (bunu böyle yapın) Bu daha hayırlıdır. Netice olarak daha güzeldir" (Nisa, 59) buyrulmaktadır. Bu ayet bağlamında günümüz âlimlerinden **Hasan Karakaya** şu izahatta bulunmakta: "Görüldüğü gibi âyetin başında "Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin" buyrularak "itaat edin" emri iki defa zikredilmiştir. Aslında Allah'a itaat peygambere itaat demektir. Buna rağmen İtaat emrinin iki kez zikredilmesi, "Kur'an'da zikredilmeyip sadece sünnette zikredilen hükümlere uymak gerekmez" şeklindeki vehim ve kuruntuları bertaraf etmek ve Rasulullah'ın hiç bir kimse için sabit olmayan müstakil ve özel bir itaat edilme hakkına sahip olduğunu beyan etmek içindir. Bu nedendir ki Müslümanlardan olan idarecilere itaat etme emri tekrarlanmamıştır. Çünkü onların Allah'a ve Peygambere itaat dışında ayrı bir itaat edilme hakları yoktur.

Kur'an gibi veciz bir kitapta itaat emrinin tekrarı, gözden kaçırılmamalıdır. Yine âyet-i kerime'nin devamında; "Eğer aranızda herhangi bir şey hakkında anlaşmazlığa düşerseniz onun hükmünü Allah'a ve Peygamberine götürün" buyrulmaktadır. Elbette ki anlaşmazlık konusu olan meseleyi Allah'a götürmekten maksat, Allah Teâlâ'nın kitabı olan Kur'an'a başvurmadır. Akıl sahibi hiç bir kimse, "Bundan maksat meseleyi bizzat Allah'ın kendisine götürmektir" diye bir İddiada bulunamaz. Mesele'nin hükmünü Rasulullah'a götürmekten maksat ise, Rasulullah hayatta iken bizzat kendisine götürmek, vefatından sonra da sünnetine başvurmadır. Rasulullah'ın vefatından sonra "sünnetinin hakemliğini kabullenmemek" âyetin geniş kapsamlı manasını delilsiz olarak daraltmaktır, ilmi olmayan ve İslâm'ın ruhuna ters düşen bir davranıştır. Çünkü bu iddiaya göre, Kur'an'ın bu emri, sadece Rasulullah'ın yirmi üç yıllık peygamberliği dönemi için geçerli olur ki, bu da "Kur'an'ın hükümlerinde esas olan kıyamete kadar baki olmasıdır" esasına ters düşmekte ve Rasulullah'ın Kur'an'ı uygulama pratiği olan sünnet hazinesini hiçe saymaktadır. Böylece âyetin cümle ve kelimelerin-

den sünnetin şer'î bir delil olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Yeter ki onu düşünüp anlayacak akıllar bulunsun."⁵

3) Hz. Muhammed En Güzel Örnek Olarak Gösterilmiştir

Hz. Peygamber'in inananlar için örnek alınması gerekli bir şahsiyet olduğu Kur'an-ı Kerim'de gayet açık bir şekilde yer almıştır. Bu konudaki bazı âyetler şunlardır:

"Andolsun ki Allah, mü'minlere büyük bir lütufta bulundu; zira daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlarken onlara, kendi içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, kendilerini temizleyen ve kendilerine Kitap ve hikmeti Öğreten bir Peygamber gönderdi" (Âl-i İmrân, 164)

"Andolsun, içinizden size öyle bir Peygamber geldi ki sıkıntıya uğramanız O'na ağır gelir; size düşkün mü'minlere şefkatlidir, merhametlidir, eğer yüz çevirirlerse de ki: "Allah bana yeter! O'ndan başka Tanrı yoktur. O'na dayandım, O, büyük arşın sâhibidir." (Tevbe, 128-129)

"Nûn. Kaleme ve yazdıklarına andolsun, Sen Rabb'inin nimetiyle ünlenmiş (bir deli) değilsin. Senin için kesintisiz bir mükâfat vardır. Ve sen, büyük bir ahlâk üzeresin." (Kalem, 1-4)

"Andolsun Allah'ın Rasulünde sizin için -Allah'ı ve âhireti arzu eden ve Allah'ı çok anan kimseler için- (uyulacak) en güzel bir örnek vardır" (Ahzâb, 21) âyeti, Hz. Peygamber'in kayıtsız şartsız bir şekilde güzel örnek olduğunu belirtmiştir. Zira ayetteki "Usvetun" kelimesi; "Kendisine uyulan örnek" anlamındadır. Kendisine uyulan ve haline bakılarak tesellide bulunulan ve böylelikle bütün fiillerinde kendisine uyulan, bütün halleri örnek alınarak teselli bulunulan kimsedir.⁶ Bu, Müslümanların söz, fiil ve davranışlardan oluşan bütün işlerde Peygamberi örnek edinmek ve ona uymakla emrolduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu, Sünnetin bütün kısımlarıyla hüccet olduğunun bir delilidir.⁷

4) Hz. Muhammed'e Kur'an'ı Açıklama Görev ve Yetkisi Verilmiştir

"Sana bu zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın, tâ ki düşünüp öğüt alsınlar." (Nahl, 44).

5 Hasan Karakaya, Fıkıh Usulü, Sh:54, İkra Yayınları, İstanbul-2008

6 İmam Kurtubî, el-Camiu Li-Ahkami'l-Kur'an, ,c. 14, Sh: 66-67, Buruc Yayınları, İstanbul

7 Muhammed Salih Ekinci, Hüccet Değeri ve Tedvin Açısından Sünnet, sh:139

"Biz sana Kitâb'ı indirdik ki, hakkında ayrılığa düştükleri şeyi onlara açıklayasın ve inanan bir kavim için, (o kitap) yol gösterici ve rahmet olsun".(Nahl, 64)

Bu iki âyet sadedinde günümüz âlimlerinden **Muhammed Salih Ekinci** şöyle demektedir: "Bu âyet-i kerime, Kur'an-ı Kerim'de insanlara müşkil gibi görünen ilahî muradı açıklama ve mücmel olarak varid olan hükümleri -ki bunlar Kur'an ahkâmının önemli bir kısmını oluşturmaktadır- tafsil ederek beyanda bulunma ameliyesinin Peygamberin görevleri arasında olduğunu açıkça göstermektedir.

Ayetteki "beyan" tilavetten ayrı bir şeydir. Bununla sözü daha açık bir ibareyle veya başka bir dille ifade etme kastedilmemektedir. Zira muhataplar fasîh Arapça konuştuklarından Kur'an'ı gayet iyi anlıyorlardı. Kur'an, onların diliyle ve onların kullandığı üslûp ve ifade teknikleriyle inmişti. Onlar bu anlamda bir beyana muhtaç değillerdi. Kur'an, ihtiva ettiği manalara açıkça delâlet ettiğinden ifade zaafı ve giriftlik gibi belagate aykırı hususlardan uzaktır. Peygamber (sav) de Arapça dışında bir dil bilmediği için ayetteki beyan ile tercümenin kastedildiğini söylemek de mümkün değildir. Dolayısıyla beyan ile kastedilen şey tercümedir, denemez. Bilakis ayetteki beyan ile kastedilen şey, insanların ihtiyaç duyduğu türden bir beyan olmalıdır. Bu da iki kısımdır:

a. Kur'an'da müşkil görünen murad-ı ilahî'yi açıklama anlamındaki beyan (beyanu'l-murad). Zira bir söz belagatin zirvesinde olduğu halde irade olunan mana bakımından müşkil olup, insanların çoğuna kapalı gelebilir. Böyle durumlarda izah ve beyana ihtiyaç duyulur.

b. Namaz, zekat, oruç ve hac gibi ahkama ilişkin konularda Kur'an'da varid olan mücmel ifadeleri tafsil etme anlamındaki beyan, "tahsîsul-mucmel" dir. Bu da söz konusu mücmel hükümleri keyfiyet, zaman, adet, miktar, rükün, şart, âdâb ve diğer noktalar açısından açıklığa kavuşturmakla olur.

Bu âyet-i kerimeyle Sünnetin önemli bir kısmının, yani; müşkil âyetleri beyan ve mücmel hükümleri tafsil eden kısmının hüccet oluşu kesinlik kazanmış olmaktadır.

Beyan, Cenab-ı Hakk'ın Peygamber'e tevdi ettiği bir vazife ve emanet ettiği bir görevdir. Binaenaleyh Peygamber (sav)'i bu görevden ve bu emanetten soyutlamak mümkün değildir. Keza -önemli bir kısmı- Kitab'ın beyanı niteliğinde olan Sünneti reddetmek, Kitab'a iman

vasfıyla bağdaşmaz. Bu, aynı zamanda Kitab'ı da reddetmektir."⁸

Yüce Allah, Hz. Peygambere izâha muhtaç Kur'an âyetlerini açıklama yetkisini verdiği gibi, aynı şekilde O'na, Kur'an'da olmayan hususlarda hüküm koyma yetkisini de vermiştir. Bu konuyu müstakil bir makalede -inşallah- ele alacağımızdan dolayı bu kadar izahatta bulunmayı yeterli sayıyoruz.

5) Rasulullah'ın Sünnetinden/ Hükümünden Yüz Çevirmek Küfürle Denk Tutulmuştur

"Mü'minler, ancak Allah'a ve Rasulüne gö-nülden inanmış kimselerdir. Onlar, o Peygamber ile ortak bir iş üzerindeyken ondan izin istemedikçe bırakıp gitmezler. (Rasulüm!) Şu sendan izin isteyenler, hakikaten Allah'a ve Rasulüne iman etmiş kimselerdir. Öyle ise, bazı işleri için senden izin istediklerinde, sen de onlardan dilediğine izin ver; onlar için Allah'tan başış dile; Allah mağfiret edicidir, merhametlidir." (Nur: 62)

"De ki: 'Allah'a ve Rasulü'ne itaat edin.' Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez." (3, Al-i İmran, 32)

"Aralarında Peygamberin hükmetmesi için Allah'a ve Rasulüne davet edildikleri zaman mü'minlerin sözü ancak "işittik ve itaat ettik" olur. İşte bunlar kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir." (Nur, 51)

Hayır, öyle değil! Rabbine and olsun ki, onlar aralarında kimi oraya kimi buraya çektikleri (kavga ettikleri) şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiği hükümden yürekleri hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar" (Nisa, 65).

"Allah ve Rasulü, bir şey hakkında hüküm verdiği zaman herhangi bir mü'min erkeğin ve mü'min bir kadının kendi işlerinde başka hükmü seçme hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasulü'ne isyan ederse, şüphesiz ki o açıkça sapmıştır" (Ahzab, 36) buyrulmaktadır. Bu âyetteki: "Allah'ın verdiği hükümden" maksat O'nun bize gönderdiği Kur'an'daki hükümlerdir. "Rasulullah'ın verdiği hükümlerden maksat ise, "Hayatta iken hakemlik yapıp verdiği hükümler ve beyan ettiği emir ve yasaklardır. Rasulullah'ın bu hükümlerine sadece o hayatta iken uymak gereklidir. Vefatından sonra onun hükümleri bizi bağlamaz" diyebilir miyiz? Bunu söylemekle delilsiz bir iddiada bulunmuş olmaz

mıyız? Böyle bir iddia ne derece doğru olur? Bugün Rasulullah'ın sünnetini kabul etmeyen bir insan onun hangi hükmünü kabullenmiş olur?⁹

6) Allah(cc), Hz. Muhammed'i Mü'minler İçin Büyük Bir Lütuf ve Rahmet Kılmıştır

Kur'an-ı Kerim'deki pek çok ayet Hz. Muhammed Efendimizin mü'minler için bir rahmet ve lütuf olduğunu apaçık ifade etmektedir:

"Andolsun, içinizden size öyle bir Peygamber geldi ki sıkıntıya uğramanız O'na ağır gelir; size düşkün mü'minlere şefkatlidir, merhametlidir, eğer yüz çevirirlerse de ki: "Allah bana yeter! O'ndan başka İlah yoktur. O'na dayandım, O, büyük arşın sâhibidir." (Tevbe, 128-129)

"Ey Peygamber! Şüphesiz biz, seni (ümmetinden tasdik edip etmeyenler üzerine) bir şahid, (iman edenlere Cenneti) bir müjdeleyici, (kâfirleri Cehennemle) bir korkutucu olarak, hem Allah'a, O'nun izniyle bir davetçi ve insanlara nûr saçan bir kandil olarak gönderdik." (Ahzâb, 45-46)

"Rasulüm! Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiya, 107)

"Andolsun ki Allah, mü'minlere büyük bir lütuf-ta bulundu; zira daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlarken onlara, kendi içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, kendilerini temizleyen ve kendilerine Kitap ve Hikmeti Öğreten bir Peygamber gönderdi" (Âl-i İmrân, 164)

"... Allah'ın üzerinizdeki nimetini ve size indirdiği Kitabı ve Hikmeti hatırlayın. Allah bununla size öğüt verir. Allah'tan korkun ve bilin ki Allah her şeyi çok İyi bilendir." (Bakara, 231)

Son iki âyette, Hz. Peygamber'e kitabın yanında hikmetin de verildiği beyan edilmektedir. Bu hikmetin kitap olması mümkün değildir. Çünkü eşsiz bir belâğat mu'cizesi olan Kur'an-ı Kerim'in içinde gelişigüzel kullanılmış kelimeler, maksadı bütün kapalı ifadeler ve gereksiz itnab, yani gereksiz yere sözü uzatma olamayacağından, söz konusu âyet-i kerime'lerde,

hikmetten maksat, kitap veya kitabın bir kısmı olamaz; zira o zaman hikmet kitap üzerine atıf yapılmazdı. Birbirine atıfla yan yana zikredilen iki şey, birbirinden farklı olmalıdır. Hikmetin ne anlama geldiği tartışılabilir; ama şunu kesin olarak ifade ediyoruz ki, kitaptan maksat, Kur'an olduğuna göre, hikmet, Kur'an'ın dışında ve Rasûlullah'ın misyon sahasına giren ve hemen Kur'an'dan sonra gelen bir şeydir.

İmam Şafii, bu konudaki âyetleri sıraladıktan sonra şu sonuca varır: "Allah Teâlâ, 'kitap' deyince Kur'an'ı, 'hikmet' ile de görüşlerine katıldığı ehl-i Kur'an âlimlerinin dediği gibi Rasûlullah'ın sünnetini kasdetmiştir. Bu görüş, Kur'an'ın ifadesine uymaktadır. Allah, en iyisini bilir. Çünkü Kur'an, önce kitabı, peşinden hikmeti zikretmiştir. Allah Teâlâ da kendilerine, kitap ve hikmeti öğretmekle

kullarına yaptığı ihsanı zikretmektedir. Buradaki hikmetin, Rasûlullah'ın sünnetinden başka bir şey olduğunu söylemek de uygun değildir. Sebebi şudur: Allah Teâlâ, hikmeti, kitapla yan yana zikretmiştir. Ayrıca Peygamberi'ne itaati ve herkese onun emrine uymayı farz kılmıştır. Allah'ın kitabı ve Rasûl'ünün sünnetinden başka hiçbir söz için "farz" denilmesi caiz değildir. Bunun sebebi de Allah Teâlâ'nın, Rasûl'üne imanı, kendisine iman ile beraber zikretmesidir."¹⁰

Sünnetin dindeki ehemmiyetine dair âyetler, elbette ki bu kadarla sınırlı değildir. Örnek olması açısından naklettığımız bu âyetlerle iktifa ediyoruz. Makalemizin ikinci bölümünde, Sünnetin önemini ve bağlayıcılığını, hadisler ve Müslümanların icmâsı ekseni olarak ele alacağız.

Duâımız odur ki; "Allah'ım! Bizi ve Ümmet-i Muhammed'in tamamını Yüce kitabına ve büyük bir ahlâk üzere olan Rasulünün Sünnetine layık eyle. Bizleri, "(Ey Muhammed!) Dinleyip de sözün en güzeline uyan kullarımı müjdele. Allah'ın hidâyet edip, doğru yola ilettiği kimseler bunlardır. İşte onlar akıl sahipleridir." (Zümer, 17-18) âyetinde müjdelediğin kullarının zümresine ilhak eyle."

"Allah'ım! Bizi ve Ümmet-i Muhammed'in tamamını Yüce kitabına ve büyük bir ahlâk üzere olan Rasulünün Sünnetine layık eyle. Bizleri, "(Ey Muhammed!) Dinleyip de sözün en güzeline uyan kullarımı müjdele. Allah'ın hidâyet edip, doğru yola ilettiği kimseler bunlardır. İşte onlar akıl sahipleridir." (Zümer, 17-18)

Modern ve İnsan

Hayriye BİCAN

Küresel dünyanın ortak kabulü olarak empoze edilen Modernizm, dünya toplumlarının dizaynı için kullanılan kutsal bir kavram olarak misyonunu sürdürüyor. Modern hayatın kodlarına evet diyen modernistler çağın seküler yapısına kayıtsız şartsız teslim olma eğilimi gösterirler. Çağdaş yaşam vurgusunu, aynı çağda yaşamak olmanın ötesinde, kavramsal şartlandırmalara dayandırarak bir tanımlama geliştirirler. Modern kelimesine çeşitli anlamlar yüklenerek "aydın, ileri" gibi imajlar verilerek yasallık ve kutsallık çerçevesi her gün biraz daha genişletilir.

Modernizm'in esas gayesi, insanlığın kontrolünü sağlayarak Batı Uygarlığının hegemonyasını kesintisiz kılarak, seküler ve kapitalist bir dünyaya tüketim köleleri üretmektir. İnsanların duyguları, üçlü ekran egemenliği(tel-tv-bilgisayar) karşısında korumasız bırakılarak yozlaştırılır. Ekran tutkunu nesiller çeşitli şekillerde kontrol altında tutulması sonucunda, varlık şuuruna yabancılaşan, duyarsızlaştırılan bir insan profiliyle karşı karşıya bırakıyoruz.

Modernizm'in esas gayesi, insanlığın kontrolünü sağlayarak Batı Uygarlığının hegemonyasını kesintisiz kılarak, seküler ve kapitalist bir dünyaya tüketim köleleri üretmektir. İnsanların duyguları, üçlü ekran egemenliği(tel-tv-bilgisayar) karşısında korumasız bırakılarak yozlaştırılır. Ekran tutkunu nesiller çeşitli şekillerde kontrol altında tutulması sonucunda, varlık şuuruna yabancılaşan, duyarsızlaştırılan bir insan profiliyle karşı karşıya bırakıyoruz.

Modern eğitim, modern psikoloji çağdaşlığın göstergeleri sayılarak Batılı anlayışın devamı sağlanıyor. Eğitim ve psikoloji "modern" etiketiyle paketlenerek sunulduğunda reddedilmesi mümkün olmazmış gibi bir zanna kapılır insanlar. Sanki yükselmek, ilerlemek ancak modernizm'e bağılmış gibi gösterilir.

Bu çağın Müslümanları, yaşadıkları zaman diliminde İslami kimlik ve kişilikleriyle var olmalıdırlar. Şüphesiz içinde yaşadığımız seküler toplumun yapısından etkileniyoruz. Olumsuz izlerini üzerimizde hissediyoruz. İçinde yaşadığımız çağ bizi içine çekiyor. Modernizm'in etkilerine maruz kalıyoruz. Ama tüm bu olumsuzluklara rağmen, İslami yaşam biçimimizi ikame etmek gibi bir misyonu üstlendiğimiz bilincinde olmalıyız. Modernizm'in yıkıcı etkilerine karşı medeniyet köklerimizden gelen inancımızı yaşatarak korunabiliriz.

Modern psikolojinin insan algısını, İslam'ın insan anlayışıyla karşılaştırdığımızda aradaki farkı göreceğiz. İslam'ın temel prensiplerine ters düşen bir anlayışın Müslüman'a asla faydası olmaz ama

açacağı yaraların bizi yıkıma sürükleyeceği kesin. Modern psikolojik eğitim, modern insan profilini tarif eder. Modern insanın kutsallarının haritasını çizer. Modern psikoloji bireyi baz alarak bir reçete yazar. Ona göre hayatın merkezinde birey vardır. Her şey insanın nefsi egosu/ene'si etrafında dönüp durur.

İslami nefis eğitimin merkezinde insanı yaratan ve onu yeryüzünde halife kılan Allah(c.c) vardır. Hüküm sahibi O'dur. İnsanı diğer canlılardan daha donanımlı olarak yaratmıştır. Nefsi hem takva hem de fücür eğilimleriyle yaratan Rabbimiz, insanın eğitiminde de tek hüküm merciidir. Kul ancak O'nun koyduğu hükümler muvacehesinde temiz ve diri kalır.

Modern psikoloji insana "öz saygı" telkinlerinde bulunur. Sen önemlisin. Seni sen yapan her şey sana mutluluk verir diyerek insanın egosunu şımartır. Sen kendin ol, başkası önemli değil. Eğer bir şey senin mutluluğunu, çıkarını ilgilendirmiyorsa önemli değil, boş ver gitsin der. Bireyi egosantrik bir yaklaşımla "öz güven" çemberi içine çeker. İnsan kendisine olan öz saygıyla, hem kendisi çevresine ahlaki çerçevede içinde muamele eder hem de muhatabının kendisine bu ölçülerde muamele etmesini bekler. Bu da çok önemli bir hak talebidir. Ama modern psikoloji insanı öyle motive eder ki, bunun sonucu olarak insanın algı bozuklukları ortaya çıkar. Ben her şeyin en iyisine layığım yargısıyla insan kibrin ve gururun pençesine düşer. Öz değerlilik ile narsizm ve hedonizm arasında çok ince bir çizgi olduğunu unutmamalıyım. Bu incelik gözden kaçırıldığında birey, egosu kabarmış olarak korkunç bir yalnızlığı yaşar, aslında. Modern dünyanın istediği de budur zaten. Sadece

kendisiyle ilgilenen, küçük zevklerinde mutluluğu arayan bir robot model ortaya çıkarmaktır asıl gayesi. Global emperyalizmin devamı için bu vazgeçilemez bir projedir.

İslami eğitimin merkezinde insanın vahye göre terbiye edilmesi vardır. Çocuk ya da genç eğitiminden bahsedilirken kastedilen nefis eğitimidir. Buradaki amaç nefsi Allah'ın razı olacağı bir kıvama doğru taşımaktır. Müslüman fert, nefsin kendisini temel amaç saymaz. Bilakis nefsin yanlış yönlendirmelerine karşı İslam'ın hayata koyduğu prensipler muvacehesinde nefsi disipline etmek için çalışır. Müslüman için hayat imtihandır. Öyleyse nefsin arzularına alet olmak yerine nefsi alt edip had-dini bilmesini sağlamak gerekir. İslam'ın hayata koyduğu prensip ölçüleri de bu amacı sağlamaya yöneliktir. Müslüman nefsi emmareyle dost olmaktan kaçınarak, onu nefsi mutmaine kıvamına getirmek için çalışır. Allah'a hakkıyla kul olup dünyadaki adaletsizliklere karşı durmayı dert edinen herkes nefisle mücadeleyi bir an bile göz ardı etmeden sürdürmelidir. Çünkü nefis insan için en büyük düşmandır. "Nefsimi temize çıkartmam. Çünkü Rabbimin koruyup acıdığı hariç, nefis aşırı şekilde kötülüğü emredicidir."(Yusuf-53)

Nefsini terbiye etmek yerine, onun bayağı arzularına esir olan insan hevâsını ilah edinmiştir. "Hevâsını ilah edinen kimseyi gördün mü?"(Furkan-43). Kur'an'da, hevâlarını ilahlaştıran insanların içindeki durumu anlatan birçok ayet mevcuttur. "Hevâsını (kötü duygularını) tanrı edinen ve Allah'ın bir bilgiye göre saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah'tan başka kim doğru yola eristirebilir? Hâlâ ibret almayacak mısınız?"(Casiye-23). Hevâ kelimesinin hızla düşmek, mahvolmak ve kabın boş olması anlamları var. Hevâ; nefsin, şehvete, keyfe düşkünlük ve eğilimini ifade eder. Nefis hevâyı sever ve emreder. Fitrat yönelişini aşırı nefis asla sınır tanımaz, kısıtlama istemez. Arzu, tutku ve ihtiras olarak nitelenebileceğimiz hevâ kavramı, kişinin, vahiy tarafından yasaklanan ve aklın hoş görmediği kötü arzulara meyletmesi demektir.

İslam, insanı kibir, gurur ve egoizm gibi ahlaki düşüklük alameti olan durumlardan da şiddetle sakındırır. "Yeryüzünde büyüklük taslayarak yürüme. Sen ne yeri yarabilir, ne de dağlarla boy ölçüşebilirsin. Bütün bunlar, Rabbinin katında çirkin sayılan günahlardır." (İsra, 37, 38) "İnsanları küçümseyip yüz çevirme, yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Allah kendini beğen-

nip öğünen hiç kimseyi şüphesiz ki sevmez.” (Lokman-18) “Üç şey helak edicidir: itaat edilen cimrilik, uyulan hevâsat ve kişinin kendini beğenmesi.” (Taberani).

Modern psikoloji utanma duygusunu engelleyici bir tutum kabul eder. Bunun için insana hiçbir değer in etkisinde kalmadan, hiçbir şeyden çekinmeden kendisini gerçekleştirmek için uğraşmasını telkin eder. Kendin ol, başkalarının etkisinde kalma, seni sen yapan eylemleri yapmaktan utanmamalısın gibi yaldızlı sloganlarla insana seslenir modern psikoloji.

Hâlbuki İslam hayâ medeniyetidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: “İman yetmiş küsur şubeden ibarettir, hayâ da imandan bir şubedir.”(Buhari-Müslim) Her ne kadar insanın fitrattan getirdiği hayâ varsa da bunun köklenip, kuvvetlenmesi imana bağlıdır. Hayat ancak hayâ ile güzelleşir. Hayat ve hayâ bir birine bakan iki aynadır. Kalp, iman, hayâ ve hayat kelimeleri etkileşim içindedir. Kalp iman nuruyla ıslanarak, hayâ çiçeklerini yeşertir. İnsan ancak hayâ ile ihya olur. Hayâ bir elbisedir, takva elbisesidir.(Araf-26) Bu elbiseyi giyen insan çirkinliklerden korunur. Hayâ zırhını kuşanmayanlar, nefsin sınırsız, ölçsüz isteklerini önceleyerek şeytani emellerin kurbanı olur.

Modern psikoloji, çocuğu, hiçbir değere hiçbir koşula bağlamadan olduğu gibi kabul etmek gerektiğini savunur. Bireysel farklılıklar, kişisel tercihler, benim hayatım gibi klişelerle “özgür” bireyler ortaya koyduğunu iddia eder. Bu durumda ne olursa, nasıl olursa olsun fark etmez hiçbir kural tanımayan sadece heveslerinin peşinden koşan bir güruh belirir orta yerde.

İslam insanı şerefli olarak kabul eder ve bu izzetin korunması için prensipler koyar. Sınırsız özgürlük yoktur. Onurluca bir yaşam için herkesin riayet etmesi gereken prensipler vardır. İslam’ın temel prensiplerinden biri emr-i bil maruf ve nehy-i anil münker’dir. İyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak her Müslüman için bir vecibedir. Öğüt vermek, nasihat etmek, doğruya çağırmakla sorumluyuz. Çocuklarımızı eğitirken bu önemli etkenlerden vazgeçebilir miyiz? Koşulsuz kabul etmek, temel değer yargılarıyla çatışır ne olacak?

Küresel emperyalist sistemin bir silah olarak kullandığı modern psikoloji insanlığı belirsizlikler ve sınırsızlıklar içinde bir hiçliğe sürükleyiyor. Çocuklarımızı kendi sistemlerinin kölesi yapmak için sınırsız özgürlüklerden dem vuruyorlar. Koşulsuz kabulden söz ediyorlar. Eğitimde temel değerleri korumakta en önemli kurum

olan aileyi aradan kaldırmak için çeşitli projeler üretirler. Aileyi yani anne babayı amaçlarına ulaşmakta en büyük engel olarak görüyorlar. Onun için aileyi aradan çıkarmak istiyorlar. Ölçülerine uymayan, çıkarlarına engel olan her durumu patolojik bularak, bu bir hastalıktır. Tedavi edilmesi gerekir, mutlaka uzmana gitmelisin telkininde bulunurlar. Bu ergenlik psikolojisi... Yok öyle olmaz, sakın ha o kelimeyi kullanmayın gibi tamamen dayatıcı bir dil kullanılır tedavi adına.

Modern psikoloji anne baba eğitimi adı altında aileyi dize getirerek, çocuğa emir vermemelisin, öğüt vermemelisin, çözüm ve öneri getirmemelisin, soru sormamalısın. Yoksa iyi olmaz tavsiyesiyle, aslında bize kibarca çocuklarınızla aramızdan çekilin mesajını verirler.

Modern psikoloji başarısı için ailenin etkisini/ baskısını azaltmak için aileyle çocuğun birlikte olma süresini en aza indirmek için projeler uygular. Bunun için de çocukları ailenin elinden ne kadar erken çekip alırsak o kadar başarılı oluruz diye düşünüyorlar. Bunun için aileyi parçalayıp yok etmek için sıkı projeler sürdürürler. Evlenmek yerine hiçbir sorumluluk gerektirmeyen birlikte yaşama formülü ayartıcı sloganlarla cazip hale getirilir. Zevkleri tatmin edecek hazlar üzerinden kışkırtılan nefisler sınır tanımazlar. Egosunu tanrı edinen “Ben” neslinin temel hayat felsefesi bana ne zevk verirse onu yaparım. Ben doğal davranıyorum, utanmıyorum, der. Modern küresel sistemlerin çirkinlikte ve yanlışlıkta bu kıvama getirdikleri insanların yaşadığı, ahlaktan azade sergilenen sahneler gelinen durum hakkında yeterince bilgi veriyor.

Ne vakittir tükenişin izlerini üzerimizde hissediyoruz. Bu da bize acı veriyor, içimizi sızlatıyor. Yaşadığımız çağ bizi içine çekiyor. Modernizm’in yıkıcılığına sürükleniyoruz toplum olarak. Nereden nereye geldik sorusu beynimizin bir tarafını kemiriyor. Bu noktaya nasıl geldik? İnsanı, ahlaki dejenerasyon zihniyetine göre kurgulayarak tanımlayan modern sistemlerin katkısı ahlaksızlığın normal sayıldığı bu tabloda, tükenme ve ifsat yavaş yavaş başlıyor. Sakin ve sinsi bir süreç izliyor. İdeolojik projeler hissettirilmeden uygulanıyor. Ahlaksızlık özendirilerek servis ediliyor. Kuzular kurtlara âşık oluyor... Yem oluyor...

“Ey İman edenler! Yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten kendinizi ve ailenizi koruyun. Onun başında bulunanlar, emrettiği hiçbir şeyde Allah’a karşı gelmeyen, kendilerinden istenileni yapan kararlı ve azimli meleklerdir.”(Tahrim-6)

Sudan ve Darfur İzlenimleri

Selman GAFFAROĞLU

Sudan'a ziyaretimden önce bu yazının konusunu referandum ve bölünme senaryoları ekseninde işlemeyi planlamıştım, ama şahit olduğum manzaralar planımdan biraz sapmama neden oldu. Değinilen her bir konu aslında ayrı bir inceleme yazısında ele alınabilecek yoğunlukta araştırma konularıdır. Referandum ve bölünmenin ne anlama geldiğinden kısaca bahsedip, gözlemlerimi aktarırken anlattığım atmosferin oluşmasındaki nedenlere dair, oldukça yüzeysel, bölgesel bilgiler vererek, gezi izlenimleri modundan çıkmamaya gayret edeceğim.

Güney Sudan Referandumu

Güney Sudan bölgesi neredeyse Türkiye büyüklüğünde bir topraktan oluşuyor. Yarı özerk olan bölge iç işlerinde kendi hükümetine, dış işlerindeyse Hartum'daki Sudan hükümetine bağlıydı. On milyon nüfuslu bölge halkının çoğunluğu Hristiyanlardan oluşmaktaysa da kuzeyde de güneyde de homojen bir nüfus söz konusu değil. Bölgede azınlık olarak görülen Müslümanların yanı sıra, nüfusun oldukça yüksek bir bölümü de Animistlerden oluşuyor. Misyonerlerin tohumlarını 60 sene önce attıkları ayrılık planları nihayet olgunlaştı ve hedeflenen senaryo gerçekleşti, referandum sonucunda çıkan ayrılığın 9 Temmuz'da gerçekleşmesi planlanıyor. Bölge birçok yönden stratejik önem taşımakta. Sudan petrollerinin %80'lik bölümü Güney topraklarından çıkarılmakta. Ayrıca doğal gaz ve çimento dağlarıyla, verimli tarım alanlarına sahip olan Güney Sudan'ın bir başka göz dikilen unsuru da yakın gelecekte ortaya çıkacak su krizinde, Nil havzasına ulaşmak için bir kapı olması. İsrail'in Güney Sudan'la yaklaş-

masının ardındaki çıkarı suya ve tarım alanlarına göz dikmiş olması olarak gözlemlenebiliyor. Çin-Malezya-Hindistan ortaklığında çıkarılan Sudan petrollerinin yeniden düzenlenmesiyle de ABD'nin beklediği ortamın oluşması sağlanmış olacak. Ayrıca Güney Sudan'ın Uganda, Kenya Etiyopya gibi son derece önemli Afrika ülkeleriyle olan sınır komşuluğu, Afrika burnu projesi dâhilinde ABD'nin yeni üssü olarak görüldüğü bir bölge olma özelliği kazanmasını sağlıyor. Bu sonuçlar doğrultusunda sınırları hâlâ tartışmalı olan bu bölünmenin, iç savaşı kızıştırması ve bölgede etnik temizlik operasyonlarının başlamasına neden olmasından korkuluyor. Bölünme sonucu kuzey güney hattında 2000 km.lik yeni bir sınır ortaya çıkmış olacak ve bu toprakların korunması için yapılacak askeri yatırım, Güney'in bölünme sonucu hayal ettiği yükselcek petrol gelirlerinden çok daha büyük bir yatırım gerektirecek. Güney Sudan'ın ayrılmasını sadece Sudan meselesi olarak değerlendirmek siğ bir bakıştır ve kaybedilen toprakların tüm İslam ümmetinin kaybı olduğu unutulmamalıdır.

Çin İstilasası

İlk defa Mali'de öğrendiğim Afrika'daki Çin istilasası Sudan'ı da kapsıyor. Çin, ekonomik emperyalizmi kullanarak Afrika üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışıyor ve Afrika'da yeni bir sömürgeci güç olarak boy gösteriyor. Çin bir devlet projesi olarak her Afrika ülkesine binlerce insan yolluyor. Ama bu olayın çok ilginç ve korkunç bir boyutu da var ki Afrika'ya gönderilen Çinliler hapisanelerden çıkarılan adi suçlulardan oluşuyor. Sudan'a çok kısa bir süre içinde 40 bin

Çin’li yerleşmiş, Mali’de bu rakamı 70–80 bin olarak duymuştum. Mali’de bir gecede birçok sayıda gece kulübü açmışlar ve onların yerleşmesinden sonra toplumda ahlaki yönden ciddi bir çöküntü seli başlamış. Yirmi birinci yüzyılda Çin, Afrika’da etki gücünü, ekonomik ve siyasi boyutta artırıp kasabanın yeni şerifi olma yolunda ciddi yatırımlar yapmaya devam ediyor.

For’lar diyarı Darfur

Başkent Hartum’un 1300 kilometre batısındaki bölgeye Darfur deniyor. Yaklaşık 6 milyon nüfusa sahip Darfur bölgesinde nüfus oldukça çeşitli. Nüfus’un %60’ını Arap kabileler, %40’ını ise For’lar, Zagava’lar, Tama’lar, Masalit’ler, Daru’lar, Gimir’ler gibi onlarca Afrikalı kabile oluşturuyor. I. Dünya savaşında Osmanlı’nın yanında yer alan For’larda hafızlık çok önemli bir olgu ve İslam’a bağlılıklarıyla biliniyorlar, öyle ki zamanında hafız olmaya kız bile verilmez olduğunu öğreniyoruz.

Darfur’da Nyala şehrindeyiz, Hartum’dan sonra nüfusun en yoğun olduğu büyük şehirlerden biri Nyala. Havaalanından şehir merkezine giden bir asfalt yol mevcut, daha sonra toprak yollar başlıyor, akşama doğru yüzünüzde her an hissettiğiniz toz tabakasını daha net görüyorsunuz. Çoğunlukla tek katlı evlerin olduğu şehir merkezinde, altyapı çok kısıtlı bir bölgede mevcut. Hareketli bir şehir merkezi ve ticaret var. Her şeye rağmen hayat devam ediyor. Köşe başlarında motorlu istihbarat görevlileri hiç eksik olmuyor, devlet binalarında ağır makinalı tüfeklerin olduğu araçlar nöbet tutuyor. Birkaç kilometre dışarıdaki yerleşim yerlerinde, evler de yollar da değişiyor. Arapça bilmeyen Müslüman bir kabilenin yaşadığı, şehir merkezine çok yakın bir yerleşim alanına varıyoruz; çocuklar konserve kutularıyla ve ça-

murdan yaptıkları hayvan figürleriyle oyun oynuyorlar; yaşam koşullarının kamplardakinden farksız olduğunu görüyoruz.

Afrika’nın bütün coğrafyalarında olduğu gibi Sudan-Darfur bölgesinde de yeryüzünün bütün kan emici güçleri boy gösteriyor. Afrika denince hemen hemen herkesin aklında kalıplaşmış birkaç imge belirir, bunlar açlık, aids, ilkel kabileler, işlenmemiş yeraltı zenginlikleri vb... Biraz bilinç sahibi olanların aklına da bu imgelerin hemen ardından, söz konusu kullanılamayan yeraltı zenginliklerini sömüren dünyanın süper güçleri gelir. Afrika sömürülmektedir; bu bilinir, ama kendi kaynaklarını kapitalist düzenin getirdiği tüketim çılgınlığıyla yok eden bu güçlerin, Afrika’da sömürdüğü tek şey yeraltı zenginlikleri gibi sıradanlaşan olguların çok daha ötesinde.

Sömürge güçlerin dünya üzerinde sürdürdükleri zulümlerin hemen hemen her örneği Darfur’da yaşanıyor. Nyala şehrinde BM ve UNAMIS (Afrika Birliği ve Birleşmiş Milletler Darfur Barış Misyonu) güçlerinin yanı sıra 246 yardım kuruluşu bulunuyor, anlayacağınız şehir tam bir kurtlar sofrası. Darfur’da oyuna dâhil olan sömürgecileri, leşe üşüşen kargalar olarak adlandırmak geliyor aklımıza ama bu bölgede üşüştükları şeyler, insanlık adına var olan her tür değer olarak karşımıza çıkıyor. Bölge batılı güçler için sanki hiçbir kuralın olmadığı koca bir oyun sahası. Öyle yoğun bir yağma söz konusu ki; ABD’si bir yerinden çekistiriyor, İngiltere’si başka bir yerine asılmış, Fransız’ı, Rus’u, İsrail’i Norveç’i şusu busu ayrı bir yerine.

Bu yardım kuruluşlarından ve bölgede varlık gösteren güçlerden kimin neler yaptığını soruşturuyoruz insanlara. Büyük çoğunluğu misyonerlik çalışmaları yürütmekte, bu bağlamda

Rus Katolikler ve Norveç kiliselerinin faaliyetleri yoğun olarak öne çıkmakta. Fransızlar çocuklara dadandılar diyorlar, nasıl olur, o nasıl iştir, diyoruz. Evlatlık olarak Avrupa'da satmak için bebekleri kaçırdıklarını sadece bu sektörde (evet bir sektör olmuş tam anlamıyla) yoğunlaştıklarını söylüyorlar. Peki, bu bebekleri, çocukları nasıl nereden kaçırıyorlar? Bu sorunun cevabını Nyala şehrinin çevresinde yer alan çölün ortasındaki mülteci kamplarından bahsederken vermiş olacağım. Ayrıca bu kamplar misyonerlerin ana hedef alanı oluyor.

İngiliz'ler yeraltı fuhuş merkezleri kurmuşlar ve bu olay onlardan sorulur olmuş. Dünya Afrika'nın yeraltı zenginliklerinin sömürüldüğü bilgisiyle yetine dururken, yeraltı fuhuş merkezleriyle yerin altının doldurulmasındaki acı ironiyi düşünüp, hüznle öfkeyi bir arada duyumsuyorum. İngilizlerin ilgilendiği başka bir konu da açlıktan midesi birbirine yapışmış, susuzluktan bin bir türlü hastalık içinde yaşam savaşı veren bu insanların organları. Son zamanlarda en çok rağbet gören kaçakçılığın, kornea çalımı olduğunu duyuyoruz. Öğrendiğimiz her yeni bilgide bin kat daha sarsılıyoruz.

Düşünün, açsınız, susuzsunuz, bin bir türlü hastalık içindesiniz, düzeniniz dirliğiniz elinizden alınmış, çocuklarınızı çalıyorlar, halkınızı, kabilenizi birbirine vurduruyorlar, bin bir türlü oyun oynuyorlar üzerinizde, tıbbi deneyler yapıyorlar, virüslerini, biyokimyasal silahlarını test ediyorlar. Bunlar yetmiyormuş gibi gün ışığından bile mahrum bırakılıyorsunuz. Bu kadar da olur mu diyorsunuz? Daha da fazlası oluyor, her saniye ve dakika. Gözkapakları kaşlarına dikilmiş yüzlerce belki binlerce insan var Afrika'da. Gelmişler insanları ameliyat etmişler,

gözkapağını kaşına dikili halde bırakıp gitmişler. Gelmişler ameliyat edeceğiz sizi demişler, deneyimsiz cerrahları için idman yaptıkları canlı denekler olarak kullanmışlar. Büyük bir oyun sahası demiştim aynı zamanda büyük bir deney sahası bu coğrafya. İlaç firmaları kim bilir hangi ilaçlarını test ediyorlar, deneyimsiz cerrahlar el alışkanlığı kazanıyorlar bu kara bedenler üzerinde.

Hiç Bitmeyen İç Savaş mı? Korku Üzerine Kurulu Misyonerlik Oyunları mı?

Afrika kıtasında yüzün üzerinde sınır çatışması mevcut, bunların birçoğu etnik kökenli çatışmalar. Günümüzde geçerli olan Afrika sınırları, sömürgeci güçlerin oluşturduğu hiçbir mantık içermeyen keyfi bir paylaşımın sonucu belirlenmiş. Afrika öyle renkli bir kıta ki, küçük bir bölgede çok farklı yaşantılara, dinamiklere sahip, çeşit çeşit kabileler bulunabiliyor. Günün birinde dünyanın öteki ucundan geliyor, bir kabileyi tam ortasından bölüyorsunuz ve şurada-kiler Sudan'lı buradakiler Çad'lı diyorsunuz, ülkelerin başlarına da kukla yöneticiler yerleştirip bölgede etnik fanatikliği artıran kışkırtıcı eylemler düzenliyorsunuz. Darfur'da meydana gelen krizin kısa özeti aslında sadece bu, yoksa kavmiyetçilik yüzünden savaş olduğu, batı Afrika'ya göz dikmeden önce görülmüş şey değil bu topraklarda. Son yıllarda bu karışıklıkların zirveye tırmanmasındaki temel neden de tabi ki uranyum ve doğalgaz. Bölgede Avrupa'nın 180 yıllık doğalgaz ihtiyacını karşılayacak büyüklükte rezervlerin olduğu tespit edilince, insanlık adına bütün değerlerin ayaklar altına alınması mubah sayılıyor.

Darfur'da iç savaş hiç durmamış ve halen yoğun bir şekilde devam etmekte. Kaynakların

güvenilirliği ve rakamlar konusunda emin olmamakla birlikte Çad sınırında yoğunluk kazanan çatışmalarda, ayda ortalama 800 ila 1000 kişinin öldüğü bilgisini edindik. Tıpkı yapılan tıbbi deneylerin kabul edilebilirliğinin zor olduğu gibi, dünyada hiçbir basın kuruluşunda yer almayan bu bilgilerin de doğruluğu kolay kolay sindirilebilecek türden değil. Ama maalesef her geçen gün artan mülteci sayısı ve mültecilerin çölün ortasında aç susuz yaşamayı, evlerine dönmeye tercih etmeleri bu bilgileri doğrular nitelikte gözüküyor.

Başka bir tez de Darfur'daki krizin, insanları korkuyla kamplarda tutarak istikrarsızlığın artırılması yoluyla, dışarıdan gelen yardımlara bağımlı yaşayan muhtaçların üzerinde misyonerlik çalışmalarının sürdürülmesi için diri tutulduğu yönünde. Bölgedeki misyonerlik yapan kuruluşların yoğun çalışmaları ve her tür yardıma muhtaç bu insanların açık hedef niteliği taşıması her iki senaryonun da tutarlı olduğunu gösteriyor. Olayların nasıl geliştiği ve sebepleri ne olursa olsun, ortada olan bir gerçek var ki, çölün ortasında aç, susuz, bıçare milyonlarca insanın hayatları üzerinde kirli oyunlar dönüyor.

Sahranın Ortasında Yokluğa Şükreden İnsanlar

Nyala adeta bir kamplar şehri, şehrin çevresinde irili ufaklı çok sayıda kamp mevcut. Sadece Nyala'daki kamplarda bir milyona yakın mülteci yaşam mücadelesi veriyor ve bu sayı her geçen gün artıyor. Mosey kampında bir hasta'nın evine ziyarete gidiyoruz, kamp şehrin hemen 5 kilometre ötesinde. Nyala'nın her köşe başında göze çarpan sivil istihbarat mensupları, kamplara yaklaştıkça ağır makineli askeri araçlara bırakıyorlar yerlerini. Çölün başlamasıyla uzakta Mosey kampı belirliyor, kampın çevresinde UNAMIS askerleri seçiliyor. Gözümüz ev arıyor ama kampta üç beş tane kerpiç yığınının dışında başka yapı yok. İnsanlar çalı çırpı karton ne buldularsa bir araya getirip çadırımsı evler kurmuşlar. Sonradan öğreniyoruz ki Sudan hükümeti, mültecilerin uzun süre yerleşmelerini engellemek için yerleşik ev yapmaya izin vermiyor. Kamp alanında sadece bir kaç tane su kuyusu olduğunu (40 bin mültecinin bulunduğu bir kamptan söz ediyoruz), su başında sırada bekleyen kadınlardan anlayabiliyorsunuz. Suyun yokluğu hastalıkları da beraberinde getiriyor, çadırların hemen bitişiğinde kazılan çukurlarla tuvalet ihtiyacı gideriliyor ve bunun sonucu sağlıksız yaşam koşulları daha tehlikeli boyutlara ulaşıyor. Bu kamplarda yaşayan insanlar tamamen dışarıdan gelen

çok kısıtlı yardımlarla yaşam mücadelesi veriyorlar. Ortalıkta başıboş dolanan 3-5 yaşlarında çocuklar görüyoruz. Kampın içine girince de her zamanki gibi koşarak çocuklar karşıyorlar bizi, el sallayıp hello mister diye sesleniyorlar, biz 'selamün aleyküm' deyince yüzlerindeki ifade öyle tatlı bir hal alıyor ki, İslam üzere olduğumuza ne kadar şükretsek azdır diye düşünüyoruz. Çocuğun biri diğerleri gibi etrafımızı sarmıyor, ürkek gözlerle uzaklara bakıyor, gülmüyor, oynamıyor, düşünceli gözlerle öylece bakıyor. Bu ânı daha önce yaşadığımı hatırlıyorum. Birçok mültecinin temel gıdasının kurbanda dağıtılan eti kurutarak toz haline getirip, bir sene boyunca ona yapılan çorbadan oluştuğunu duyup, bu yardımların ulaşmadığı insanları da düşününce, ayetlerdeki 'ne kadar az şükrediyorsunuz' ifadelerini kemiğinizde hissediyorsunuz.

Darfur'da Bir Yetimhane

Gün batarken kamptan ayrılıp Kur'an öğretilen bir yetimhaneye gidiyoruz, ellerindeki yazı tahtalarına sarılmış onlarca çocuk karşılıyor bizi, şifahane deniyor bu yere. Hocanın okuması ve öğrencilerin tekrar etmesi yoluyla hafızlık eğitimi veriliyor. Defter yerine bu ağır tahta levhaları kullanıyorlar, gün bitince mürekkebi yıkıyor ve bir sonraki ders için tahtaları kuruma ya bırakıyorlar. Hep bir ağızdan tekbir ve tevhid nidalarıyla bize marşlar okuyorlar. Elindeki Kur'an-ı Kerim'i kalbi hizasında sımsıkı tutan bir çocukla göz göze geliyorum, gün boyu gördüğüm sarsıcı bütün görüntülerden sonra, tüm bu kirli oyunlara ve yokluğa rağmen, Kur'an'a sımsıkı sarılmış bu yetim çocuk, bütün insanlığa ders verecek bir sembol olarak dimdik ayakta dururken uzaktan huzur verici bir ses geliyor. Hayyal es-Salah...

İyi Laik, Kötü Müslüman: Tunus'taki Devrimin Çözümlemesi¹

Haroon MOGHUL
Çeviren: İsmail CEYLAN

Tunus'taki durumun bundan sonra ne olacağını kestirmek zor fakat yüzümdeki gülümsemeyi de gizleyemiyorum, çünkü Tunus'lular baskıcı, zalim ve rüşvetçi bir rejime karşı ayaklandılar ve diktatörü kovaladılar.

Arap ülkeleri arasında modern, laik ve en "batılılaşmış" ülke olarak kabul edilen Tunus'ta böyle bir başkaldırıyı kimse beklemiyordu. 2008'deki basın özgürlüğü sıralamasında Tunus 178 ülke arasında 164'üncüydü. Kültürel alanda ise Tunus'un doğru işler yaptığı gözleniyordu. Fakat ne oldu da politik olarak başarısız olundu? Ve neden bu bizim için beklenmedik bir durum oldu? Bunun nedeni bizim kalıplaşmış önyargılarımızdır. Çünkü bize göre kültürel olarak batılı olan Arap-Müslüman ülkeler demokrasiye daha yatkın iken kültürel olarak batılı olmayan diğer Arap Müslüman ülkeler ise otoriter rejimlere daha yatkındır.

Bunu şunun için örnek verdim. Tunus devrimi ile ilgili olarak Newyork Times'ın kapağında Tunus'un laik yapısı ile ilgili derin kaygılar vurgulanıyordu. Bu laiklik (sekülerlik) terimi beni fazlasıyla rahatsız ediyor. Dini olmayan bir devlette laik bir Müslüman topluluk olabildiği gibi (bu durumda ABD laiktir) veya bir devlette hangi din baskınsa ona yönelik bir toplum oluşabilir (bu durumda ABD laik değildir).

Politik yöntemler yoluyla kişisel inançları düzenlemek (özellikle pratik uygulamaları olan İslam'da) karışıklık oluşturur. Halkın davranışlarını dini nedenlere bağlı veya bağlı olmama

bağlamında nasıl sınıflandırabiliriz? Dini nedenlerin neler olduğunu nereden bileceğiz?

Protestoların başladığı ilk günlerde görülen fotoğraflarda çok sayıda kadın vardı ve başörtülü değildiler. Bunun tam tersine aynı protestoyu başörtülü kadınlar yapsaydı onların eylemi daha az anlamlı mı olacaktı? Aslında şöyle bir hesap yapılabilir. Eğer yönetim toplumu baskı altına alırsa İslamcılar kontrol etmesi daha kolay olabilir. Aslında bu tez çoğu ülkede uygulanmış ve uygulanmaktadır. Terörle savaş konusunda ABD ile sıkı müttefik olan Tunus'ta İslamcılar öcü olarak kullanarak yönetimdeki usulsüzlüklerine yıllarca devam etmiştir.

Çok sıklıkla Müslüman ülkelerdeki laik rejimler demokratik değildir. Genellikle bu tip ülkelerde laik rejim halkı baskı altına alır ve zulmeder.

Bu konuda Türkiye çok tipik bir örnektir. Halk arasında popüler olan ve seçimle gelen, üyeleri dindar olan bir parti, seçimle gelmemiş olan elit laik kesime karşı mücadele etse de onları ayrıcalıklı konumlarından uzaklaştıramamaktadır.

Eğer bu noktayı iyi anlayamazsak Müslüman ülkelerdeki politik yapıyı da çözümleyemeyiz. Dindar bir ayaklanmanın varlığından bahsetmiyorum. İnsanların demokratik bir değişim istemesinden bahsediyorum. Müslüman ülkelerde politik ve demokratik iyileşmenin gerçekleşmesi için laiklik takıntısından vazgeçilmelidir.

Tunus diktatörü Bin Ali 1987'den beri iktidardaydı. Tunusluların dini hayatını kısıtladı, dindar Tunus'lular baskı altına alındı ve bazıları sınır dışı edildi. Tunus'taki İslami muhalefet (Türkiye'deki AKP gibi) demokrasi yanlıydı. Fakat demokrasi yanlı olmalarının da onlara bir faydası olmadı çünkü halen sürgündeler.

Tunus kültürel yapısı nedeniyle çoğu Arap ülkesinden daha farklıdır. Dindar kesim sayıca çok azdır, geniş bir orta sınıf vardır, eğitim düzeyi yüksektir, kadınlar başını örtmek zorunda değildir, doğum kontrolünün serbest olması gibi diğer bölge ülkelerinde pek rastlanmayan serbestlikler mevcuttur.

Şaşırtıcı bir bilgi de şudur ki Arap ülkelerinin neredeyse tamamında başörtüsü giyme zorunluluğu yoktur. Bu ülkeler; Moritanya, Fas, Cezayir, Libya, Mısır, Ürdün, Lübnan, Suriye, Irak, Katar, BAE, Kuveyt, Umman, Yemen ve Bahreyn. Bu 15 ülkeden en kalabalık olanı Mısır'dır. Sudan ve Suudi Arabistan'da ise başörtüsü zorunludur. Yani sayı 15'e 2'dir. Arap olmayan ülkelerde ise sadece İran ve Afganistan'da başörtüsü zorunludur.

Dolayısıyla batılı mantığa göre demokratik olmayan Arap ülkeleri İslami yönetime sahiptir ve bu yönetimlerde kadınlar başını örtmek mecburiyetindedir. Veya "laik Araplar bizim gi-

bidir, dindar Araplar bizden farklıdır" tezi doğru değildir.

Bu varsayım, aptalca, İslam'ın kamusal pratiği ile anti-demokratik herşeyi aynı şey kabul eder. Öte yandan, bir diktatör tarafından dayatılsa dahi laikliği tercih etme eğilimindeyiz. Üstelik pek çok Arap ve İslam ülkesinde laikliğin yöneticilerin hayatlarını, din anlayışı ve politik amaçlarını kontrol etmek için alet olarak kullanıldığını bildiğimiz halde.

Bir diğer taraftan, Müslüman dünyasında laik yönetimler genellikle sömürgeci veya yerli elit tabakanın elinde olan ve yerel kültürleri değiştirme eğiliminde olan yapılar olmuştur. (Türkiye ve İran'ın laik liderleri olan Atatürk ve Rıza Şah, kadınların başını açması yanında erkeklerin de kıyafetlerini değiştirmek istemişlerdir. Hatta Türkiye'de kıyafetini değiştirmek istemeyenlerden bazıları öldürülmüştür.)

Çoğu Arap ve Müslüman ülkede plaja gidebilirsiniz, içki içebilirsiniz, saçınız açık gezebilirsiniz. Artık Arapları ve Müslümanları dinleriyle yargılamayı, onları "yandaş" veya "öteki" olarak sınıflandırmayı bırakalım ve tankların ve silahların önünde duran insanlara dikkatimizi çevirelim.

Özgürlük yürüyüşü devam ediyor. Üstelik bizim işgal etmemize gerek kalmadan.

Röportaj: “Tufan’dan Tuğyan’a Mavi Marmara”

Genç Birikim

İHH Ankara Temsilciliğinin “Tufan’dan Tuğyan’a Mavi Marmara” sloganı ile düzenlediği ödüllü deneme yarışması hakkında yetkililerle sizler için bir röportaj yaptık.

Genç Birikim: Böyle bir yarışma fikri nereden doğdu?

İHH: Yarışma fikri Mavi Marmara hadisesinden etkilenmiş olan genç bir gönüllü arkadaşımızdan çıktı. Biz de İHH Ankara olarak bu fikri, proje haline getirip dokuz kişilik bir ekip oluşturarak çalışmaya başladık.

Genç Birikim: Bu yarışmayı organize ederken neyi amaçladınız?

İHH: Mavi Marmara hadisesi dünyanın gündemini bir anda Gazze’de yaşanan ambargoya çevirdi. 9 şehit verildi ve bu şehitlerin hangi amaca hizmet etmek için böyle bir yolculuğa çıktığını hepimiz biliyoruz. Mavi Marmara’dan sonra hem ülkemizde hem de dünyanın dört bir yanında Gazze ambargosuna ve orada yaşanan insanlık dramına kulak tıkayanlardan konuya duyarlılık kazanan insanlar oldu. Belki ateşin biraz bize dokunması gerekiyordu, Filistin’de yaşananları yeterince anlayabilmemiz için. Bu hadise duyarlılıkları tetiklediye çeşitli şekillerde gündemde tutulmalı diye düşünüyoruz. Bilinci diri tutmak, unutmamak unutturmamak adına yapıyoruz bunu. Şüphesiz bundan sonra da salon programları, paneller vs. ile bu olay unutturulmayacaktır. Bizde farklı bir şey yapalım istedik unutturmamak adına. İnsanlardan kendi kalemlelerinden Mavi Marmara’yı ifade etmelerini istiyoruz. Bu şekilde gündemdeki Mavi Marmara’dan sonra gönüllerdeki Mavi Marmara’yı da gün yüzüne çıkarırız diye düşündük.

Genç Birikim: “Tufan’dan Tuğyan’a Mavi Marmara” ismi ile ifade etmek istediğiniz neydi? Biraz açar mısınız?

İHH: Gazze, tufanın yaşandığı yer ve tufanın sebebi İsrail’in tuğyani tutumu, Mavi Marmara ise misyonu açısından Nuh’un gemisini temsil ediyor. Karada gemi yapanlar insanlığı bu tufandan kurtarmak için çaba sarf ediyor, Siyonist İsrail ise Mavi Marmara baskını ile tuğyani tutumunu bir kez daha tescillemiş oluyor.

Genç Birikim: Neden şiir veya makale değil de deneme?

İHH: Eğer şiir olsaydı şiirle kendini ifade etmek herkes için mümkün olmayacaktı, makale olsaydı da işin içine edebi anlatım ve duygu katılamayacaktı. Biz hem makale gibi düzyazı hem de şiir gibi edebi ve duygusal bir ifade biçimi olarak denemeyi uygun gördük.

Genç Birikim: Yarışmalarda en çok dikkat çeken unsur şüphesiz yazıları değerlendirecek ekip, yani jüri oluyor. Bu yarışmada jüri üyesi olarak hangi isimler var?

İHH: Jürimiz herkesin yakından tanıdığı değerli isimlerden oluşuyor. Filistin davasına duyarlılığını her fırsatta ifade eden kalem sahipleri; Abdurrahman Dilipak, Nurettin Yıldız, Sibel Eraslan ve Tark Tufan.

Genç Birikim: Okuyucularımızdan yarışmaya katılmak isteyenler olabilir, onlar

İçin biraz da yarışmaya katılım şartlarından bahsedelim.

İHH: Katılım şartlarımızı maddelersek;

1) Yarışmanın konusu "Tufandan Tuğyana Mavi Marmara"dır.

2) Denemeler daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış ve ödül almamış olmalıdır.

3) Yarışmacılar yarışmaya en fazla iki eser ile katılabilirler.

4) Denemeler iki A4 sayfasını geçmeyecek şekilde, Verdane yazı karakterinde, 10 punto, 1.5 satır aralığında bilgisayarda yazılacaktır.

5) İki kopya halinde gönderilen deneme metninin birinde metin dışında sadece rumuz, diğerinde ise rumuz ile birlikte ad-soyad, özgeçmiş, adres, e-mail ve telefon bilgileri bulunmalıdır.

6) Yarışmaya katılan tüm eserlerin her türlü kullanım hakkı İnsan Hakları ve Hizmet Derneği'ne (İHH Ankara) aittir.

7) Metinler İnsan Hakları ve Hizmet Derneği'ne posta yoluyla (GMK Bulvarı 55/3 Maltepe-Ankara), elden veya e-mail (yarisma@ihhankara.org.tr) yolu ile ulaştırılabilir.

8) Eser şekil şartlarına uygun olarak kaydedilmiş bir adet CD ile birlikte gönderilmelidir.

9) Ödül töreni tarihi daha sonra ilan edilecektir.

10) Şartnameye uymayan metinler değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Genç Birikim: Her yarışmanın olmazsa olmazı ödüller, "Tufandan Tuğyana Mavi Marmara"nın ödülleri nelerdir?

İHH: Elbette her yarışmada olduğu gibi bizim de ödülllerimiz var. Bunlar; 1.'ye Umre Ziyareti, 2.'ye Suriye ve Ürdün gezisi, 3.'ye Suriye gezisi ve ilk 10'a girenler için hazırladığımız Filistin davası ile alakalı bir kitap setimiz ve plaketterimiz olacak.

Genç Birikim: Yarışmaya son katılım ve sonuçların duyurulacağı tarih belli mi?

İHH: Son katılım tarihimiz 15 Mart 2011, sonuçların duyurulacağı tarih netleşince kamuoyuna duyuracağız.

Genç Birikim: Öyle görünüyor ki Mavi Marmara bundan sonra da gündemi işgal etmeye devam edecek. Mavi Marmara ile ilgili başka projeleriniz var mı?

İHH: Şu anda bu projenin finali olarak düşünüldüğümüz Mayıs ayı içinde yapmayı planladığımız Mavi Marmara ile alakalı bir gece projemiz var. Yarışma sonuçlarını da bu gecede duyurmayı planlıyoruz. Ancak tarih henüz netleşmediği için şu anda kamuoyuna deklare etmiyoruz.

Genç Birikim: Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

İHH: Mavi Marmara hadisesi bizlere bir misyon yükledi. Aslında var olan misyonumuzu bize hatırlattı. Günümüzde en etkin silah medya ve her konuda kamuoyu oluşturmak çok önemli. Umuyoruz ki biz de bu yarışma vesilesi ile Mavi Marmara hadisesini gündemde ve vicdanlarda diri tutmayı başarırız.

Son söz olarak, biz yarışmanın startını verdiğimiz basın açıklamamıza şöyle başladık;

Hz. Ömer Hacer'ül Esved'i öperken;

"Biliyorum ki sen faydası veya zararı olmayan basit bir taş parçasısın, eğer Allah Rasulü'nün seni öptüğünü görmeseydim asla seni öpmezdim" diyordu.

Hz. Ömer'in bu sözlerindeki bilinçle biz de diyoruz ki;

"Biliyoruz ki Mavi Marmara sadece bir vasıta. Kendi başına faydası veya zararı olamayacak bir vasıta. Vasıta zalimin elinde silah, vicdan ve erdem sahiplerinin elinde mazlumların yarasını sarmak için bir araçtır. Mavi Marmara Allah'ın ruh'undan üflediği bir canlı değildir. Mavi Marmara ruhunu kutsal bir hedefe yönelmişken uğradığı saldırı ile içinde şehit olan yiğitlerden almıştır. Mavi Marmara değerini misyonundan almaktadır."

Genç Birikim: Verdiğiniz bilgiler için teşekkür eder, yarışmanın Filistin davamız için hayırlara vesile olmasını dileriz.

Ta'lim Terbiye mi? Eğitim/Eritim Öğretim/Öğütüm mü?

Muhammed Mahi MÜNİR

Bizleri, ilk emri "Yaratan Rabbinin adıyla oku!" olan bir şeriatın müntesibi eyleyen Yüce Allah'a sonsuz hamdû senalar olsun. "Ben muallim olarak gönderildim" buyuran, Rasulullah(sav)'a salatü selam olsun.

Bir Müslüman için tevhidden bağımsız herhangi bir şey ya da durum düşünülemez. Bu yüzden bizler eğitimi; "Tevhidi/Rabbani ve Şeytani/Cahili" diye iki kısımda inceleyeceğiz.

Dünyada insanoğlunun serüveni Hz. Âdem ile başlamıştır. İlk insan ve ilk nebi olan Âdem(as)'i terbiye eden Allahu Teâlâ'dır. -Allah'tan aldığı ilahi vahiy ile hayatını düzenlemiştir.- Rabbimiz Âdem'e eşyanın ismini öğretmiştir. Süreç böyle başlamış ve kıyamete kadar da devam edecektir. Günümüzde okullarda öğretilen karanlık çağ safsatası, kesinlikle Müslümanların kabul edebileceği bir şey değildir. Müslümanların karanlık çağı yoktur. İnsanlığın yolunu aydınlatan vahiy, ilk insanla beraber başlamıştır. Karanlık çağ, İslam düşmanı kâfirlerin uydurduğu bilimsel(!) safsatalardır.

Tevhidi Eğitim: Vahyin merkeze alındığı, Allah ve Rasulü'nün hükümlerinin esas alındığı ve kişinin hem dünya hem de ahirette mes'ud/mutlu olmasını sağlayacak bir süreçtir.

Cahili Eğitim: Temel prensibi, vahyi reddetmek ya da vahyi tahrif etmek suretiyle, insanların eğitilme(!) sürecidir. Reddetmek ve tahrif etmek, aynı noktada birleşmektedir: **Vahyi merkeze almamak.**

Kişiyi hayata hazırlamayı esas alan karmaşık ve çok yönlü süreç şeklinde tanımlanır eği-

tim. Tanım içerisinde, "hayata hazırlamak" tabiri üzerinde durmamız gerekmektedir. Biz Müslümanların hayat anlayışı ile Müslüman olmayanların hayat anlayışı elbette ki bir değildir. Onlar tek kanatlı bir kuş gibi iken, bizler iki kanatlı kuşlar gibiyiz. Yani bizim en temel farkımız; dünya ve ahirete iman etmemiz, bu dünyada yaptıklarımızdan dolayı ahirette Allah'a hesap vereceğimiz şuurunda olmamızdır. Dolayısıyla eğitimden maksadımız; ahirete, cennete, Allah'ın rızasına hazırlanmaktır. Tabi ki dünyayı da ihmal etmeden.

Müslümanlar olarak bizlerin bugünkü ve dünkü cahili eğitimlere temel itiraz noktamız: uygulama ve yöntemlerden önce: ***"vahyi dışlayan, Allah'ı bilimsel anlayışlarına karıştırmayan, bir put haline dönüştürülen"*** eğitim yaklaşımlarıdır. Bilim bir din olmuştur. Modern müşrikler, Ebu Cehillerin kendi dünyalarına karıştırdığı kendi ideolojilerine, ilkelerine şirk koşturmayan bir anlayışları var. Vahyi bir teori olarak bile tartışmaya açmayan anlayış.

Besmele ve selam ile başlamayı suç gören, İslami değerlere (namaz, tesettür, sakal vb) tahammül edemeyen, gayb ile ilgili hiçbir şeyi bilimsel yapı içerisinde değerlendirmeyen bir anlayış...

Eğitim, 1930'lu yıllarda türetilmiş/aslında uydurulmuş bir kelime. Öncesinde bunun yerine "terbiye", öğretim yerine de "ta'lim" kelimeleri kullanılırdı ki, hâlâ "Ta'lim Terbiye Kurulu" adında bir kurum bu işlerin mutfağı konumdadır. Bu kelimelerden de tamamen vazgeçememektedirler.

Terbiye kelimesi ayet ve hadislerde kullanılmaktadır. Terbiye "rab" kökünden gelmektedir. Rab kelimesi, terbiye eden, yetiştiren, eğiten demek olduğundan, lügat anlamıyla ana baba-ya rab'lık (terbiye edicilik, eğiticilik) isnâd edilir. (İsrâ 17/24) Çocuklarını eğitip terbiye eden anlamındaki bu rab'lık, tabii ki sınırlı ve mecazî anlamda rab'lıktır. Elbette, kelimenin tüm anlamlarıyla ve hakiki olarak Allah'tan başka rab yoktur. Kâmil anlamda eğitmek ve yetiştirmek de mutlak ve hakiki Rab olan Allah'a aittir. O, sadece yarattıklarından bir cins olan insanı değil; tüm evrenleri terbiye eden, olgunlaştıran, yönetendir; âlemlerin rabbıdır. Terbiye, her varlığın kendi sınırları içinde tekâmül etmesi demektir. Devamlı yaratma halinde olan, yaratıp da bırakıvermeyen, onları kemâle erdiren de Rab olan Allah'tır. Her varlık, bizzat Allah tarafından terbiye edilmektedir.

Kur'an'ın tertibinde (Mushaf'da) ilk âyette Allah'ın bu ismi seçilip vurgulandığı gibi, nâzil olan ilk âyette de Rab ismi kullanılır:

"Oku, yaratan Rabbın adıyla." (Alak: 96/1)

İlk insanın yaratılması ve halifeliği konusunda da yine bu isim kullanılır:

"Hatırla ki: Rabbın meleklerle, 'Ben, yeryüzünde bir halife yaratacağım' dedi. Onlar, 'biz hamdinle sana tesbih ve seni takdis edip dururken yeryüzünde fesat çıkaracak, orada kan dökcek insanı mı halife kılıyorsun?' dediler. Allah da onlara: 'Sizin bilemeyeceğinizi ben bilirim' dedi." (Bakara: 2/30)

"Kaalû belâ" veya "elest bezmi" diye ifade edilen misak almada, Allah'ın yine bu ismi zikredilir:

"Kıyamet gününde, 'biz bundan habersizdik' demeyiniz diye Rabbın Âdemoğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini aldı ve onları kendilerine şahit tuttu ve dedi ki: 'Ben sizin Rabbınız değil miyim?' (Onlar da), 'Evet, (Rabbimiz olduğuna) şâhit olduk' dediler." (A'râf: 7/172)

Rab isminin geçtiği yukarıdaki konuların eğitimle çok yakından ilgileri vardır. Bunların dışında yine eğitimle direkt ilgili olan başka âyetlerde de Rab ismi vurgulanır:

"Oku, insana bilmediklerini öğreten ve kalemle yazmayı ta'lim eden Rabbın ekremidir (en cömerttir)." (Alak: 96/3-5)

"Gerçek yönetici olan Allah, yücedir. Sana O'nun vahyi tamamlanmazdan önce Kur'an'ı (okumakta) acele etme ve 'Rabbim, benim ilmini artır' de." (Taha: 20/114)

"Rabbim, bana hikmet ver ve beni sâlihler (iyiler) zümresine kat." (Şuarâ: 26/83)

Rabb, Kur'an'da Allah isminden (2697) sonra, en çok tekrarlanan(965) addır. Rabb isminin bu kadar çok tekrar edilmesi, İslami eğitimin karakterini ve ilk mutlak yetiştiricinin Allah olduğunu ortaya koymaktadır.

Allah'tan başkasının kendi adına, beşerî prensiplerle bu özellikleri istediği gibi kullanması rab'lık taslamak ve eğittiğini zannettiklerine az veya çok zulmetmektir. Allah'tan başka rab kabul etmemenin pratikteki uygulaması ve başkasının kulluğunu kabul etmemenin zarurî gereklerinden biri de, eğitim prensipleri konusunda Allah'ın koyduğu hükümlere ters düşülmemesidir. Başkasının eğitimle ilgili ilkelere Allah'ın hükümlerine tercih etme, o kimse veya görüşü rab kabul etme anlamına gelecektir.

İnsanı insanla eğitmek zorundayız, ama insanı yine insanın fikirleri doğrultusunda eğitmek, hem zor, hem tehlikeli, hem de gayr-ı meşrudur.

Gerçek Rabbını (Allah Azze ve Celle) tanımayanın kendini tanıması da mümkün değildir.

Kur'an'ın inzal/iniş süreci, aslında Allah'ın yeryüzüne müdahalesi, insanlığı terbiye sürecidir. Kur'an beşeriyeti terbiye ederken üç aşamalı bir yol izler:

1-Zihin terbiyesi

2-Kalp terbiyesi

3-Amellerin(hayatın) terbiyesi

Bu üç hususun birlikte ele alınmaması, mevcut hastalıkları doğurmaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi ilk olarak "Oku" emri gelmiştir. "Oku, yaratan Rabbın adıyla." (Alak: 96/1) İnsan hak ve hakikati okumalı, düşünmeli, anlamalı ve yaşamalıdır ki, terbiye olsun. Ancak burada şöyle bir soru karşımıza çıkıyor. "Neyi, nasıl ve niçin okumalı?"

İslam bütün bu soruları cevaplıyor: "Allah'ın meşhud/kevnî ve metlûv/tilâvet edilen ayetlerini, -bizler için en güzel örnek olan-Rasulullah(sav)'ın bizlere öğrettiği gibi ve Allah(cc)'ın rızasını kazanmak için."

Bu konuyla ilgili birçok ayet ve hadis bulunmaktadır.

"Kur'an'ı tertil üzere oku."(Müzzemmil 4)

"Besmelesiz iş güdüktür."(Hadis-i Şerif)

Rabbani terbiyeden geçmeyen insan azar, tuğyan eder. İnsanlık için en büyük problem budur.

"Gerçek şu ki insan azar. Kendini yeterli gördüğü için."(Alak 96.6.7)

İnsan kendini tanımalı, konumunu belirlemeli, dünyadaki yaratılış gayesinin farkına varmalıdır. "Kim nefsini bilirse, Rabbini bilir." Sözü gerçekten kıymetlidir. Kişi, gayesinin kulluk olduğunu, kendisi için en şerefli görevin Allah'a kulluk etmek olduğunu (Abdullah) bilirse, o zaman Rabbini bilecek ve dünya-ahiret saadetini yakalayacaktır. Aksi halde, insanlığın içerisinde bulunduğu sefalet ve dalalet içinde kıvranıp duracaktır.

GÜNÜMÜZ EĞİTİM/ERİTİM SİSTEMİNİN PROBLEMLERİ

Yukarıda cahili eğitimin en karakteristik özelliğinin "vahyi merkeze almamak ya da onu tahrif etmek" olduğunu belirttiğimiz için burada ayrıca bu konu üzerinde durmak istemiyorum.

1- Her şey sınavlara endeksli, uygulamaya, hayata yönelik değil. **"Testkolik"** öğrenciler yetişiyor. Adeta yarış atı yetişiyor. Ver arpasını koşsun. SBS, OKS, LGS, KPS, KPSS. Hep fosssssss!

Öğretmenler-istisnalar muhakkak var-

"Muallim diyen olmak gerektir imanlı

Edepli, sonra liyakatlı, sonra vicdanlı."

M. Akif

Hasletlerinden ve şuurundan çok uzak. Ekmek, aş, tofaş derdi ağır basıyor. Son yapılan araştırmalar, belki de en çok okuması gereken bu taifenin çok az okuduğunu, televizyon vb şeylere daha çok vakit ayırdıklarını ortaya koymaktadır. Öğretmen evlerinin hali içler acısı. İlla edep, illa edep.

3- "Eğitim pazarlamacılığı" diye bir sektör oluşmuş durumda. Özel okullar ve dershaneler ayrı bir dert. Paran kadar adamsın(!) Araların da dağlar kadar fark olan okullar, aynı imtihana tabi tutulmaktadır.

4- Tek hedef üniversite. Yani iyi bir meslek sahibi olmak ve çok para kazanmak, itibar sahibi olmak... Gerçi üniversite mezunu olmak da artık yeterli değil. ODTÜ Fizik mezunu köftecilerin olduğu nadide(!) ülkelerdeniz. Üniversiteli olmanın bir amacı da "kutsal(!) vatani hizmeti, mümkün olduğunca ertelemek ve "üniversiteli genç" imajına sahip olabilmek.

5- Karma eğitim belki de bu problemlerin en büyüğü. Örnek aldıkları batı(l) bile, bu iğrenç uygulamadan vazgeçerken, bizim memleketteki fosiller hâlâ, direnmekte ve direktmektedirler. Geçen günlerde gazetelere yansıyan bir habere göre, İzmir'de 15 yaşındaki bir kız öğrenci, 16 yaşındaki bir erkek öğrenciden hamile kalmış ve çocuğu doğurarak, bir çöplüğe atmış. İşte bu zalim kâfirlerin, ehli batı(l)ın, eğitim/eritiminin sonucu.

Bu konuda çok şeyler söylenebilir. Bu kadar ile kifayet etmek istiyorum.

OKUL: 1934'de uydurulmuş bir kavram. Ekol kelimesinin karşılığı olarak kullanılmış. M.Ö Atina'da, aristokratların, hayatta faydası olmayan uğraşlara zaman ayırmasını" ifade eden bir anlamı var. Helenistik dönemde de "entel tarzda sohbet etmenin tekniklerini öğreten kurs" anlamı kazanmış. Günümüzde ABD dâhil, Avrupa ve Batı'da, ilkokuldan üniversiteye kadar çeşitli din mensuplarına okul açma özgürlüğü tanınmaktadır. İster Tevrat Kursu, ister Kur'an Kursu vb. Aynı zamanda mevcut okulları reddetme özgürlüğü veriliyor. Hiçbir zaman bu uygulamaları ideal olarak kabul etmemekle beraber, İslam ülkesi(!) denen memleketlerde, küfri ve cebri ideolojiler dayatılmakta, tağutlar kutsanmakta, İslami değerler reddedilmekte ya da tahrif edilerek sunulmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi, adı üstünde, kültür ve bilgi seviyesinde kalmaktadır. Sanki "din gürültüsü ve ahlak patırtısı" konumuna getirilmektedir.

Bu dünya imtihan yeridir. İmtihanın zamanını ve mekânını bizim belirleme yetkimiz yok. Sızlanmaya da hakkımız yok. İçinde bulunduğumuz olumsuz şartların değişmesi noktasında elimizden gelen gayreti sarf etmeliyiz. Dar'ul Erkam bizler için en güzel modeldir. Yunus/87. ayette buyrulduğu gibi, evlerimiz birer mescid ve medrese haline gelmelidir. Allah'ın kelamının ta'lim edildiği, terbiyenin ilk olarak verildiği yuvalar halini almalıdır. Muvahhidlerin tesis ettiği ve İslam'ın ilkelerinin esas alındığı bir takım yerler de ihmal edilmemeli, desteklenmelidir.

Allah sevgisi (Muhabbetullah) ve Allah korkusu (meqafetullah) gönüllere yerleşmeden, insanlığın kurtuluşu mümkün değildir ve bunu sağlayacak olan da İslami/Tevhidi Eğitimidir. Rabbim bizlere, bu iki özelliği ve güzelliği ihsan etsin.

Ve aqiru da'vaya enil hamdü lillahi rabbil âlemin.

O Mavi Marmara'yı Beklerken

Erdal BAYRAKTAR

Adalet ve Özgürlük sevdalılarının binip gittiği NUHUN GEMİSİ, yolculuğuna başladığı yere döneceği günlerde ajanslara bir haber düştü:

“Geçtiğimiz Mayıs ayında İsrail’in Mavi Marmara baskınının ardından Türkiye dış politika-sında izlenen tutumu eleştirip, Türkiye ekonomisinin İsrail’le bozulan ilişkilerden dolayı zarara uğrayacağını söyleyen “monşerlerin” üzüntüleri boşa çıktı.

Mavi Marmara baskınının ilk şokunun atlatılmasıyla beraber, gerilen Türkiye-İsrail ilişkileri nedeni ile iç basında bazı yayın organlarında Türkiye’nin bu işten ne kadar zararlı çıkacağına dair yorumlar yapılmıştı.

Yorumlarda, İsrail’e karşı izlenen dış politika ile birlikte, Türkiye’nin ekonomik olarak darbe yiyeceği belirtiliyordu. Türkiye’nin bu işten ne kadar zararlı çıkacağına vurgular yapılırken, siyasal tehditler yerine ekonomik argümanlar öne çıkarılmıştı.

O dönem sızlanan ve bu işten büyük zarar göreceğimizi iddia eden medya gruplarında bugün yer alan haberde: Türkiye-İsrail ticaretinin 2010’da yüzde 30 arttığına dair haberler yer almakta...

İsrail Sanayi, Ticaret ve Çalışma Bakanlığı’yla Ankara’daki ticaret ataşesinin verdiği rakamlara göre, iki ülke arasındaki ticaret hacmi 2010 yılında bir önceki yıla oranla yüzde 30 artış gösterdi. Geçen yıla oranla büyük bir artış gösteren ticaret başlıca kimyasal maddeler, tarım ürünleri ve rafine edilmiş benzin alanında yaşandı.

İsrail’in Ankara Ticaret Ataşesi Doron Acrahami, “Politik alandaki gelişmeler iki ülkenin ticaretine olumsuz etki yapmadı. Birçok İsrailli iş adamı politik gelişmelere kulak asmadan işleri yapmaya devam etti” dedi.

Böylece; kanlı gemi baskının ardından “ekonomik olarak” üzülen ve üzen monşerlerin kaygılarının yersiz olduğu tescillenmiş oldu...” Fevzi Öztürk/Dünya Bülteni

Biz gemi yığitlerini ve şehitlerimizi karşılamak için Sarayburnu’na gittik. Sevinç ve gururla bekledik gelişlerini. Hep birlikte “KAHROLSUN İSRAİL”, “TÜRKİYE-FİLİSTİN OMUZ OMUZ” diye bağırdık.

Ve nihayet geldiler... Biz “KAHROLSUN İSRAİL” dedik, onlar -şehitler- birbirine baktılar ve güldüler; ama ben onlara bakamadım. Ben onlara bakamadım; çünkü elimde ajans haberi vardı.

“Değişen Dünyada İslam’ın Değişmeyenleri” Konulu Konferansımız Ankara’da Yapıldı

Genç Birikim

2010-2011 dönemi konferans/panel programlarımızdan biri daha Ankara’da Dergimiz Konferans Salonunda 02 Ocak 2011 Pazar günü gerçekleştirildi.

Konferansımızın konusu “Değişen Dünya’da İslam’ın Değişmeyenleri”, konuşmacımız ise Araştırmacı-Yazar M. Beşir Eryarsoy Hoca idi. Yoğun bir katılımın olduğu Konferansta M. Beşir Eryarsoy Hoca oldukça doyurucu bir konuşma yaptı.

Konferansın geniş özetini, okuyucularımızın da istifadesini teminen aşağıda veriyoruz:

Bismillahirrahmanirrahim

El-hamdulillahi Rabbil âlemin ves-selatü vesselamu ala Rasulune Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain.

Allah’ın selamı, rahmeti ve bereketi hepini-
zin üzerine olsun.

Bu konferansımızın unvanı az önce de ifade edildiği gibi değişen dünyamızda İslam’ın değişmeyenleri. Biz bu dünyayı kendimize nispet ederken benimsediğimiz bir dünya olduğu için değil, içinde yaşama durumunda olduğumuz için ‘dünyamız’ diyoruz yoksa şu andaki dünyanın kurgulanmasında, şu andaki dünyanın bu hali almasında biz Müslümanların katkısı olmamıştır. Şöyle katkısından bahsedilebilir; kendi sorumluluklarını yerine getirmedikleri için Müslümanlar ve İslam ümmeti bu halin ortaya çıkmasında belki katkısı olmuştur. Çünkü meydanı boş bırakırsanız başkaları o meydanı istila eder. Bir Arap atasözünde denildiği gibi “vadiyi boş bulursa tilki oraya vali ke-

silir, orayı yönetir” bu böyledir. Gerçek sahipler kendi mallarına yeryüzüne halife kılındıkları dünyaya sahip olmazlarsa elbette birileri onların sahip olmaları gereken alana, gereken yerlere sahip olacaktır.

Zaman zaman Çin gibi Japonya gibi bir takım devletlerin güçlerinden bahsedilse bile netice itibari ile bunlar da bir şekilde Batı Uygarlığının teslim aldığı güçlerdir. Dolayısıyla bir şekilde bugün dünyaya egemen olan uygarlık Batı Uygarlığıdır. O halde Batı Uygarlığında değişkenlikten bahsederken günümüz dünyasında da değişkenliklerden bahsediyoruz anlamına gelir. Fakat günümüz dünyasını, dediğimiz gibi temelde Batı Uygarlığı teşkil ettiği için bizim onu mevzu bahis etmemiz gerekiyor.

Değişkenliğin Batı Uygarlığında çeşitli sebepleri vardır. Bu sebepleri temel bir iki başlık altında toplayıp izah etmeye çalışacağız.

Bilgi ve medeniyetin kaynağı, Batı Uygarlığında:

Biliyorsunuz bilginin çok önemli bir özelliği var veya müsait bir özelliği var. Eğer siz kendinizi bilgiye teslim ederseniz bilgi sizi şekillendirebilir ama bilgiyi teslim alırsanız bilgiye siz yön verirsiniz ve bilgi adı altında o bilgiye koşan ve bilgiye teslim olduğunu zanneden kitleleri istediğiniz gibi bilgi paravanı arkasında şekillendirirsiniz. Bugünkü Batı Medeniyetinin de hakkını teslim etmek lazım. İlme kendi fasih emelleri doğrultusunda istediği gibi şekil ve hürriyet kazandırabilmektedir. En tarafsız görünen ilmi yaklaşımlarda bile veya olması gereken ilmi yaklaşımlarda bile temelin-

de bozuk veya hatta en azından biz Müslümanlar olarak katılamayacağımız zihniyetler vardır, arka planlar vardır. İki örnek vereceğim: Batı tıbbında, ta eski Yunandan beri gözetlenen bir amaç vardır. Tıbbın amacı ölümü yenmektir. Hastalıklar ölümün türevi olduğu içindir. Bu amacı yine Batı Medeniyetinin bir başka ürünü olan Komünizm, Sovyetler Birliği'nde 1917'den sonra egemen oluncaya kadar batı çok sarıh ve açık bir şekilde dünyaya ilan etmemiştir. Bilenler bilirdi, bilmeyenler bilmezdi. Kapitalizm, Demokrasi ve buna benzer diğer izm'ler materyalizmin münafık temsilcileridir fakat Komünizm bu manada münafıklığa gerek görmemiştir. Kendisini olduğu gibi ortaya koyacak gücü bulduğu için Komünizm, Sovyetler Birliği'nde gücünü tesis eder etmez ilk olarak bilim adamlarına şu talimatı verdiler: denildi ki insan hayatının temeli, canlıların hayat temeli, yapıtaşı hücre olduğuna göre hücre icat edeceksiniz. Arka plan ne? Hücre icat edersen hayatı icat edeceğiz; hayatı icat edersen insanı da icat edeceğiz. Frankenstein hikâyesini hepimiz bilirsiniz. Tüm bunun temelinde ne var? Batı'nın tıba ve buna bağlı olarak tıbbın çevresine dönüp dolaştığı ilimlere bakış açısı var. Allah'ın yarattığı kabul edilen insana rakip alternatif insan veya bir canlı ortaya çıkarmak, dolayısıyla da Allah'a rakip olmak. Bu tıp'ta bir örnek. Bir diğer örneğimiz uzay çalışmalarından olsun. Maksat ne? Batı'nın tarihinde, en azından orta çağ'da, Ay'dan sonrası her taraf ruhlarla, meleklerle, manevi yaratıklarla doludur; böyle bir inanç var orta çağ Hristiyanlarında. Bunlar, gökleri veyahut uzay çalışmalarını, böyle bir ruh bulunmadığını anlatmak için ortaya koydular. Sebeplerinden bir tanesi bu. Hatta anlatıldığına göre ilk Rus Kozmonotu Gagarin, dünyaya döner dönmez verdiği ilk beyanatı "uzaydan dünya ve kâinat çok muhteşem görünüyordu, insanın orada bir yaratıcı gücü hissetmemesi mümkün değildir." Beyanatı sonradan ilgili yerlerden gelen emirle ajanslarda değiştiriliyor: "uzaya çıktım, Allah'ı aradım ama Allah'ı göremedim." veya "tanrı'yı aradım ama tanrı'yı göremedim." Demek ki Batı'nın zihniyetinin arka planında yatan şey ilme istediği yönü vermektir. Sosyal bilimlerde, bunun üzerinde biraz daha durulursa daha açık ve net olarak görülür. Dolayısıyla Batı bu zihni yaklaşımdan, yani ta eski Yunan'dan gelen tanrıları yenik düşürmek zihniyetinden hareketle ne yapmıştır. Sürekli olarak kendindeki arka zihinsel planla ilim yönlendirilmek istenmiştir ve neticede ilim, inancın reddi ve inkârı için bir basamak, bir araç olarak şu veya

bu şekilde, eğitiminde olsun, medyada olsun ve insanların kendi aralarındaki kültürel iletişim durumlarında olsun, onun için kullanılmıştır. Darwinizm'in bu amaçla kullanıldığını çok rahat bir şekilde görebilirsiniz. Hani dedik ya bu zihniyet ta Grek'ten geliyor. Bunu da kısaca şöyle izah edelim. Hepinizin bildiği gibi Grek Medeniyetinin temelinde ne var? Çok tanrıcılık ve putperestlik var. Çok tanrılar ne yapar? Tıpkı insanlar gibi birbirleriyle yarışır ve tanrılar tanrısı Zeus, bilginin simgesi olan ateşi başta kendi tekelinde olmak üzere tanrılar camiasının dışına çıkararak insanın eline geçmemesi için özellikle çalışıyor. Yarı tanrı olan Promete ne yapıyor? Ateşi alıyor, insanlığa götürüyor, teslim ediyor. Zeus da bundan dolayı onu ebedi bir azaba mahkûm ediyor. Her gün bir kartal gelecek, onun ciğerlerini akşama kadar yiyecek, ertesi gün tekrar ciğerleri tazelenecek yine kartal gelecek onun ciğerlerini yiyip bitecek. Niçin ilmin, bilginin simgesi olan ateşi Promete, alıp insanlara teslim ettiği için insanlar da bilgi sayesinde tanrıya rakip olabilecekleri düşüncesiyle bu cezayı hak ediyor.

Bu arka zihinsel plana sahip olan Batı'da bilginin üç tane temel kaynağı vardır: Birincisi Akıl'dır. Akıl bize göre bir şudur; eğer siz onu bir kaba koymazsanız onun nasıl bir şekil alacağı belli değildir. İşte bu kap az önce söylediğimiz bu zihinsel arka plandır. Akıllar da ona göre şekillenir. Bu şekilde şekillenen akıl deney yapacak. İkinci ayağı Batı Medeniyetinin ikinci unsuru deney. Grek Medeniyetinde deney, o zamanın filozofları nazarında ayıptır. Filozoflar, ilim adamları veyahut da o zamanın

ilim adamları sadece düşünce üretirler. Deney diye bir şey, hayır onunla köleler uğraşır; ameli iştir çünkü. Bedeni işlerle köleler uğraşır; deney de bir bedeni iş olarak görüldüğü için hiçbir şekilde Batı, Ortaçağın sonlarına kadar bilimsel alanda deneyi tanımamıştır. Hatta Rönesans'tan sonra bile deneyi bilmiyor. Aydınlanma çağı ile Rönesans arasındaki yıllarda Endülüs'ten, Sicilya'dan ve buna benzer Batı'ya yakın İslam merkezlerinden deneyi öğreniyorlar ve fiziğe deneyi sokan, baba olarak kabul edilen veya kimyada, fark etmez bütün deneysel ilimlerde İngiliz Roger Bacon'ın tahsil hayatının uzun bir zaman Endülüs'te geçtiği, deney yapmayı Endülüs'ten öğrendiği saklandı ve böylelikle deneyi, Batı İslam'dan öğrenmiş oldu.

Batı Medeniyetinin üçüncü kaynağı bize göre felsefe, sosyal bilimlerdir ve bunlara ege-men sabit değerlerin olmayışdır.

İslam uygarlığının etkisi

Bunun, gerçekten şimdi söyleyeceğimiz hususun, Batı Uygarlığı açısından çok ciddi bir şekilde tetkik edilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Batı, İslam'dan çok şey alırken nasıl yapabildi de kendi medeni anlayışını, ilimlere bakışını, daha doğrusu kendisinin karakteristیک materyalist özelliklerini ortadan kaldırmayacak şekilde İslam'dan ve İslam medeniyetinden iktibaslarda bulundu. Bu önemli bir sorudur kanaatimce. Bunun çok etraflı bir şekilde ortaya konması lazım. Bir batılı bunu yapmaz. Çünkü bu, onun için bir mesele değildir. Fakat biz özellikle İslam ümmeti kendi medeniyetini yeniden inşa etmek durumunda iken Batı Medeniyetinden de bir şeyler iktibas etmek zorunluluğunda eğer kendisini hissediyor-

İslam uygarlığı batıyı etkilerken batı çok ciddi bir titizlik gösterdi ve batının İslam'a karşı o savunmasını, hani vücut mikroplara karşı kendisini savunuyor ve koruyor ya öyle bir savunma, onların bakış açısından söylüyoruz; ifade yerindeyse İslam medeniyeti mikroplarına karşı çok ciddi bir şekilde kendilerini korumaya çalıştılar ve buna dikkat ettiler. Hiçbir şekilde İslam uygarlığının temelindeki zihniyetin kendi semtlerine uğramasına fırsat vermediler. Ya ne yaptılar? Baktılar ki Arapça bir ilim dilidir, Arapçayı öğrendiler. Papazlarına varıncaya kadar oryantalizm zaten ciddi ciddi böyle doğdu. Arapçayı öğrendiler. Baktılar ki İslam dünyasında ciddi ilmi çalışmalar var, en parlak öğrencilerini oraya gönderdiler.

sa muhtemelen Batının İslam'a karşı bu duruşundan belki faydalı sonuçlar veya ibretler çıkartılabilir diye düşünüyorum, olabilir. Dolayısıyla bunu yine yapacak olanlar veya yapmaları gerekenler herhalde Müslümanlardır ama Müslümanların özellikle sosyal bilimlerde yine İslam ümmeti yani müsbet ilim dedikleri deneysel ilimlerde iyi ilim adamlarımız var. Fakat şöyle dünya çapında İslami bir gözle kendisini ortaya koyabilmiş veya kabul ettirebilmiş, bu manada sosyal ilim alanlarında âlimlerimizden, ilim adamlarımızdan, fikir adamlarımızdan galiba pek söz edilemez. Yani bu bizim için ciddi bir eksiklik. İşte İslam uygarlığı batıyı etkilerken batı çok ciddi bir titizlik gösterdi ve batının İslam'a karşı o savunmasını, hani vücut mikroplara kar-

şı kendisini savunuyor ve koruyor ya öyle bir savunma, onların bakış açısından söylüyoruz; ifade yerindeyse İslam medeniyeti mikroplarına karşı çok ciddi bir şekilde kendilerini korumaya çalıştılar ve buna dikkat ettiler. Hiçbir şekilde İslam uygarlığının temelindeki zihniyetin kendi semtlerine uğramasına fırsat vermediler. Ya ne yaptılar? Baktılar ki Arapça bir ilim dilidir, Arapçayı öğrendiler. Papazlarına varıncaya kadar oryantalizm zaten ciddi ciddi böyle doğdu. Arapçayı öğrendiler. Baktılar ki İslam dünyasında ciddi ilmi çalışmalar var, en parlak öğrencilerini oraya gönderdiler. Hatta Arapça bir dergide bir belge olarak gördüm, -şu anda unuttum- İngiliz kralı o zaman için kraliyet ailesinden bir gemi gönderiyor Endülüs hükümdarına. Diyor ki "Biz buradan ailemize mensup o asilzadeleri sizden görgü öğrensinler, adab-ı muaşeret öğrensinler diye gönderiyoruz. Onları güzel bir şekilde karşılayacağınıza da ümidimiz sonsuzdur" gibi bir ifade.

İstanbul'un fethi nasıl etkiledi?

İstanbul'un fethiyle birlikte Avrupa'nın özellikle ticari hayat damarlarının yavaş yavaş kurumakta olduğu ciddi bir şekilde fark edilince Batı Endülüs'ün de yıkılmasından sonra ki İstanbul'un fethiyle Endülüs'ün çöküşü yaklaşık aynı tarihlere denk geliyor. Yeni fetihlerle veyahut ta alternatif coğrafi yollar, ticari yollar bulunmaya çalışılıyor. Bütün bunlar ister istemez yoğun bir şekilde ilmi hayatın yeniden canlanmasına, ortaya çıkmasına sebep teşkil ediyor. Ve batının İslam'a karşı yaptığı ikinci bir husus Batı Uygarlığının Batıda orta çağ boyunca egemen olan Hristiyanlığa karşı yapıyor. Rönesans hareketi nedir; koca bir orta çağın atlanarak Yunan kültürüne geçilmesidir. Yunan kültürünün temel özelliği ne? Putperest ve maddeci bir kültür ve medeniyet olmasıdır. Böylelikle Batı, batıl ve tahrif edilmiş bir dini inanç dahi olsa o inancın en azından ahlaki alanda insana kazandıracağı hususlar varken onları almadığı için ne yapmış oluyor, bu şansını da kaybediyor. İşte bu hal, Batı Uygarlığında namus, ahlak, fazilet gibi değerlerin ortadan kalkmasını sağlıyor.

Diğer bir dış etken, -gerçi coğrafi ve sosyal olarak kendilerinin içinde ama unsur olarak ve medeniyet olarak dışarıda oldukları için biz bunu dış etkenler arasında sayıyoruz- Yahudi'nin yorum ve olayları lehlerine, ifade yerindeyse çevirme becerisi. Gündemleri kendi lehlerine, ahlaksızlığa, kapitalizme ve sanayi inkılâbına çevirecek şekilde kendi çaplarında müdahil olmaları. Az önce bahsettiğimiz Rönesans'la birlikte, coğrafi keşiflerle birlikte reform hareketleriyle birlikte Avrupa zihinsel olarak yavaş yavaş kapitalistleşiyor. Coğrafi keşiflerle birlikte Avrupa'ya türlü türlü zenginlikler akıyor. Sanayi inkılâbı ile birlikte yatırım alanları ortaya çıkıyor; bunun için para gerekiyor. Para kimde var? O zaman için Yahudilerde var. Yahudiler önceleri, hatta savaşa gidenlerin paralarını emanet alıyorlar; bakıyorlar ki bu emanetler çoğaldı ne yapalım, bunları paraya ihtiyacı olanlara aynı emanetleri faizle verelim. Banka sistemi kapitalizmin doğuşuyla birlikte bu şekilde ortaya çıkıyor. Şu anda bankalar aynı şeyi yapmıyor mu? Aldıkları mevduatı Ali'nin kûlahını Veli'ye giydiriyorlar. Bu giydirmenin karşılığında da aradaki rantı kendileri topluyorlar ve İslam bu kazancı çok ciddi bir şekilde haram kılıyor; Allah'a ve Rasülüne açılmış bir savaş olarak değerlendiriyor. Yahudiler her zaman için, halen öyledir. Özellikle Yahudiliğe ciddi manada bağlı olduklarını

kabul eden radikal Yahudiler ahlakın ve inancın büyük bir güç olduğunu bilirler ve bunun farkındadırlar. Onun için kendilerinin dışındaki toplumların ahlaki değerlerinin erimesine güçleri yettiği kadar yardımcı olurlar, bunun önünü açarlar.

Batı Medeniyetinde değişkenliğin bir diğer unsuru, üçüncü etken inkılâplardır, devrimlerdir. Birincisi Fransız inkılâbı. Fransız inkılâbı ne gibi değişiklikler yaptı? Zihinsel olarak siyasi anlamda krallıktan, cumhuriyete geçişi getirdi. Üretim alanında, feodal üretimden, kapitalist üretime geçişin yollarını sağladı. Bunda kapitalizmin itikadi bir temeli de vardır; onu da Luther ve Calvin sağlamıştır. Yani Protestanların kolları. Çünkü bunlar daha önceki Hristiyan öğretilerinde faiz yasakken faizin normal bir kazanç olduğunu dahi müdafaa ediyordular. İnsanın teşebbüsünün sınır tanınaması gerektiği üzerinde duruyorlar. Devam eden bu siyasal evrim cumhuriyetten faşizme ve komünizme kadar evriliyor ki komünizmden sonra da biliyorsunuz demokrasi globalizm v.s diye devam ediyor. Ondan sonra da tabi demokrasiye ve globalizme evriliyor. Bakınız demek ki krallıktan tutuyorsunuz, feodalizme, imparatorluklar bilmem neler v.s gele gele sürekli olarak Fransız İnkılâbının etkisine bağlamamız mümkün. Çünkü onla başladı. İhtilalden sonra kurulan Fransız Parlamentosunda, sağdaki parlamenterler, geçmişte daha çok savunan daha çok korumacı muhafazakâr denilen tipten iken öbürleri olabildiği kadar açık ve radikal değişikliklerden yana olan kesimler olarak ortaya çıkıyor ve bunun arkası böylece devam ediyor.

Diğer bir inkılâp ise sanayi inkılâbıdır. Şimdi sanayi inkılâbı biliyorsunuz özellikle iktisadi hayatı çok büyük ölçüde etkilemiştir ama iktisadi da az önce belirttiğimiz gibi bir zihinsel arka plan yönlendiriyor. Bir örnek verelim. Bugün klasik olarak iktisat kitaplarının ilk cümlesi diyelim ki iktisadın amacı anlatılırken veya tanımı yapılırken ne deniyor? Sınırlı olan zenginlik kaynaklarının sınırsız ihtiyaçlara cevap verebilmesi için kullanılma, değerlendirme sanatıdır. Burada bir Müslüman için iki tane önemli nokta atlanıyor: 1) Rızkın Allah tarafından (tekeffül) edildiği. 2) İsrafın yasaklığı. İktisadın bu tanımını içerisinde ne var? Kapitalizmin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için sürekli olarak insanın tüketim arzu ve ihtiyacını kamçılar. Çağdaş bir batılı yazar diyor ki "televizyonlardaki haber programları, bilgi programları, belgeseller vs. hepsi, reklamlar arasındaki boşlukları doldurmak içindir."

Kapitalizm, ifade yerindeyse çark içerisinde işliyor. Bu neden kaynaklanıyor? İnsan ve madde ilişkisinden kaynaklanıyor. Batı zihniyetinde madde benim sonsuz ihtiyaçlarımı karşılamak için vardır. Madde, eşya, kısacası dünya hatta ve hatta benim dışımdaki herkes, benim ihtiyaçlarıma hizmet etmek için vardır. Dolayısıyla ben bunları kendi hizmetimde kullandığım zaman hiçbir sınırdan beni sınırlandırmaması, önümü kesmemesi lazım. Peki, bu yaklaşım ile ortada olan üretim anlayışı, insan, madde, alet, zekâ ilişkisi bir yerde durmasını bilir mi? Adil ve hakkaniyetli bir çizgide karar kılabilir mi? Buna imkân kalmıyor. Yani sürekli olarak gördüğümüz Batıdaki bu değişkenlik aslında insanın kendisini tahrip ediyor. Duygularıyla, düşüncesiyle, ulvi değerleriyle kısacası ruhuyla ve ahlakıyla insanı bitiren bir hal alıyor. Diğer bir husus; sanayi inkılabının bünyesinde az önce de kısaca bahsettik ismen de bahsedelim, coğrafi keşifler. Coğrafi keşiflerin amacının çoğu kimsenin anlattığı gibi ilmi çalışma falan yapmak değil, onlar olmuşken o da olmuştur, amaç, dediğim gibi Macellan'ın Filipinlere çıktığı zaman söylediği şu cümlede ifadesini buluyor. Diyor ki "şimdi İslam dünyasının boynuna kemendi doladık, geriye bu kemendi sıkamak kalıyor." Ben onları canı, suçlu ilan etmek için söylemiyorum, amaçlarını anlamak açısından söylüyorum. Malik b. Nebi diyor ki bu vesileyle parantez içinde onu da ifade edelim: "Sömürücülük yoktur, sömürülmeye kabil olmak vardır; yani sömürülebilecek konumda olmak söz konusudur. Sen ümet olarak sömürülecek konumda olmasaydın

kimse seni sömüremezdi ki." Burada mesuliyet çok ciddi bir şekilde Müslümanların omuzlarındadır.

Komünizm ne kadar materyalist bir sistemse kapitalizm de o kadar materyalist bir sistemdir. Liberalizm zihinsel olarak ne kadar insanın hürriyetine sınır tanımayarak adeta temelinde Allah'ı ve Allah'ın iradesini, Allah'ın iradesinin insan için sınır belirleme yetkisini reddediyorsa aynı şekilde bu manada onların komünizmden, komünizmin de onlardan, zihniyetlerinden hiçbir farkları yoktur.

Gelelim sonuca. Ne oldu peki, bu şekilde sabit kaderi olmayan bir medeniyet veya -pergelinin iki tane ucu var- her şey değişmelidir ve dine, inanca karşı duruş dışında batıda sabit hiçbir değer yok. Ne oldu peki. Bunun neticesinde bu süreç ve bu etkenler elbette insan hayatına ne olarak yansıdı? Şu şekilde yansıdı: 1) Özellikle Rönesans'tan sonra yavaş yavaş tekerleği dönmeye başlayan, ondan sonra özellikle Aydınlanma Çağıyla tekerleği hızlandıran, ondan sonra da yokuş aşağı sürekli bir eğik düzlem halinde o tekerleğin hızla indiği bir tarzda dinden kopmuştur. Burada dinin mahiyeti üzerinde durmuyoruz. Ben şuna inanıyorum ki ahlaki inanç ve değerlerin muhafazası açısından ortaçağ Hıristiyanlığı, Batı için şimdiki kadar çok daha hayırlıydı. Sadece o çerçevede. Yoksa batıl bir din; hayır aramanın bir anlamı yok; bu benim kendi âcizane değerlendirmem 2) Ahlak ve değerlerin değişkenliği. Bir zamanlar kız öğrencilerini kiliseye gönderiyorlardı tahsil için; o zaman tahsilin kaynakları kiliseydi. Gönderdikleri zaman perdeli arabalarla gönderiyorlardı. O kadar ihtilata karşı hassas, gerekiyor muydu? Bu kadar belki de hiç gerekmiyordu fakat vardı bu hassasiyet. 3) Başkasına bakışı. Batının insana bakışı da yine Grek Kültürüne dayanıyor. Grek kültüründe insanlar kaç gruptu 1) Atinalılar, asilzadeler birinci sınıf insan. Herkes onlara hizmet etmek zorunda 2) Asilzadelerin köleleri 3) Barbar diğer insanlar. Aynı kanaat Roma'ya da intikal etti. Romalılar, Romalıların köleleri ve onların dışında kalan barbarlar. Aynı kanaat sömürgecilik ve emperyalizme de intikal etti. Avrupalılar Afrika'da olsun Hindistan'da olsun uzak doğuda olsun Çin'de, şurada burada. Ne yaptılar? Biz buraya size medeniyet getirmeye geldik. Avustralya koca bir kıtadır. Karanlık bir tarihi vardır, daha doğrusu karartılmış bir tarihi vardır. Avrupa'nın Amerika'da işledikleri cinayetlerden hiç aşağıda değillerdir Avustralya'da.

(Devam edecek)

Ocak Ayının İkinci Konferansını da Gerçekleştirdik: “Müslüman Hanımın Kimliği ve Tesettür”

Genç Birikim

Ocak ayı içerisinde yaptığımız ikinci konferans bayanlara dönük bir konuyu ihtiva ediyordu. **“Müslüman Hanımın Kimliği ve Tesettür”** konulu Konferansımız da Dergimizin Konferans Salonunda 23 Ocak 2011 Pazar günü gerçekleştirildi.

Konuşmacımız Kocaeli Zamanın Zeynebi Derneği Kurucu Başkanı Sabiha Ateş Alpat idi. Konuşmasında ağırlıklı olarak kimliğin ne anlama geldiği ve bu çerçevede Müslüman hanımın kimliğinin nasıl olması gerektiği üzerinde durdu. Tesettürün bir şeklinin değil ama bir ölçüsünün olduğunu ve bu ölçüyü de modacıların değil Allah ve Rasulünün belirlediği ifade edilen konuşmanın geniş özetinin ilk bölümünü, okuyucularımızın da istifadesini teminen aşağıda veriyoruz:

Esselamu Aleyküm ve Rahmetullah

İnşaALLAH bana verilen konuyu bilgim, gücüm nispetinde sizlere aktarmaya çalışacağım. Hep birlikte bu hakikatleri hatırlayıp gündemimizi oluşturmaya çalışacağız. “Müslüman hanımın kimliği ve tesettür” konumuz bu idi. Değerli hanımefendiler hepimizin malumu olduğuna göre ALLAH bizi bir dişi ve erkekten yaratıp belli bir süreçten sonra yeryüzüne bizi yerleştirdi ve bu yerleştirme amacının, yaratılma amacının, yaratma amacının kulluk olduğunu, yeryüzüne yerleştirme amacının da bu kulluk sınavı olduğunu bizlere beyan etti. Bunu bize peygamberleriyle ve vahiyyle bildirdi. “Ben insanları ve cinleri yalnız bana kulluk etsinler diye yarattım.” Bununla beraber muhatabı olduğumuz son dinin ilk emri de “ikra”dır. “OKU.”

Çünkü biz okumayınca kulluğun ne olduğunu, tesettürün ne olduğunu, yaradılış gayemizin ne olduğunu bilemeyecektik. Bu nedenden dolayıdır ki ALLAH (azze ve celle) bizi ilk olarak ta “ikra” emriyle muhatap kıldı. Okumak farz-ı ayn ve kifaye olmak üzere ikiye ayrılır. Farz-ı ayn olan ilimlerin kadını-erkeği şartı yok. Mutlak tedris edilmesi gerekiyor ki bu tedris edilmesi mutlak olan ilimlerin başında iman emri geliyor. Allah-u Teâlâ (azze ve celle) bizi yeryüzüne yerleştirdikten sonra insanoğlu dönem dönem azgınlaşmış ve dönem dönem uyarıcılarla karşı karşıya kalmıştır. Dönem dönem hak yolundan sapmış ve ALLAH tekrar çizgiye, kulluk anlayışına yönelmeleri için birer peygamber göndermiştir. Son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v), bundan sonra bir uyarıcı gelmeyecek Kur’an sonuna kadar sünnetle birlikte önümüzde duruyor ve artık kıyametle birlikte uyarıcıların son noktası da koyulmuş olacak. Değerli hanımlar! Allah-u Teâlâ (azze ve celle) neyi nasıl yapacağımızı bize peygamberlerde şekillendirmiştir. Fakat ilk emri unutan bizler, biraz eleştirmemiz gerekiyor bu noktada kendi kendimizi. Oku emrini unutan bizler, Kur’anî kavramları yine Kur’an’dan öğrenmemiz gerekirken biz tembelliğe kurban giderek dini kavramları kulaktan dolma bilgilere kurban verdik. Mesela bugün ALLAH bize “sizi ben bana kulluk edesiniz diye yarattım” diye buyururken değerli hanımlar, kulluğun ne olduğunun cevabını yine Kur’an’da aramamız gerektiğini maalesef unuttuk. Bugün bir röportaj yapmaya kalkıştığımızda, “kulluk nedir?” diye genel anlamda cevaplar, namaz, oruç, hac ve zekâtıdır. Çünkü

kulluk özel ibadetlerle sınırlandırılmış bir kavram olmuştur gündemimizde. Değerli hanımlar, kulluğu yine Kur'an'dan öğrenmek durumundayız. Kulluk Kur'an-ı Kerim'de anlatılan ifadeyle söz dinlemek, boyun eğmek, kayıtsız ve şartsız teslim olmak anlamına geliyor. Bu manadan hareketle ALLAH'ın bizi niye yarattığını bir kez daha güncelleştirelim. "Ben sizi, bana şartsız kayıtsız teslim olun diye yarattım. Sorgulamadan hani sorun öğrenin ama yargılamadan, itiraz etmeden bana itaat edin diye yarattım." diyor. Dolayısıyla itaat etmemiz gereken noktayı da gerçekten Kur'an ve sünnet, vahiy ve onu açıklayıcı Peygamber sünnetiyle bize bildirmiştir. Şimdi bu girişten sonra Müslüman hanımın kimliği tesettürümüz nasıldır, ne olmalıdır, ona giriş yapaalım inşaALLAH. Ondan önce kimliğin ne olduğunu gücümüz nispetince ortaya koyalım. Kimlik nedir? Neden Müslüman hanımın kimliği önemlidir? Aslında kimlik her bir birey için çok mühim arz eden bir konudur. Çünkü kimliksiz insan aynı zamanda kişiliksiz insan anlamına geliyor. Modern psikolojinin tanımına göre kimliğin ne olduğunu irdelemeye çalışalım. Kimlik insana özgü belirti ve nitelikleri ortaya koyan, bu ortaya koymaya yarayan olguya kimlik denir. Diğer bir deyimle; Kimlik bir kişinin kim olduğunu tarif ediyor. Kimsiniz, kimlendensiniz, sorusuna verdiğiniz cevap sizin kimliğinizdir. Kimsiniz diye sorulan soruya ortaya koyulan tanım bu kimse'nin kimliğidir. Kimlik denilince kişilik, şahsiyet gibi kavramlar da gündemimize düşüyor. Kişilik nedir, şahsiyet nedir, diye sorulduğunda; kim-

lik kim olduğunuzu ortaya koyuyor, kişilik yani şahsiyet de o kim olduğunuzla alâkalı, uyumlu söz ve davranışlarıdır. Yani bir kimse önce kim olduğunu bilecek, tanımlayacak. Onun için kimliklerden, bilinçli tercih önemlidir. Sonra da o bilinçli olarak tercih ettiğiniz kimlikle uyumlu söz ve davranış içerisinde bulunursan bu insan kimlikli, kişilikli, şahsiyetli demektir. Kimlikli olduğumuz şahsiyet ve kişilik o bilinçli tercihle kabul ettiğiniz kimliğe uygun söz ve davranışlardır. Ben psikoloji okurken bu tanıma ilk duyduğumda emin olun ki tek kelime ile şok olmuştum. O zaman bana öyle gelmişti. O zaman demiştim, bütün sokaklar, ben dâhil kişiliksiz, niteliksiz insanlarla dolu. Bu tanıma bakarsanız böyle. Şahsiyet ve kişilikle uyumlu söz ve davranışlarımız, bu tanım bilimsel bir tanım. Bunun Kur'anî tanımı da var. Sözüyle, eylemi bir olmayanların ne olduğunu siz benden daha iyi biliyorsunuz, Kur'an tanımında münafık diye adlandırılıyor. Onlar şahsiyetsiz kişiliksiz. Bu benim biraz önce tanımlamaya çalıştığım tanım. Modern psikolojiyle tanımlanmış bir terim. Dolayısıyla kimlik, iç olgu; kişilik, şahsiyet bu iç olgunun dışa yansımasıdır. Kimliği çıkarıp ortaya koyamazsın, bu bir iç olgudur. Şahsiyet ve kişilik de bu kimliğin dışardan yansımasıdır. Müslüman kimliğinin sahibi ALLAH olduğuna göre o halde biz önce bilinçli olarak kim olduğumuza cevap vereceğiz. Veriyoruz ve adımız Müslüman. O zaman uyumlu söz ve davranışlarını da yine ALLAH belirliyor. O halde burada düşünmeliyiz. Bizim sokaklarımızdaki tavırlarımız, evdeki tavırlarımız, sosyal hayattaki tavırlarımız, toplumdaki tavırlarımız, tercih ettiğimiz kimliğe uyumlu bir durum arz ediyor mu? Eğer uyumlu bir durum arz etmiyorsa, tercih ettiğimiz kimlikte bir problem yok. O kimliğin çerçevesini ALLAH çizmiştir. O halde biz bu kimliğin çerçevesini algılamakta problem yaşıyoruz. Bu, sonucu maalesef değiştirmiyor. Kendimiz istedik Müslüman olmayı, zaten babadan oğula geçen, babadan kıza geçen bir dinin ALLAH'ında kabulü yoktur. Babam istiyor diye bir kişi Müslüman olamaz ya da bir başkası istiyor diye. Kişinin kendi tercihi önemlidir. Bunun için de "Dinde zorlama yoktur." diyorlar değil mi?

Peki değerli hanımlar genel ifadeyle sonuçta tozpembe bir tablo çizmek bizim gerçekleri ortadan kaldırmıyor. Bu kimliği kendimiz tercih ettiğine göre hedefimiz madem İslam kimliği, bu sokaklarda kızımızla, hanımımızla, gencimizle, ihtiyarımızla bu kimliğe uymayan söz ve davranışların cevabı nedir? Hani kimli-

ği kendimiz tercih etmiş-tik. Artık gün be gün başında örtü takan kızların maalesef ellerinde flörtleri, sevgilileri gün yüzüne çıktı mı çıkmadı mı? Tesettürden çıkmış ucube haline gelmiş örtüler. Ki maksat örtü değildir tesettürdür. Tesettür de kesinlikle şekille alâkalı değildir sadece.

Geçenlerde başörtüsü eylemini Kocaeli'nde yaptık. Şu başörtüsü demeyelim artık hanımlar. Çünkü İslam'da başınıza alın bir tane bez geçirin, diye bir hüküm yok. Böyle bir şey yok İslam'da. Gidin, fıkhi araştırın, tefsiri araştırın, başınıza bir parça bez geçirin diye bir hüküm yok. Tesettür hükmü vardır. Bu da her söz ve davranışları içine alıyor. Hem vakarı içine alıyor, hem ahlakı içine alıyor, hem de bir şekli değil ama bir ölçüyü içine alıyor. Şekli almaz ama bir ölçü vardır. Biz orda dikilirken açık bir hanımefendi yanımıza geldi ve yanımdaki ölçü dışı başına bir bez parçası geçirmiş bir kardeşimize dedi ki: "Size hak vermiyorum, başörtünün de serbest kalmasını istemiyorum. Size de katılmıyorum, sizi de kınıyorum. Aynen bu ifadeyi kullandı, herkes şaşırıldı. Madem siz tesettürü savunuyorsunuz, bu kılığınız ne demezler mi? Bu üstündeki pantolon da ne demezler mi? Tesettürü savunuyorsun madem, seni kınıyorum, dedi ve çekip gitti. Hiçbir şey diyemedik. Söyleyecek bir tarafımız yok. Çünkü savunacak bir tarafımız yok. Herkes beni tanıdığı için bana döndüler, ben de dedim, söyleyecek bir şeyimiz yok susun dedim. Bizim bu lafı yememize sebep olan kardeşimiz utansın dedim. Bizim söyleyecek hiçbir şeyimiz yok.

Bir gün çok yorgun bir şekilde duraktan eve gideceğim. Baş örtülü bir kız İmam-Hatip'te okuyan bir kız sevgilisiyle birlikte el ele tutuşmuş, afedersiniz, sadece özel pozisyon kalmış, burun burunalar. Korkunç bir vaziyette. Bir, iki derken ben duramadım. Kızın yanına gittim. Kızım, dedim. Çıkar şu başındakini. Çıkar şu başındakini de sonra ne halt edersen et. Kız hiç

Biz Müslüman kimliği tercih ettik. Vallahi hiç kendinizi yaban görmeyin. Siz şu an Muhammed (a.s) ümmetlerinden kadınların şu zamandaki temsilcilerisiniz. O halde bir sahabeye nasıl yakışıyorsa öyle bir ahlak yapımız olacak, bir sahabeye nasıl yakışıyorsa öyle davranışlarımız olacak, bir sahabeye nasıl yakışıyorsa tavırlarımız, sözlerimiz ve eylemlerimiz o çerçevede olacak. Çünkü kimlik diyerek biz Müslüman kimliği tercih ettik.

elini indirmede, bakıyor yüzüme. Senin buna ne hakkın var, niçin örttün başını. Neden biz, sizin yüzünüzden solcu gazetelerin köşesine konu oluyoruz. Çünkü kulluk nedir bilmiyoruz. Bu çocukları ben suçlamıyorum, bizim çocuklarımız, bizim torbamızdan çıktı ve maalesef hepimizin bir hastalığı var: Biz İslami hükümleri kendi kafamıza göre algılayıp, yorumlayıp öyle hareket etmekten hiç perva etmiyoruz. Oysaki bizim bir modelimiz vardı. Hz. Muhammed, kızı na nasıl öğrettiyse tesettür öyle olacaktı. Hanımına nasıl öğrettiyse biz de öyle olacaktık. Başka şekilden başka yoldan gitmeyecektik. Modacılar kim oluyordu ki benim örtüme şekil biçeceklerdi.

Benim şeklimi biçen vardı zaten ama maalesef bizler "ikra"yı yani okumayı unuttuğumuz için kimliğimize ters düşen hareketlerle yüz yüze kalabiliyoruz. Dinde zorlama yoktur, hiç kimse zorla Müslüman ol diyemez. Serbesttir ama Müslüman olduktan sonra o çerçeveye uymak da zorundadır. Yani ben kapansam ya da kapanmasam, dinde zorlama yok, namaz kılsam ya da kılsam dinde zorlama yok. Böyle bir şey yok arkadaşlar. O çerçeveye girdiğimizde en azından kişilikli, şahsiyetli olmamız için uymamız gerekiyor.

Biz kimiz? Bir sürü kimlikler var: demokrat kimlik var, laik kimlik vardır, Kemalist kimlik vardır, komünist kimlik vardır, sosyalist kimlik vardır, her türlü kimlikler vardır. Yani kim o kimliği tercih etmişse de biz o kimliği sevmeyiz, istemeyiz ama ikna da edemeyiz illa bu kimliği al diye. Çünkü zorla olunca da olmaz zaten. Fakat demokrat kimliği tercih eden, o kimliğin çerçevelerini bilip ona göre hareket edecek ki şahsiyetli sayılsın. Ebu Cehil'in bile bir şahsiyeti vardı. Ebu Cehil'in kimliğini sevmeyiz. Öbür dünyada perişan olacak bir kimliktir ama bir kimliği var. Sonuçta bir kimliği var ve ben buyum diyor. Örnek vermek gerekirse demokraside o kadar özgür olduklarını söylüyorlar da okul kapılarındaki kızların tutsak halle-

ri ne oluyor? Hani özgürlük vardı. Ya şahsiyet-sizsiniz ya da gerçekten demokrasi ve özgürlük yok. Bizi kandırıyorsunuz. Bunu çok savunduğunuz bilim söylüyor din söylemiyor. Dine göre söylesek münafıksız diyeceğiz de öyle demeyelim. Bilimi çok önemseydiğiniz için şahsiyet-siz diyelim.

Biz Müslüman kimliği tercih ettik. Vallahi hiç kendinizi yaban görmeyin. Siz şu an Muhammed (a.s) ümmetlerinden kadınların şu zamandaki temsilcilerisiniz. O halde bir sahabeye nasıl yakışıyorsa öyle bir ahlak yapımız olacak, bir sahabeye nasıl yakışıyorsa öyle davranışlarımız olacak, bir sahabeye nasıl yakışıyorsa tavırlarımız, sözlerimiz ve eylemlerimiz o çerçevede olacak. Çünkü kimlik diyerek biz Müslüman kimliği tercih ettik.

Bizim değer yargımız nedir, deyince bizim değer yargımız Kur'an ve sünnet'tir de sevgili hanımlar gerçekten hayattaki ölçülerinizi değer yargısı olarak Kur'an ve sünnet'ten mi alıyorsunuz? Şunu sormak lazım. Ne oldu bize, nerdeyiz, hani söz verdik. Biz "kalı bela"da; sonra Rasulullah'ın Akabe tepesine çıkan o sahabeler, ellerini uzatıp da söz vermişlerdi ya Rasulullah'a. Bütün dünyada gelip geçecek Müslümanlar adına hani söz vermiştik. Kimlik nasıl kazanılır, üç adım var: birincisi önce bulmak. Bunun İslam'daki karşısı iman. İkincisi tanımlamak, İslam'daki karşısı teslimiyet yani İslam. Üçüncüsü korumak, itisam deniyor, bunun İslam'da da karşısı ittikam.

Şimdi birinci adıma bakalım. Hanımlar gerçekten biz neye ve nasıl iman ettiğimizi, etmemiz gerektiğini, tedris ederek mi öğrendik nasıl oldu ki Lâ ilahe illallah sözcüğünü duyan adamlar âlim adam oldu sahabe zamanında. Lâ ilahe sözcüğünü anlayan, algılayan eşkiya adamlar, evliya adam oldu. Nasıl peki? Bu sözcükte bir problem olmadığına göre acaba bizim algımızda mı bir sıkıntı var ki aynı pozisyon yine olamıyor. Birincisi iman. Neye iman ediyoruz: ALLAH'a. Vallahi ve billahi Ebu Cehil'in de -sizleri tenzih ediyorum- Allah'a imanı vardı. Mekke'de kaç kâfir gösterebilirsiniz. Tarih-te hiç Allah'a inanmayan. Yok ki hepsi Allah'a inanıyor ve bir kısmı Rasulullah'ın doğru söylediğine de inanıyor. Bir kısmı Ebu Cehil'in -şu sözünü duydunuz değil mi- "Vallahi ben Muhammed'in doğru söylediğini biliyorum, fakat bizim aramızda rekabet var. Peygamber göndermek Allah'ın işidir. Bizim kabile bir peygamber çıkaramayacağına göre biz Haşimilerle rekabet halindeyiz ve savaşmak zorundayız.

Bakın biliyor "bu peygamberi Allah gönderdi." Zaman zaman şu duayı da yapıyor, biliyorsunuz, okumuşsunuzdur. Diyor ki: "yârabbi biz Muhammed'le savaşa gireceğiz, (Bedir Savaşına) sen bize yardım et de biz Muhammed'i yenelim." Yani dua ediyor bu adam, Allah'ı inkâr etmiyor. Demek ki sadece Allah'a iman etmek bizim kimliğimizin temel taşı değil, ya peki iman derken arkadaşlar neye iman ve nasıl imanı Kur'an ve sünnetten cevaplamak zorundayız: Kur'an ve sünnetten cevaplamak zorundayız, kafamıza göre değil. Onlara sorsan eğleniyorduk derler; onlara sorsan anamızı babamızı öyle gördük derler; onlara sorsan anamızdan babamızdan böyle işittik derler. Bunlar hep kınayan ayetler. Bilinçli tercih önemli. İman kimliğimizin birinci adımı. Neye ve nasıl, Allah'a ve inanın dediklerine ve yine O'nun istediği gibi. Vallahi Allah'tan başka tüm ilahlar reddedilmedikten sonra kesinlikle bu iman da-iresinden içeri girilmiş olmaz. İlah nedir, diye soru sorsak şu sokaklara, kaçta kaç bize cevap verir. Şu sokaklara soralım. Kaçta kaç bize ilahı anlatabilir. Vallahi, Allah'a yemin olsun ki Allah kendisini ilah tutmamızı istemiyor; bizden yemin olsun ki Allah kendisini rab tutmamızı istemiyor; bizden ya ne istiyor? Yalnızca kendisini ilah tutmamızı istiyor, yalnızca O'nu rab tutmamızı istiyor. O'nunla beraber başka ilahlar, başka rabler tutulursa bunun kimlik anlamında kabul görmediğini Kur'an bize anlatıyor; mü'min-Müslüman kimlik olmadığını anlatıyor.

Kur'an bize dört çeşit insan kimliğinden bahseder: mü'min kimlik, münafık kimlik, müşrik kimlik ve kâfir kimlik. Bu kimliklerin sınırı var; münafıkların neye nasıl iman ettikleri ortada; müşriklerin neye nasıl iman ettikleri ortada; kâfirler zaten neye iman ettiler ortada; mü'minlerin de neye nasıl iman etmeleri gerektiği ortada. Nasıl bir iman istiyor: tevhidi bir iman istiyor hanımlar. Emin olun ki çalışan bir bayandım. Sonradan dönüş yaptım hamd olsun. Allah bize hidayet nasip etti. Dönüş yaptığımdan beri tevhidi anlatmadığım ya da okumadığım gün çok nadirdir. Her gün gündemimizde tevhid vardır, çok istisna günler hariç. Birinci adım iman. İman tevhidi olacak. Bu da tedrissiz olmaz. Mutlaka tedris etmek, ilahın geldiği manayı mutlaka ama mutlaka öğrenmek zorundayız. İkincisi teslimiyet. Neye, nasıl teslim olacağız. Nefislerimize değil, nefislerimizin önümüze koyduğuna değil, bu kimliğin sahibi olan Allah nasıl teslim olmamız gerektiğini, peygamberlerle modellemiştir.

(Devam edecek)

Dil Nimetine Şükretmek

Medeni HANOĞLU

Dil, Allah tarafından insanlara kendilerini ifade etme ve nimetlerden tad almaları için bahşedilmiş büyük bir nimettir.

Allah'ın verdiği bütün nimetlere şükretmemiz gerektiği gibi dil nimetine de şükretmemiz gerekir. Dil nimetine şükür nasıl olmalıdır?

Dil, bizlere daima doğruyu söylemek, helal kazançla elde ettiğimiz gıdalarımızı yemek, içmek, tatmak, bir kötülük gördüğümüzde hikmetli bir şekilde düzeltmek, zalime karşı hakkı söylemek, asla ve asla yalan söylememek, dedikodu, gıybet v.b. kötü hasletlerden uzak durmak, daima Allah'ı zikretmek, güzel söz söylemek, müminlerin kalbini incitmemek için kullanmamız gereken ilahi bir nimettir.

Kur'an-ı Kerim'de yüce Allah Taha suresi 124. ayetinde "Kim Allah'ın zikrinden yüz çevirirse ona sıkıntılı bir hayat vardır." buyurmaktadır. Dilimizi ilahi rıza doğrultusunda kullanmamız bizim sıkıntıdan kurtulmamız için bir kalkan-zırh olacaktır.

Dilin güzel, edepli, kucaklayıcı sözler sarf etmesi, kalbimizin temiz olmasıyla alâkalıdır.

Dil kalbimizde olanı dışarıya yansıtır. Kalplerin huzur ve sükûnu sürekli Allah'ı anmakla olur. (Rad 28)

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var, o da şudur. Dilsiz olup ta Allah'ın rızasına uygun yaşayan insanlar aslında fiziki olarak özürlü (dilsiz) oldukları halde yaşantılarıyla hakikati haykırırlar. Demek ki dil dediğimizde sadece ağızımızda olan organı anlamamamız gerekir. Vahye göre özürlü (dilsiz) insan hakkı konuşmayan insandır.

Konuşurken bizim ölçümüz Kur'an ve sünnet olmalıdır. Her halimizde Allah'ı anarak yaşamalıyız. (Al-i İmran 191). Rasulullah şöyle buyurur: "Ya hâyır konuş yahut sus." "Tatlı söz ve yemek yedirmek sizi cennete koyar." "Sözünüzü dikkatli söyleyin sakın şeytan sizi haktan kaydırmazın." İbn Ömer (r.a) şöyle demiştir. "Kişinin en fazla temizlemesi gereken şey dilidir."

Doğru bakış açısı, doğru bir değerlendirmeyi sağlar. Dolayısıyla mümin'in, Mustafa İslamoğlu'nun ifadesiyle hayata VAHYİN gör dediği yerden bakması gerekir.

Dil nimetine nankörlüğün nedenlerine bakarsak şunu görürüz. Cehalet insanoğlunun maruz

kalacağı en büyük musibetlerden bir tanesidir. Allah bunu bildiği için ilk emrinde bizlere yaratan Rabbinin adıyla okumayı emrediyor.

Günümüzde cehalet faydasız bilgilerle beslenmektedir. Cahil insanlar cehaletlerinin farkında değiller. Örneğin cehaletin sonucu olan "fesat" günahını işleyen bu kişilerle ilgili Allah şu şekilde buyurmaktadır: "Kendilerine, yeryüzünde fesat çıkarmayın denildiği zaman, bizler ancak ıslah edicileriz" derler. İyi bilin ki asıl fesatçılar kendileridir; ama farkında değiller. (Bakara Suresi 11, 12.) Bu tip insanlar her şeyi bildiklerini zannederler. Oysa bir söz vardır. Bir insan âlim olduğu zannına düşerse cahil olur gider. Cahil insan ağzına geleni söyler. İnsanlar arasında söz dolaştırır, kalp kırar. Demek ki cehalet kalbe kötü duygu ve hislerin girmesine neden olur. Başta ifade ettiğimiz gibi kalpte ne varsa dışarıya o çıkar. Bu konuda Hz. Ali (r.a.) şöyle ifade etmektedir. "Kişinin şahsiyeti dilinin altındadır. Konuştuğunda ağzından çıkan kelimeler kişiliğini ortaya koyacaktır."

Cehalet nankörlüğün en büyük sebebidir. Burada cahil insan kimdir sorusuna bakalım. Cahil insan bilmediği halde bildiğini iddia eden tip. Yani bilgiçlik taslayan kişi. Bu tip insanların tedavisi olmadığı için İslam âlimleri onlardan uzak durmamızı tavsiye etmişlerdir. Ayrıca yüce Allah (c.c) bu tiplerden yüz çevirmemizi emretmiştir. Araf Suresi 119. ayette: (Rasulüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir" buyrularak bu hakikat dile getirilir.

Bu anlamda şunu söyleyebiliriz ki dil nimetine şükretmemiz için cahillerden yüz çevirmemiz ve Allah'ın kendilerine nimet verdikleri salihler ve doğrularla beraber olmamız gerekir. Hiçbir zaman unutmamız gereken bir gerçek var; üzüm üzüm baka baka kararır. Kim olduğumuz önemli olduğu kadar, kiminle olduğumuz da önemli. Rasulullah (s.a.v) "Âlimle oturmak, yüzüne bakmak ibadettir." buyuruyor.

Peygamberimiz (s.a.v) iki hasletlerinden dolayı müminlere cennet için kefil olacağını belirtiyor ve şöyle buyuruyor "Kim iki dudağı arasındaki organına ve iki bacağı arasındaki organına kefil olursa, ben de onun cennetine kefil olurum."

Peygamberimizin bize cennet için kefil olması için DİL nimetine hakkıyla şükretmemiz gerekir.

Kur'an ve İnsan

Murat ORAL
smg_sehadet63@hotmail.com

Tarih boyunca insanın mahiyetini, hayatının gayesini anlamak için birçok fikirler, teoriler öne sürülmüştür. Ama hiçbiri insanı bir bütün olarak ele alamamıştır. İnsanın maddi tarafına bakanlar manevi tarafını unutmuşlardır "materyalistler" gibi. Manevi tarafını alanlarda maddi yönünü unutmuşlardır "nasara'daki ruhbanlık sistemi" gibi.¹ İslam'dan başka insanı bir bütün olarak ele alan bir din ve bir hayat sistemini bulamamaktayız. Zaten bulamayız. Bunu İslam'da cahiliye devri diye alınan kendisinden önceki dönemle İslam'dan sonraki dönemi karşılaştırdığımızda çok iyi görmekteyiz.

Cahiliyede alçalan, zillet içinde yaşayan insanlar İslam'la birlikte Allah'ın kendilerine verdiği yüce değere kavuşmuşlardır. Düşmanın tasallutu altından Rahman'ın rahmet gölgesine sığınmışlardır. Bir dönemin ayyaş, zorba ve müşrik ve şeytanın askeri olan İbnu'l Hattab'ı İslam'la birlikte şeytanın kendisiyle aynı yolda

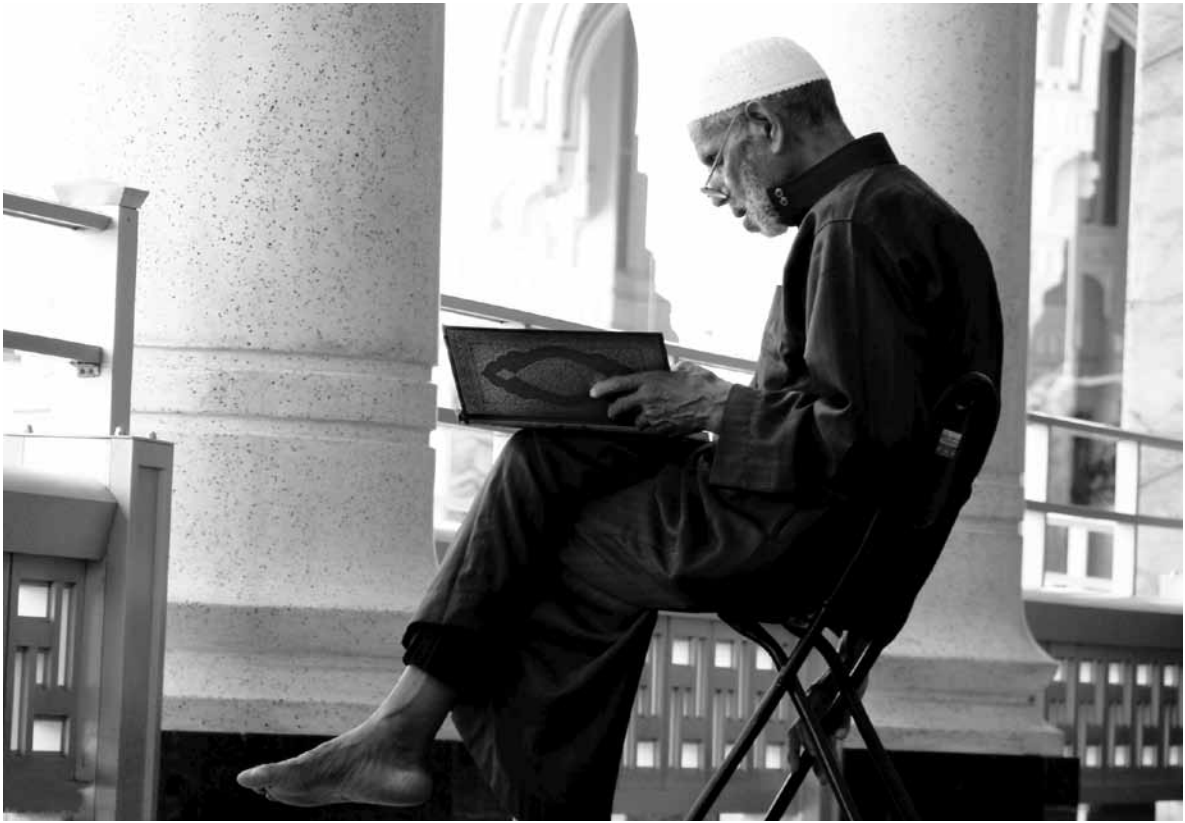
Cahiliyede alçalan, zillet içinde yaşayan insanlar İslam'la birlikte Allah'ın kendilerine verdiği yüce değere kavuşmuşlardır. Düşmanın tasallutu altından Rahman'ın rahmet gölgesine sığınmışlardır. Bir dönemin ayyaş, zorba ve müşrik ve şeytanın askeri olan İbnu'l Hattab'ı İslam'la birlikte şeytanın kendisiyle aynı yolda yürüyemediği bir adil, takva ve vera sahibi bir imam olmuştur.

yürüyemediği bir adil, takva ve vera sahibi bir imam olmuştur. Böylece cahiliye döneminin köleleri, putların kulları ve azgın müşrikleri İslam'dan sonra bütün zamanların en hayırlı nesli ve ümmete en faydalı insanları olmuşlardır.

Böyle bir neslin çıkmasının sebebi de Sahabelerin Kur'an'ı iyice anlayıp onu hayata geçirmeleridir. Bu ayetleri hayatlarının gayesi olarak görmeleriydi: "Andolsun, biz Âdemoğlu'nu yücelttik" (İsra/70) "Doğrusu biz insanı en güzel bir biçimde yarattık" (Tin/4) Sahabeler bu ayetlerden hareketle insana Allah'ın verdiği değeri verdiler ve hem

manevi hem maddi yönüne dikkate alarak hareket etmişlerdir. Dünyaya dalıp da insanı hayatının gayesi olan ibadetten uzaklaştırmadılar tam tersine Kur'an'ın orta yolunu takip edip insanı yüceltmişlerdir. "Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zariyat/56) Böylece bizlerde Kur'an'ın insan tasvirini sahabenin yaşantısından anlıyoruz. İnsanı her şeyden bağımsız, özgür(!) kılmakla ona iyilik yaptığını zannedenler aslında onu alçaltıp hayvan konumuna getirmişlerdir. Ama ne yazık ki birçok insan bu süslü ve aldatıcı şeylere karnarak değerini alçaltmıştır.

¹ Bu görüşte olanlarda ayette belirtildiği gibi bu görüşün gerçini yerine getirmediler. Hatta rahip ve rahibelerin sıradan Hristiyanların bile yapmadığı şeyleri, yaptıklarını birçok yerde okumaktayız.

Unutmayalım ki sorumsuzluğun, özgürlüğün (!) ve her şeyden bağımsız bir yaşamın olduğu yerde kargaşa ve anarşi eksik olmaz. İnsana iyilik yapmak onu ipini koparmış merkebin durumuna indirmekle değil, onu, onu kendisinden daha iyi bilen, onu yaratan, yaşatan ve sonunda da kendisine döndüren Allah'ın şeriat'ına davet etmekle olur. Çünkü bir anlık zevki, ebedi bir mutluluk ve zevke tercih etmek özgürlük değil, esirlik ve tutsaklıktır. Serbest irade değil Şehvet bağımlılık ve ahmaklıktır. İnsan nefesine uymakla kendini özgür zannetmemeli. Kişi geçekten âciz olmayıp kusursuz olursa o zaman hiç kimsenin sözüne aldırmayabilir. Ama hiç kimse kendisini yaratandan daha üstün olmayacağı ve asla eksiksiz ve kusursuz olmayacağına göre o zaman özgürlüğü savunmamalı. Tam tersine mecburen bağlanması gerektiği yüce Allah'a bağlanmalı –çünkü nereye giderse gitsin ondan bağımsız olamaz- ve Allah'ın ona verdiği yüce makamı korumak için diğer düşmanlara ve aldatmalara karşı uyanık olmalıdır. Buradan anlıyoruz ki gerçek özgürlük hayvanlık değil, insan olabilmek ve onu koruyabilmektir.

Asıl özgürlük Allah'a kulluktur. Bazıların dediği gibi Kur'an insanı her şeye karışmakla onu sıkıştırmamaktadır. Aksine Kur'an'ın insanla ilgilenmesi ona verdiği değer büyük-

ğündendir. Yaşanan olaylar karşısında yolunu şaşıran beşere doğru yolu göstermeyi amaçlar. Çünkü görüyoruz ki insanlara bırakılan bir hüküm çoğu zaman insanlar arasında fitne çıkarmaktadır. Bir yabancı düşünürün dediği gibi "bugün mahkemelerin ve insanların yıllarca çözemediği bir meseleyi Hz. Muhammed kahvesini yudumlayarak birkaç dakikada çözmüştür."

Evet, gerçekten Hakikat bu olduğu halde bazı kişiler nefesine uyarak, kibirlenerek ve şeytanın peşinden giderek bunu anlayamamaktadır. İşte burada da yüce Allah'ın buyurduğu "insanların çoğuna uyarsan seni saptırırlar" ayetinin hikmeti ortaya çıkmaktadır. Rasulullah'ın buyurduğu gibi: "İnsanlar, aralarında soylu ve binmeye elverişli tek bir deve bulmakta güçlük çekeceğin yüz develik bir sürüye benzer."² Son olarak sözümüz odur ki; İnsanlar Kur'an'ın kendilerine verdiği değeri anlayıp, özgürlüğün ne demek olduğunu anlayana dek kargaşadan afetlerden emin olamaz ve gerçek değerlerini elde edemezler. Bu anlamda şu ayet yeterlidir: "Kim de benim zikrimden, Kur'an'dan yüz çevirirse artık onun için sıkıntılı bir geçim vardır..." (Taha/24) Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun...

2 Buhari, Muslim. İbn-i Ömer rivayet etmektedir.

Toplumsal Mücadele

Ahmed Bahri DERYA
abahriderya@gmail.com

Bulundukları konumun değişmesini isteyen insanlar hallerinden memnun olmayan insanlardır. Mevcut durumun değişmesini istemeyenler ise bulundukları konumdan memnun olanlardır. Bu durum insani bir durumdur. Değişimi istemek her zaman olumlu olmadığı gibi değişimi istememek de her zaman olumlu değildir. Peygamberler toplumları değiştirmek istedikleri zaman kendilerine itaat edenler/ iman edenler genelde hallerinden memnun olmayanlardır. İnsanın halinden memnun olup olmamasının temel nedeni sadece ekonomik sebepler değildir. Sosyal, siyasi, ahlaki, ekonomik vs. sebeplerle insanlar değişim hareketlerine katılmaktadır. Genelde toplumun ahlak, ekonomi, siyasetini belirleyenler bu değişimi elbette ki istememektedirler. Bundan dolayı peygamberler toplumları rahatsız etmek için gelmişlerdir. Peygamberler tarihi bize toplumsal mücadelenin en güzel örneklerini vermektedir.

Aslında hayat hep seçkinler ve bu seçkinler hayat tarzına karşı mücadele edenlerin argümanlarıyla şekilleniyor. Tarih boyunca görüldüğü gibi hali vakti yerinde olanların çoğu her şey olduğu gibi kalmazsa bütün toplum düzeninin yerle bir olacağına içtenlikle inanıyorlardı. Görüldüğü üzere seçkin ve yönetici sınıfın en çok üzerinde durdukları konu **"konumlarının/iktidarlarının değişmemesi"** için ve yönettiklerinin hayat tarzlarının devam etmesi isteğine günümüzde adına **"istikrar"** denilerek sürekli istikrarın korunması ve yaşam tarzının iyileştirilmesinden, huzurdan bahsedilmektedir. Hayat tarzlarını değiştirmek istemeyenler hep var olmuştur ve temel itirazları da şöyle olmuştur:

"Ve böylece insanlara Allah'ın bahsettiğine tabi olmaları söylendiğinde, Hayır, biz, atalarımızdan gördüğümüze [inanç ve eylem biçimlerine] uyarız! derler. Öyle mi, ya Şeytan onları yakıcı ateşin azabına çağırmışsa?" (Lokman 21)

Seçkinler ile buna karşı çıkan gruplar arasında bir de orta sınıf yer alıyor. Bu sınıf da zamana göre konum değiştirebiliyorlar. Diyeceksiniz ki orta sınıf kimden yana tavır alıyor? İşte burada her iki topluluğun **"ikna sorunu"** ortaya çıkıyor. Orta sınıfa seçkinlerin bakış açısı şöyle: Ya bizdensiniz ya da topraktan! Evet topraktan. Onlardan olmama gibi bir seçenek, bir tercih hakkı yok. Tercih haklarının olmasına da dayanmıyorlar. Hz. Musa Firavun'un öngördüğü hayat tarzına itiraz edince ve toplumu bu noktada uyarmaya çalışınca Firavun Hz. Musa'ya karşı toplumunu şöyle uyarıyordu: *"Bu iki sihirbaz (Musa ve Harun) sihir yoluyla sizi ülkenizden çıkarmak ve geleneksel yaşama tarzınızı ortadan kaldırmak istiyorlar"* (Taha 62, 63) ve böylece Firavun kendi adamlarını ve yandaşlarını göreve çağırdı. Ancak Hz. Musa ve Harun'un mücadelesi galip geldi. Mücadele ettikleri sınıfı onların kullandıkları argümanlarla ikna etmeyi başardılar. İkna olanlar tavırlarını ilahi çağrıdan yana kullandıkları için de Firavun'un zulmüne maruz kalıyorlardı. Hatta bu şekilde bir tercihte bulunmalarına da şaşıyordu Firavun. Çünkü kendisi onlar üzerinde hâkim olduğu için onların sahip olması gereken yaşam ve düşünüş tarzını belirleme hakkını da kendisinde buluyordu.

Günümüzde İslam adına mücadele eden insanları susturmak ve toplumu onlara karşı

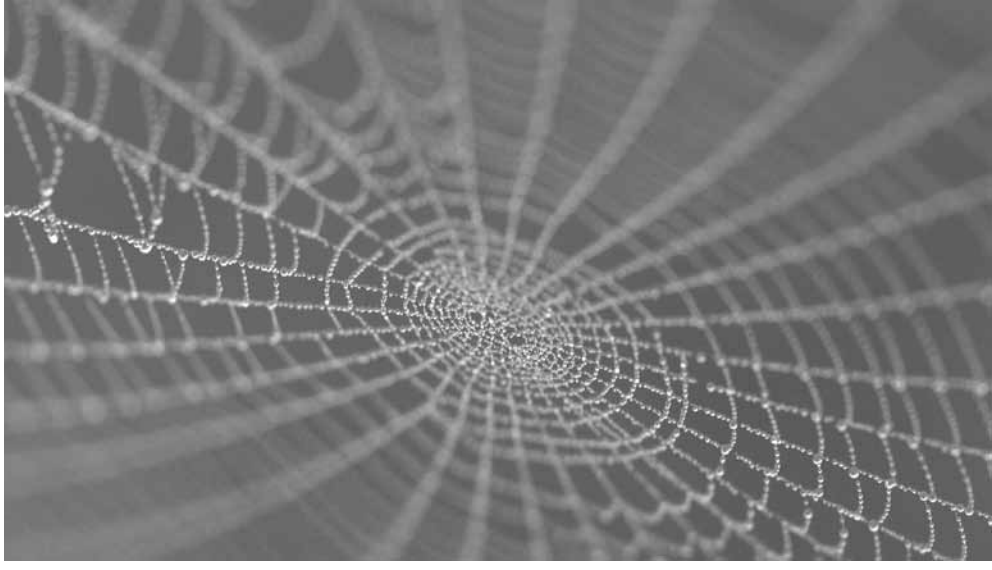
uyarmak amacıyla iktidar ve çıkarları zedeleyen gruplar tarafından kullanılan temel argüman ise bu tür insanların **"dini kendi çıkarları için alet ettikleri"** ve asıl amaçlarının çıkarları olduğunu böylece insanları kandırdıklarından bahsetmektedirler. Çünkü hakikat yeryüzüne egemen kılınıp adalet sağlandığında bu sınıfın **"çıkarları"** zedelenecik. Temel değerleri ekonomik kaygı olduğundan onlara karşı mücadeleyürütenleri de ekonomik terimler üzerinden isimlendirmektedirler. Bu şekilde bir itiraz ilk defa bu asırda kullanılan bir itiraz söylemi değildi. Bu seçkinci ve yönetici sınıf kendi konumlarını sağlamlaştırmak amacıyla dini bir söylem olarak kullanmalarına rağmen bunun başkaları tarafından kullanıldığını dile getiriyorlar. Hz. Nuh kavmini seçkinci yaşama karşı olmaya davet edince seçkinci sınıfın itirazı da benzer söylemler taşımaktaydı. Bu konu Mü'minin Suresi'nde şöyle anlatılmaktadır : *"Ve yine gerçek şu ki, Nuh'u kendi kavmine gönderdik; onlara "Ey kavmim!" dedi, "[yalnızca] Allah'a kul-luk edin, çünkü sizin O'ndan başka tanrınız yok! Hal böyleyken, yine de, O'na karşı sorumluluk duymayacak mısınız?" Ama o'nun kavmi için-de hakkı kabule yanaşmayan seçkinler çevresi: "Bu (adam) kendine sizin üstünüzde bir yer sağlamak isteyen, sizin gibi ölümlü bir ki-şiden başka biri değil ki!" dediler, "Çünkü Al-lah [bize bir mesaj ulaştırmak] isteseydi, her halde melekleri gönderirdi; [üstelik] biz atala-rımızdan asla bu[na benzer herhangi bir] şey işitmedik! Kaçık bir adamdan başka biri değil o; bunun için, siz o'nu bir süre gözaltında tutun."* (Mü'minin 23, 24, 25)

Seçkinci sınıf asıl/belirleyici unsurun ken-dileri olduğunu bundan dolayı kazanacak ola-nın kendi yaşam tarzları olduğunu, kendileri-ne karşı gelenlerin ise kaybedeceklerini ve ya-şam tarzlarının üstün olmadığını da toplumu ikna etmek amacıyla sık sık kullandıkları söy-lemlerden biri haline gelmiştir. Yine Mü'minin Suresi'nde: *"Ve yine toplumun- sırf kendileri-ne dünya hayatında bolluk ve genişlik bahşet-tik diye, bununla kurumlanıp- hakkı kabule ya-naşmayan, ahiret gerçeğini yalanlayan seçkin-ler çevresi [her defasında]: "Bu (adam) yedi-ğinizden yiyen, içtiğinizden içen, sizin gibi bir ölümlüden başka bir şey değil" dediler ve tıpkı sizin (şimdi yaptığınız) gibi bir ölümlüye itibar edecek olursanız, bilin ki, sonunda kaybeden mutlaka siz olacaksınız! Bu (adam) size ölüp de toza toprağa ve kemiğe dönüştükten sonra [yeni bir hayata] kavuşturulacağınızı mı vaad ediyor?"* (Mü'minin 33-34)

Toplumu manipüle etmede kullanılan başka bir söylem ise **"güvenlik"** sözcüğüdür. İnsanlar yanlış bilgilendirmelerle sürekli baskı altına alınmasına rağmen iktidar sahipleri sürekli bunu güvenlik gerekçesiyle yaptıklarını dile getirmektedirler. Çünkü insanların zihnine sürekli bir kuşatma altında olduklarını ve güvenlikle-rinin olmadığına ikna etmeye çalışırlar. Birileri sürekli bizim dokunulmaz olan canımıza el sür-mesi, bakılması haram olan namusumuza, ko-runmuş mallarımıza saldırı hazırlığı içinde diye görülüyor.

Toplumun geneli de insanlar üzerin-de yönetici olabilmenin temel koşulu olarak **"ekonomi"**yi görmüşlerdir. Bu durum tarih bo-yunca devam etmiştir. Günümüzde de insanların en fazla itibar ettikleri kişiler ellerinde ekon-mik güç bulunduranlardır. Hâlbuki Allah ekon-miyi ellerinde bulunduranların sahip olduk-ları malların/gücün Allah tarafından kendileri-ne imtihan amacıyla verildiğini ve malın asıl sa-hibinin kendisi olduğunu bizlere hatırlatmakta-dır. Allah'ın kendilerine verdiği maldan insana-lara verirken onları incitmeden, onların başına kakmadan vermesini istemektedir. Allah İsrailoğullarına Talut'u yönetici yaptığı zaman on-lar hemen bu duruma itiraz etmişlerdir ve de-mişlerdir ki: *"Peygamberleri onlara; Allah size hükümdar olarak Talut'u gönderdi" deyince, 'O bize nasıl hükümdar olabilir? Hükümdarlık bize ondan daha çok yakışır. Çünkü ona bol servet verilmiş değildir' dediler. Peygamberleri onla-ra; Allah onu hükümdar olarak seçerek başını-za getirdi, Ona bilgi ve vücut gücü bakımından üstünlük bağışladı' dedi. Allah mülkünü (ege-menlik yetkisini) dilediğine verir, Allah'ın lütfu geniştir ve O, her şeyi bilir."* (Bakara 247)

Yine toplumsal mücadelede önemli olan un-surlardan bir tanesinin **"sayı/nicelik"** olduğu meseledir. İnsan sayısını önemseyenler Allah'ın gücünü önemsemeyenlerdir. Sayı önemli olmuş olsaydı hiçbir peygamber başarıya ulaşamazdı. İnanarak/Allah'a tevekkül ederek toplumu değiştirmeye çalışanlara/zalimlere karşı mü-cadele edenlere Allah yardımını esirgememiştir. Talut'un önderliğini zoraki/içlerine sindirme-den kabullenen İsrailoğulları zalim Calut'un or-dularıyla karşılaştıklarında pek azı müstesna savaşmak istememişlerdir. Onlar Calut'un or-dusunun çokluğundan korkuya kapılmışlardı. *"Allah'a kavuşacaklarını bilenler: "Nice küçük topluluklar, Allah'ın izniyle büyük kalabalıklara üstün gelmiştir! Zira Allah, güçlülere karşı sa-bırlı olanlarla beraberdir."* diye cevap verdiler." (Bakara 249)

Kader - 2

Fazlı BİLİR

Kaderin Mahiyeti

Allah (cc) yarattığı her şeyi nasıl diledi ise öyle yaratmıştır.¹ Bilindiği gibi özellikle kulların fiilleri konusunda tarih boyunca değişik tartışmalar meydana gelmiştir. Kulların fiillerini de âlemde bulunan her şeyi de yaratanın Allah (cc) olduğunda şüphe yoktur. Allah (cc) müşrikleri kınayarak şöyle buyurmaktadır: "Yoksa Allah'a O'nun yarattığı gibi yaratan ortaklar buldular da bu yaratma kendilerince birbirine benzer mi göründü? De ki "Her şeyi yaratan Allah'tır."² Esasen insan da Allah (cc)'dan başka bir yaratıcı olmadığı zaruri olarak bilir.³ İslam inancında iyilikleri Allah yaratır kötülükleri de şeytan veya kul yaratır şeklinde bir inanç söz konusu değildir. Bu inanç Mecusilerin iki ilahlı inanç sistemidir. İslam Tarihi'nde Kaderiye denilen bir fırka da bu inancı savunmuştur. Nitekim Rasul-i Ekrem (sav) şöyle buyurmuşlardır: "Kaderiye bu ümmetin Mecusileridir."⁴ Allah (cc) bu hususta şöyle buyurmuştur: "Her şeyi yaratan O'dur."⁵

İslam âlimleri eşyada veya insanın doğasında bir gücün olduğu ve o güç sayesinde hareket fikrini benimsemezler. Onlar insan fiillerindeki esas gücün Allah'ın o anda verdiği güç

ve halketme/yaratma ile ifade ederler. Mesele ateşin özünde yakma özelliği yoktur. Allah ateşe yakma özelliğini her "an" vermekte ve istediği zaman da çekip almaktadır. İnsan fiilleri de böyledir. İnsan bir fiil yapmak istediğinde Allah o "anda" fiili yaratmaktadır. Yani eşyanın kendi özünde bir kuvvet yoktur onunla birlikte mevcuttur. Bu hakikatin önümüzdeki perdeler vasıtasıyla anlaşılması o kadar da kolay değildir. İdrak etme noktasında alışkanlıklarımızdan edindiğimiz perdeler hakikat ile aramızda bir engeldir. Çok insan zanneder ki su susuzluğumuzu giderir, yemek açlığını... Yere attığımız her şey mutlaka yere düşer vs. Hayatımızdaki müşahedeler de adeta bizi bu noktaya sürükler. Hâlbuki âlemde kuralların olması hakikate ulaşmamız içindir, perde vazifesi görmesi için değil. Doğru hüküm şudur: İçtiğimiz su ile susuzluğumuzu gideren, yemek ile açlığımızı izale eden attığımız cismi yere düşüren Allah'tır. Hiçbir şeyin içerisinde kendinden menkul bir güç yoktur.

Aslında (bu konudaki) yanlış anlayışlarımızı besleyen en önemli bilgileri Kur'an mealleri olduğunu söylemek zorundayız. Mealler vücut bulurken ister istemez metnin ruhunu silip süpürmektedir. Bu konuda bir örnek vermekte fayda vardır. Allah (cc) –mealen- şöyle buyurmaktadır: "Rahmetinin önünde rüzgârları bir müjde olarak gönderen O'dur. Bunlar ağırca bulutları kaldırıp yüklendiğinde, onları (kuraklıktan) ölmüş bir şehre sürükleyiveririz ve bununla oraya su indiririz de böylelikle bü-

1 Bkz. Enbiya Suresi: 23

2 Rad Suresi: 16

3 Fahrüddin Er-Râzi; age- c.13, sh.424

4 Müstedrek

5 Enam Suresi: 102

tün ürünlerden çıkarırız. İşte biz, ölüleri de böyle diriltip çıkarırız. Ki ibret alasınız.”⁶

Mealde diriliğin veya yaşamın kaynağının su olduğu gibi yanlış bir anlayış ortaya koyulmaktadır. Hâlbuki bu anlayış birçok açıdan sakattır. Mealdeki ürün çıkması için gerekli olan sıralamaya bakalım. Ürün çıkması için su lazım, su için bulut, bulut için de rüzgâr... Eee... Burada Allah'ın gücü veya diriltmeye kudretli olmasının anlamı nerede? Ya da biz maddecilere niye kızıyoruz? Ayetin metnindeki “ba” harfi (iliştirme) bulut, rüzgâr ve su” arasındaki sebeplilik ilişkisini değil zamansal bir sıralamayı ve de birbirinden mey-

dana gelmesi imkânsız olan nesne ve fiillerin bir araya “kudret” sayesinde bir araya getirilerek sonucun sağlanmasıdır. Yani su ile normalde (normal hangi normalse) hayat vermek mümkün değildir ama (zaten suyun hammaddesinde hayat yoktur) Allah su ile hayat vermektedir. Bu mucize direk hayat vermekten daha büyük bir mucizedir. Sonuçta Allah bu ve benzer ayetlerinde sanatını ve kudretini gözler önüne sermektedir. La havle Vela Kuvvete İlla Billah’ıl Aziym.

Bilinmelidir ki; insanların fiillerinin yaratıcısı meydana gelmesi mümkün olsaydı her şeyin yaratıcısı gelmesi mümkün olurdu. Bu ise akılsızlıktır ve ilk sebebi inkâr etmektir. Dolayısıyla bütün fiiller Allah'ın kudreti altındadır. Kudretin altında olan şeyin Allah'ın kudretinin dışına çıkması caiz olsaydı, biz nasıl Allah'ın vaadine ve vâidine inanırdık? Ve Allah'ın öldükten sonra tekrar dirilme hususundaki vaadini işiten kimsenin kalbi nasıl mutmain olurdu? Müslümanlar nazarında âlemin yaratıcısı Allah'tır ve O'ndan başka yaratıcı yoktur. Yine eğer Allah, umum mahlûkâtın” fiillerinin yaratıcısı olmasaydı, peygamberlerinin ellerinde

Bilinmelidir ki; insanların fiillerinin yaratıcısı meydana gelmesi mümkün olsaydı her şeyin yaratıcısı gelmesi mümkün olurdu. Bu ise akılsızlıktır ve ilk sebebi inkâr etmektir. Dolayısıyla bütün fiiller Allah'ın kudreti altındadır. Kudretin altında olan şeyin Allah'ın kudretinin dışına çıkması caiz olsaydı, biz nasıl Allah'ın vaadine ve vâidine inanırdık? Ve Allah'ın öldükten sonra tekrar dirilme hususundaki vaadini işiten kimsenin kalbi nasıl mutmain olurdu?

izhar ettiği delillerini meydana çıkarmağa kadir olmazdı. Âlemin ilk yaratıcısından âlemin işinin sona ermesine kadar, âlemin işi hakkında vuku bulan idare ve tedbirine kadir olmazdı.⁷

Kulların fiilleri olduğu da sabittir. İnsanların sevab ve günah kazanmaya vesile olan fiilleri olmasaydı Allah (cc)'nin emir ve nehiyelerinin de bir anlamı olmazdı ve birçok ayet hükümsüz kalırdı. Nitekim Allah (cc) şöyle buyurmaktadır: “Dilediğinizi yapın. Çünkü O ne yaptığınızı çok iyi görendir”⁸, “Ey iman edenler! Rükû edin, secde edin, Rabbinize ibadet edin.”⁹ Kulun fiilleri olduğu için Allah onlara emir-

ler vermiştir.¹⁰ Kulun fiillerini Allah'a nispet etmek, tat almak, fuşşiyat işlemek gibi birçok fiili Allah'a isnat etmek olur ki hem aklen doğru değildir hem de çirkindir. Kaldı ki fiilleri inkâr etsek emir ve nehiyeler bize değil Allah'a isnat edilmesi lazımdı. Bunun gibi azab ve mükâfat da Allah'a nispet edilmesi lazımdı. Ve yine herkes kendisinin yaptığı, işte serbest olduğunu ve kendisinin fail ve yapan, kazanan olduğunu bilir. Bu konuda Cebriye'yi ciddiye almaya gerek yoktur. Zira mezhep sahibinin, hakkında konuşup fikir yürüttüğü hususun hiç bir manası yoktur. Çünkü o, kendisinden her fiil ve sözü nefyetmiştir. Fiil ve söz yok olunca da söylenen söz, ileri atılan fikir batıl olur.¹¹ Bununla birlikte birçok insan Kur'an-ı Kerim'de zikredilen ayetler karşısında şaşkınlığa düşmekte ve hakikat konusunda ayakları kaymaktadır. Ehl-i Sünnet ve'l Cemaatten ayrılan fırkalar tarih boyunca kader ve kesb meselesinde ne yapacaklarını şaşırmış-

7 İmam Maturidi; Kitab'ut Tevhid

8 Fussilet Suresi:40

9 Hacc Suresi: 77

10 Bkz. Nahl Suresi: 90

11 İmam Maturidi; Tevhid

lardır. Ehl-i Sünnet'e mensup olan Müslümanlar hem kesbi hem de kaderi kabul etmişlerdir. Bu noktada Aristo mantığının ilkelerine esir olmamışlardır. Son söyleyeceğimizi baştan söyleyelim: Kader vardır ve asla değişmez. Kulun fiili vardır bu fiille ceza ve mükâfata hak kazanır. İkisinin aynı anda olmasının izahına gelince izahı mutlak manada imkânsızdır. Bu sebeptendir ki kader meselesi iman meselesidir. İnanırsınız veya inanmazsınız!.. Bütün mesele budur.

Bütün insanlar ihtiyari olarak yaptıkları fiillerin var olduğunu tabii olarak bilmektedir. Fakat burada yatan temel soru şudur. İnsanlar yaptıkları fiillerden dolayı tamamen özgür müdür yoksa mecbur mudur?¹² Elbette insanların ihtiyari (seçenekli) ve ızdırari fiilleri olduğunu kabul etmek zorundayız. İnsanın açlık hissetmesi, vücudundaki kanın dolaşımı, organlarının çalışması gibi fiiller ızdari fiillerdir ve insanın bu fiillerden dolayı herhangi bir sorumluluğu yoktur.¹³ Fakat insanlar genelde ihtiyari fiiller konusunda anlaşmazlığa düşmüş ve bu meseleyi de tartışma konusu yapmışlardır.

Hız. Âli (ra) Sıffin savaşından dönünce, bir ihtiyar kalkıp, "Ya Ali! Bize haber ver, Şam seferine gitmemiz Allah'ın kaza ve kaderi ile midir?" diye sordu. İmam Ali:

"Evet, tohumu yarıp canlandıran, insanı yaratan Allah'a yemin olsun ki, attığımız, indiğimiz her vadi, çıktığımız her yokuş, Allah'ın kaza ve kaderi iledir" buyurunca; ihtiyar adam:

"Bu halde, ben Allah'ın hiç sevap vereceğini ümit etmiyorum" dedi. Bunun üzerine Hız. Ali, şöyle buyurdu:

"Dur, ey ihtiyar! Allah sizin yürümenize de, geri dönüşünüze halinde, dönmenize de büyük ecir verir. Siz, hiç bir harekete zorlanmazsınız." Bu sözleri işiten ihtiyarın, "O halde, kaza

Kader vardır ve asla değişmez. Kulun fiili vardır bu fiille ceza ve mükâfata hak kazanır. İkisinin aynı anda olmasının izahına gelince izahı mutlak manada imkânsızdır. Bu sebeptendir ki kader meselesi iman meselesidir. İnanırsınız veya inanmazsınız!.. Bütün mesele budur.

ve kader bizi nasıl sevk ediyor?" demesi üzerine Hız. Ali (ra) kızdı ve şunları söyledi:

"Yazıklar olsun sana! Sen, kaza ve kaderi, kendi ümitlerini ve hareketlerini ilzam eden bir kaza onları gerektiren? Hayır, öyle değildir. Eğer böyle olsaydı; sevap, azap, emir, nehiy gibi hususlar batıl olurdu. Şüphesiz ki Allah (cc), hayır olan şeyleri emreder, fenalıkları yasak eder, kolay olanı teklif eder, zorla itaat ve zorla isyan ettirmez. Peygamberleri, halka, abes olarak göndermedi. Yerleri, gökleri ve ikisi arasındakileri

bâtıl olarak yaratmadı." İhtiyar adam:

"Buna göre, bizi yürüten kaza ve kader nedir?" diye sorunca, Hız. Ali:

"Allah'ın emir ve hükmüdür. Bu ise, kulun kesb ve ihtiyarına bağlıdır" buyurdu.¹⁴

İnsanların fiillerinin varlığını bahane ederek kaderi inkâr eden ilk fırka İslam Dünyası'nda "Kaderiyye" olmuştur. Emeviler Döneminde ortaya çıkan Kaderiyye Ma'bed İbn Halid el Cühenni tarafından temsil edilmiştir. Fakat hiçbir dönemde bağımsız bir ekol haline gelememiştir. Kaderiyye'nin fikirlerini genel olarak Mutezile Mezhebine mensup kimseler benimsemişler Akaidlerinin bir dalı haline getirmişlerdir.¹⁵ Hatta bazı kimseler daha da ileri giderek âlemde iki bağımsız güç kabul ederek iyilikleri Allah (cc)'a kötülükleri de kullara taksim etmişlerdir.

Kader konusunda her din ve mezheb bir şeyler söyleme ihtiyacı duymuştur. İslam Tarihinde de cebir ve kaderle ilgili tartışmalar hiddet ve şiddetten uzak değildir. Gayet tabii ki, nazarî açıdan terazinin iki yanında bulunan iman ve akıl arasında bir denge kurmak hayli zordur, ama bunu kendi haline bırakmak da mümkün değildir.¹⁶ Zira kader meselesi imana dayanmaktadır. İnkârı küfürdür. Şimdi Aristo

14 Ömer Nesefi; İslam İncanının Temelleri Akaid- sh. 144

15 Şamil İslam Ansiklopedisi; Kaderiyye Maddesi

16 Mevdudi; Cebir ve Kader

12 Mevdudi; Cebir ve Kader

13 Ömer Nesefi; İslam İncanının Temelleri Akaid- sh. 141

mantığının ilkelerine teslim olmadan Kur'an-ı Kerim'de zikredilen ve her biri kaderin bir boyutunu izah eden ayetlere kuşbakışı göz atalım:

İnsanın Hür Olduğunu İfade Eden Ayet-i Kerime'ler:

1- "Gerçekten biz ona yol gösterdik. İster şükredici olsun, ister nankör."¹⁷ "Allah kendisine isyan edenlerle itaat edenleri birbirinden ayırmak istemiştir. Bu tıpkı, "Hanginizin daha güzel amel edeceğini, Allah denesin diye"¹⁸ ayeti gibidir. İfadenin tehdit ifadesi olması da muhtemeldir. Tıpkı; "Dileyen iman etsin, dileyen kâfir olsun"¹⁹ ayeti gibi."²⁰ Ayet inkârı mümkün olmayacak tarzda insan iradesine vurgu yapmakta ve insanın iman veya küfür seçme iradesinin olduğunu beyan etmektedir.

2- "Ona her iki yolu gösterdik."²¹ Yani peygamberler vasıtasıyla hidayet yolunu gösterdik. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:²² "Ey insan! Hepsini iki yoldur. Hayır yolu ile şer yolu. Sen ne diye şer yolunu, hayır yolundan daha çok sevimli buluyorsun ki?"²³

3- "Bizim yolumuzda mücadele edenleri doğru yolumuza hidayet ederiz. Şüphesiz ki Allah Muhsinlerle beraberdir."²⁴ Yani kim Allah'a itaat ederse Allah onu cennet yoluna iletir.²⁵ Ayetin zahirinden anlaşılan mana açıktır: Kim kendi iradesiyle Allah yolunda mücadele ederse Allah ona hidayet yollarını gösterir ve hidayette kalması için yardımcı olur.

4- "De ki: (O) Rabbinizden gelen haktır. Artık dileyen iman etsin, dileyen kâfir olsun."²⁶ Ayet-i kerime bir tehdit ve bir korkutmadır.²⁷ Ayette dileme insana mahsus kılınmıştır.

Her şeyin İlahi İradeye Bağlı Olduğunu İfade Eden Ayet-i Kerime'ler:

1- "Artık Allah, kimi dilerse saptırır, kimi dilerse de doğru yola iletir."²⁸ Ayet ilahî meşîetin etkin olduğunu belirtmekte ve bu hususta Kaderiye'nin görüşünü reddetmektedir."²⁹ Görüldüğü gibi ayetin zahirinden anlaşılan ilk mana Allah, istediğini imana iletmekte istediğini de saptırmaktadır. Burada ilk basamakta insana (irade anlamında) herhangi bir pay tanınmamıştır.

2- "Eğer Biz onlara gerçekten melekleri indirseydik, ölümler kendileriyle konuşsalar ve her şeyi karşılına toplasaydık, onlar yine de Allah dilemedikçe iman etmezlerdi. Fakat onların çoğu bilmezler."³⁰ Ayette her ne mucize olursa olsun kişilerin iman etmesinin sadece Allah'ın dilemesine bağlı olduğu hususu çarpıcı bir şekilde anlatılmaktadır.

3- "Allah'ın dilediğinden başkası öğüt almaz."³¹

Müslümanlar açısından sorun bu ayetlerin arasını telif etmektir. Zira Kur'an-ı Kerim içerisinde şüphe ve çelişki olmadığı malumdur.³² Çelişki insandan kaynaklanır.

Kur'an-ı Kerim'de kulun iradesini vurgulayan ayetler tek başına olsa idi bu sefer Allah (cc)'in iradesi karşısında çelişki olurdu. Çünkü biliyoruz ki; Allah âlemler üzerinde (bunun içerisine filler de girer) mutlak egemendir. O'nun egemenlik sahasının dışında hiçbir şey olamaz. Dolayısıyla Kur'an-ı Kerim'de sadece insan iradesine vurgu yapan ayetler söz konusu olsa idi bu sefer Allah'a rağmen bir iradeden söz edebilirdik.

Veya sadece Allah'ın iradesi söz konusu edilmiş olsa idi kul için ceza veya mükâfatın bir anlamı kalmazdı. Dolayısıyla bütün bu ayetlerde Kur'an-ı Kerim'de bir çelişkiden çok insanların anlama problemlerinden doğan çelişkiden bahsetmek yerinde olacaktır.

(Devam Edecek)

17 İnsan Suresi: 3

18 Mülk Suresi: 2

19 Kehf Suresi: 29

20 Fahrüddin Er-Râzi; age- c.22, sh.327

21 Beled Suresi: 10

22 İmam Kurtubî; age – c.19, sh.116-117

23 Taberi

24 Ankebut Suresi: 69

25 Fahrüddin Er-Râzi; age- c. 18, sh. 67

26 Kehf Suresi: 29

27 İmam Kurtubî; age- c.10, sh. 595

28 İbrahim Suresi: 4

29 İmam Kurtubî; age- c. 9 sh.515

30 Enam Suresi: 111

31 Müddesir Suresi: 56

32 Bkz. Nisa Suresi: 82

Çocuk Eğitiminde Sevginin Rolü

İdris GÖKALP

Çocuğun eğitiminde sevginin rolü yadsınamayacak kadar önemlidir. Sevgi; açlık, susuzluk gibi sürekli doyurulması gereken bir duygudur. Çocuk temiz havaya nasıl muhtaçsa, aynı şekilde sevgiye de muhtaçtır. İnsan, ekmekle doyar, emekle büyür, sevgiyle yaşar. Sevgi varlığın yaratılış sebebidir. Çünkü varlığı var eden Allah, onu, sevgiyle yaratmış, sevmiş ve sevlmeyi istemiştir. Sevgi, duygu âleminin en sıcak sözcüğüdür. Gönlün neşesi, gözün ışıltısı, ruhun gıdasıdır. Sevgi bireyin iç huzuru, hayatta kalmasını, varlığını sürdürmesini sağlayan tatlı bir duygudur. Toplumda barışı gerçekleştiren, bireyler arasındaki iletişimi canlı tutan bir sıcaklıktır. Sevgi, kâinatın, insanın, canlıların ve hatta atom ve hücrenin üzerine oturtulduğu en temel duygudur. Evrenin neresine bakarsak bakalım var olan her şeyi kucaklayan duygunun sevgi olduğunu görürüz.

Zihni ve ruhi gelişmenin neredeyse tek kaynağı sayılabilecek sevginin, bebekliğin ilk günlerinden başlatılıp devamlı ve ölçülü bir şekilde olması gerekmektedir. Çünkü sevginin boşluğunu doldurabilecek ve onun yerine geçebilecek başka bir şey gösterilemez.

Ailede sevgiyi, ilgi doğurur. Deyim yerindeyse ilgi, sevginin hem anasıdır hem çocuğu. İl-

Ailede sevgiyi, ilgi doğurur. Deyim yerindeyse ilgi, sevginin hem anasıdır hem çocuğu. İlgisiz sevgi, iktidarsız sevgidir. "Seni seviyorum" deyip de sevginin ispatı anlamına gelen ilgi ve emeği göstermeyen biri, sevginin bedelini ödemekten kaçınıyor demektir. Bedeli ödenmemiş sevgi, haksız kazançtır.

gisiz sevgi, iktidarsız sevgidir. "Seni seviyorum" deyip de sevginin ispatı anlamına gelen ilgi ve emeği göstermeyen biri, sevginin bedelini ödemekten kaçınıyor demektir. Bedeli ödenmemiş sevgi, haksız kazançtır.

Aile bireylerine özgürlük sevgiyle verilir. Çünkü sevgiyle verilen özgürlük parçalayıcı ve ayrıştırıcı değil, yürekten bağlayıcı ve birlikteliği sağlayıcı bir işlev görür. Bu sayede topluma aklı hür, vicdanı hür, satılamaz ve satın alınamaz şahsiyetler kazandırılmış olur. Aileyi içerisinde barındıran ev, ya

cennet köşelerinden bir köşe, ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur. Evi cennetten bir köşe yapan şey sevgi, cehennemden bir çukur yapan şey ise sevgisizliktir. Sevginin cennetten bir köşeye dönüştürdüğü evlerde yetişen çocuklar, kendisiyle barışık, kendine ve başkalarına güvenen ve güvenilen, sevecen, umutlu, hoşgörülü ve mutlu birer insan olarak hayata atılırlar.

İslamiyet'te sevginin önemi, Peygamberimizin şu hadisi şerifinde ifade buyrulmuştur: "Siz iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Ben size, birbirinizi sevmenize vesile olacak şeyi tavsiye edeyim mi? Aranızda selamı yayın. Karşılaştıkça birbirinizle selamlaşın." Bu hadis-i

şerif insan sevgisinin ne olduğunu, dindeki yerini açık ve kesin bir dil ile ifade etmekte birbirini sevmeyen müminlerin gerçek anlamda inanmış olmayacaklarını bildirmektedir.

İnsana tadımlık olarak verilen ilahi sevginin en saf ve en temiz şekilde bulunduğu kaynaklardan bir çocuktur. Cenab-ı Hak annelere bu duyguyu vermemiş olsaydı anne çocuğu için bunca zahmet ve sıkıntıya katlanır mıydı? Peygamber Efendimiz bütün yaratıkların birbirine acımaları, hatta kısırağın yavrusunu emzirirken dokunur korkusuyla bir ayağının tırnağını yukarıya kaldırması da Cenab-ı Hakkın rahmetinin eseri olduğunu bildirmiştir.

Çocuğu sevmek kadar, çocuğun sevildiğini de hissetmesi gerekir. Sevgi, çocuğun ahlaki gelişim ve eğitimi için gerekli gübre ve su hükmündedir. İyi huylu bir çocuk olması ya da iyi notlar alması için değil de, şartsız olarak gerçekten sevildiğinin kanıtlanmasına ihtiyacı vardır. *Peygamberimiz (sav), çocuklarınızı çok öpün, zira her öpücük için size cennette bir derece verilir ki, iki derece arasında beş yüz yıllık mesafe vardır. Melekler öpücüklerinizi sayarlar ve sizin için yazarlar.* (Müsned-ü Zeyd İbn-i Ali) buyurarak bize sevgimizi çocuklarımıza göstermemiz konusunda teşvik etmektedir.

Çocuk eğitiminde üzerinde durulan en önemli konulardan birinin sevginin çocuğa öğretilmesidir. Sevgiyi gören, sevildiğini hisseden çocuk, başka canlıları da sevmeyi öğrenir. Sevmek; çocuğu öpmek, kucaklamak demek değildir. Çocukla bütünleşmek ve ona zaman ayırmak, onunla etkinliklerde bulunmaktır.

Sevgi aynı zamanda çocukla geçirilen zaman anlamına da gelmektedir. Bunun için çocukla kaliteli zaman geçirilmelidir. Çocukla geçirilen zamanın süresi önemli değildir, çocukla neler paylaşıldığı önemlidir.

Sevgi, güzel davranışın ve ahlakın köküdür. Sevgi ışıyla çocuğun hislerini iyi bir şekilde terbiye etmek ve onu yararlı hale getirmek mümkündür. Sevgi ve muhabbetten tatmin olmuş bir çocuk, şen bir ruha ve esenlik dolu bir kalbe sahip olur.

Peygamberimiz (sav) *"Çocuklarınızı üç haslet üzerine yetiştiriniz. Peygamber sevgisi, ehl-i beyt'in sevgisi ve Kur'an tilaveti."*

Çocuklarımızın istikbalini peygamber sevgisinde aramalıyız. Güller gibi dünyaya gelen çocuklarımızın, ihanete uğramış birer emanet durumuna düşmemeleri, kendileriyle beraber bütün ufukları ateşe vermemeleri, çağların son

sömürgesi durumunda olmamaları ve çocuksu şölenlerin bitmemesi için peygamber sevgisine hava gibi, su gibi ihtiyaçları vardır. Onların bu ihtiyaçlarını mutlaka gidermeliyiz. Çocuklarını peygamber sevgisinden mahrum bırakanlar, onlara en büyük kötülüğü ederler. Allah ve peygamber sevgisi imandandır. Belki de imanın ta kendisidir. Bu sevgiden yoksun olan kimsenin gerçek anlamda inanmış olduğu söylenemez.

Nitekim Hz. Ömer:

-*"Ey Allah'ın Resulü, ben sizi canımdan başka her şeyden daha çok severim."* Dedi. Peygamberimiz (s.a.v):

-*"Ey Ömer, canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, beni canından da daha çok sevmedikçe olgun mümin olamazsınız."* buyurdu. Peygamberimizi dikkatle dinleyen Hz Ömer:

-*"Ey Allah'ın Resulü, vallahi ben şimdi sizi canımdan daha çok seviyorum."* deyince Peygamberimiz (s.a.v):

-*"İşte ya Ömer, şimdi olgun mü'min oldun."* Buyurdu.

İşte ailede çocuk eğitimi verilirken bu sevgiyle çocuklarımızı yetiştirmeliyiz. Unutmayalım ki, sevginin de bir ahlakı vardır. Ne mutlu çocuklarımızı "Vedud" olan Rabbin ve "Habib" olan Muhammed'in sevgisi üzere yetiştirenlere...

Bilendikçe Keskinleştik

Ayşe Merve ADANUR

Sinirden ağlamak neymiş en çok bunu öğretti bu ülke bize... Dışlarımızı sıkıp, gözlerimiz dolu doluyken haykırmayı öğretti, sesimizi duyanın olmayacağını bilerek...

"Hayallerini yalnız mutlu olmak için kurun" dediler bize... Hayallerimize bile hükmetme küstahlığını, büyüklüğünü gösterdiler! Hapsetmeye çalıştılar bizi gözlerinin bizi görmek istemediği mekânların dışına! Hayatlarımızın hâkimi olma hakkını nerden aldıklarını söylemeden, hükümlerini kustular yüzlerimize utanmadan!

Her şey olduk dillerinden dökülen kelimelerde... Bilgisiz, kültürsüz, gerici... Kızlarını okutmak için her şeyi göze aldılar ama bizler okul kapılarında kaldık! Benciliklerinin onaylanmış belgeleri yayınlandı her dönem... Hayallerimizi aldılar ellerimizden! İkimizden doktor olmak isteyenlerin hastalarını aldılar ellerinden... Psikolog olmak isteyenlerin yetimleri teselsiz, desteksiz kaldı... Gazeteci olmak isteyenlerimiz yazılamamış yazılar bıraktılar, hiç sahip olamadıkları köşelerinde... Öğretmen olmak isteyenlerimiz anlatamadıkları bilgilerle kaldılar öğrencilerinin hasretiyle...

Zamanında düşünceleri yasaklayanlar, hayal kurmamızı da tehdit gördüler kendilerine... Bu kadar korkak çıktılar... Ağır geldi başımızda taşıdığımız ayet gözlerine... Ayet öyle büyük ki bakmaya korktular, görmeye korktular... Korkularının gözyaşlarını bize ödetmeye kalkıştılar! Nicelerine her türlü acıyı çektiler bu yolda...

Ama bilmiyorlar ki mü'min olmak ne demek... Bilmiyorlar ki dışarıdan gelen darbeler etki etmez

mü'minin yüreğindeki inanca... Bilakis güçlendirir, direncini arttırır... Yıllar da geçse öğrenemezler, öğrenemeyecekler...

İstedikleri hayallerimizse alsınlar inancımız uğruna hepsini sattık! Başımızdaki ayet uğruna hayallerimizin hepsinden vazgeçtik! Candan vazgeçmeyi şeref bilen, şahadet bilen bir dinin fedailerleri olarak hayaller ne ki, hepsini hayallerimizin hırsız olmakla mutlu olanlara, bu işi yapmak için dünyaya geldiğini sanan gerçeğe kör, sağır olanlara sattık!

Şimdi sanmayın vazgeçtik... Biz bu ülkede sadece A planıyla yaşamayacağını öğrendik! B planı, C planı bulundurmaya öğrendik... Yollarımız tıkanmaya kalkışıldıkça birileri tarafından, "Rabbim kapılarını bizim için aç" duaları eşliğinde, tırnaklarımızla yeni yollar açıp ümit bulmayı öğrendik!

Şimdi ne yapabilir senin başörtüsüne vurduğunu sandığın zincirler bana ey kâfir! Sen yolları kapattıkça ben yeni yollar bulmaz mıyım? Sen bana engel olmaya kalktıkça ben vekilimi Allah seçip daha çok çalışmaz mıyım? Durma! Elinden geleni yap, Rabbin ayetine karşı yoksa adın kâfir kalmaz! Durma haykır beşeri hükümlerini! Sen istediğin kadar çalış ben iki katı çalışacağım! Sen haykır hükümlerini, ben yine seni tasdiksiz bırakıp dik olarak başımda ayet, elimde ayet yürüyeceğim! Ve biz; hayatın dışına ittiğinizi sandıklarınız, zalimlerin susturulup yalnızca haklıların konuşurulduğu günde hayallerimize vurduğunuz prangaların hesabını mutlaka soracağız! Yalanda hüküm sizin olsun! Gerçekte, biz konuşacağız!...

İNNA LİLLAHİ VE İNNA İLEYHİ RACİÛN

Okurlarımızdan Sn. Mehmet Singeç'in kayınvalidesi vefat etmiştir.
Merhumeye Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

Okurlarımızdan Sn. Hüda Yaman'ın babası vefat etmiştir.
Merhuma Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

Okurlarımızdan Sn. Talha Karakoç'un dayısı vefat etmiştir.
Merhuma Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

Okurlarımızdan Sn. Fatih İrdam'ın dayısı vefat etmiştir.
Merhuma Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

Okurlarımızdan Sn. Abdullah, Ali ve Hüseyin Nohut'un babası vefat etmiştir.
Merhuma Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

GENÇ BİRİKİM